

Fremsat den 11. april 2025 af justitsministeren (Peter Hummelgaard)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

(Etablering af særlige afdelinger for terrordømte m.v., styrkelse af kriminalforsorgens indsats over for ekstremisme og radikaliserings m.v. samt tiltag på offererstatningsområdet med henblik på at lette sagsbehandlingen af offererstatningssager m.v.)

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som ændret ved lov nr. 893 af 21. juni 2022, lov nr. 1552 af 12. december 2023 og senest ved § 11 i lov nr. 1656 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 22 a indsættes før overskriften før § 23:

»§ 22 b. Fuldbyrdelse af en straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, skal uanset § 22, stk. 1, ske i lukket fængsel, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for 15-17-årige, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold taler herfor.

Stk. 3. Kriminalforsorgen kan undtagelsesvis bestemme, at stk. 1 ikke skal finde anvendelse, hvis hensyn til den indsatte helbred eller andre særlige omstændigheder taler herfor.«

2. Efter § 23 indsættes før overskriften før § 24:

»§ 23 a. Fuldbyrdelse af en straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, skal uanset § 23, stk. 1, 1. pkt., ske ved anbringelse i en afdeling målrettet terrordømte, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for 15-17-årige, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold taler herfor.

Stk. 3. Kriminalforsorgen kan undtagelsesvis bestemme, at stk. 1 ikke skal finde anvendelse, hvis hensyn til den

indsattes helbred eller andre særlige omstændigheder taler herfor.«

3. I § 24 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Overførsel til åbent fængsel kan desuden undlades, hvis den indsatte er anbragt på en afdeling målrettet terrordømte i medfør af § 22, stk. 3, eller § 23 a, stk. 1, eller er overført til en afdeling målrettet terrordømte i medfør af § 25, stk. 2, § 26, stk. 1, nr. 4, eller § 27, stk. 2, nr. 2.«

4. I § 33, *stk. 2*, indsættes efter »institutionen,«: »eller til anbringelse af særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte,«.

5. I § 50 a, *stk. 1*, indsættes efter »jf. dog stk. 5«: »og 6«.

6. I § 50 a indsættes efter *stk. 5* som nyt stykke:

»Stk. 6. Sager efter *stk. 1* vedrørende udstationering af indsatte, der er udvist af landet ved dom, behandles efter ansøgning.«

Stk. 6 bliver herefter *stk. 7*.

7. I § 55, *stk. 3*, ændres »Gennemlæsning af breve« til: »Gennemlæsning og optagelse af foto af breve«.

8. I § 55, *stk. 4*, indsættes som *2. pkt.*:

»Der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af *1. pkt.*, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.«

9. I § 55, *stk. 5*, indsættes som *2. pkt.*:

»Der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af 1. pkt., hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.«

10. I § 55, stk. 8, 1. pkt., indsættes efter »tilbageholdelsen«: »eller fotooptagelsen«.

11. I § 55, stk. 8, indsættes som 3. pkt.:

»Orientering om fotooptagelse kan undlades af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme.«

12. I § 60, stk. 1, indsættes efter »iagttages«: », eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme«.

13. I § 60, stk. 8, indsættes efter »hensyn«: », eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme«.

14. I § 60, stk. 9, 1. pkt., indsættes efter »gennemlæse«: », optage foto af«, og efter »hensyn« indsættes: », hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet«.

15. I § 62, stk. 1, ændres »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

16. I § 65, stk. 1, ændres »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

17. I § 66, stk. 1, ændres »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

18. § 66 b, stk. 1, affattes således:

»Kriminalforsorgen kan indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og andre personer, til andre myndigheder, når det vurderes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet. Kriminalforsorgen kan som led i opgavevaretagelsen efter 1. pkt. gøre brug af fiktive profiler på sociale medieplatforme.«

19. I § 91, stk. 1, indsættes efter »levvilkår«: », jf. dog stk. 2«.

20. I § 91 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Oversendelse til restanceinddrivelsesmyndigheden kan dog undlades, når bødestraf er idømt eller vedtaget her i landet mod fysiske eller juridiske personer, der har fast bopæl eller hjemsted i udlandet med henblik på, at myndighederne i det pågældende land anmodes om at fuldbyrde bødestrafen.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 2

I lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 555 af 25. maj 2011, foretages følgende ændring:

1. § 23 affattes således:

»§ 23. Beføjelser efter denne lov udøves af justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet efter §§ 17 og 22, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om klagefrist, behandling af klagesager og opsættende virkning af klager.«

§ 3

I lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18. november 2014, som ændret bl.a. ved lov nr. 486 af 30. april 2019 og senest ved § 5 i lov nr. 665 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. § 14 a affattes således:

»§ 14 a. Nævnet har til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov terminaladgang til de nødvendige skatteoplysninger, herunder oplysninger i indkomstregisteret, hos Skatteforvaltningen.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Er ansøgeren mindreårig eller under værgemål, kan nævnet bestemme, at ansøgerens forældre eller værger helt eller delvist skal have dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen.«

3. I § 17 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Statens krav mod skadevolder forrentes tidligst, når kravet er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Stk. 2. § 3, nr. 3, har virkning i forhold til statens ubetalte krav mod skadevoldere, der er opstået før den 1. juli 2025.

Stk. 3. Regler udstedt i medfør af § 91, stk. 3, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som senest ændret ved § 11 i lov nr. 1656 af 30. december 2024 forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 91, stk. 4, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. denne lovs § 1, nr. 20.

§ 5

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. § 2 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer,

som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. § 3 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning**
- 2. Baggrund**
- 3. Lovforslagets hovedpunkter**
 - 3.1. Etablering af særlige afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte**
 - 3.1.1. Gældende ret*
 - 3.1.1.1. Anbringelse og overførsel af dømte*
 - 3.1.1.2. Fællesskab*
 - 3.1.1.3. Cellevisitation*
 - 3.1.2. Justitsministeriets overvejelser*
 - 3.1.3. Den foreslåede ordning*
 - 3.2. Udstationering af udvisningsdømte indsatte**
 - 3.2.1. Gældende ret*
 - 3.2.2. Justitsministeriets overvejelser*
 - 3.2.3. Den foreslåede ordning*
 - 3.3. Optagelse af foto af indsattes brevveksling**
 - 3.3.1. Gældende ret*
 - 3.3.2. Justitsministeriets overvejelser*
 - 3.3.3. Den foreslåede ordning*
 - 3.4. Optagelse af foto af breve og andre optegnelser fundet i indsattes celler**
 - 3.4.1. Gældende ret*
 - 3.4.2. Justitsministeriets overvejelser*
 - 3.4.3. Den foreslåede ordning*
 - 3.5. Justering af reglerne for anvendelse af magtmidler og sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner**

3.5.1. *Gældende ret*

3.5.1.1. *Magtanvendelse over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner*

3.5.1.2. *Anvendelse af sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner*

3.5.1.3. *Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 3. oktober 2023 i sagen El-Asmar mod Danmark (sagsnr. 27753/19)*

3.5.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.5.3. *Den foreslåede ordning*

3.6. Udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte og andre personer

3.6.1. *Gældende ret*

3.6.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.6.3. *Den foreslåede ordning*

3.7. Fuldblyrdelse af bødekrao over for skyldnere med fast bopæl eller hjemsted i udlandet

3.7.1. *Gældende ret*

3.7.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.7.3. *Den foreslåede ordning*

3.8. Afskæring af klageadgang af visse afgørelser i henhold til lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldblyrdelse af straf m.v.

3.8.1. *Gældende ret*

3.8.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.8.3. *Den foreslåede ordning*

3.9. Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger

3.9.1. *Gældende ret*

3.9.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.9.3. *Den foreslåede ordning*

3.10. Erstatning for udgifter til advokatbistand til forældre eller værger

3.10.1. *Gældende ret*

3.10.2. *Justitsministeriets overvejelser*

3.10.3. *Den foreslåede ordning*

3.11. Rentetilskrivning på statens krav mod skadevolder efter renteloven

3.11.1. Gældende ret

3.11.1.1. Rentetilskrivning efter offererstatningsloven

3.11.1.2. Rentetilskrivning efter renteloven

3.11.2. Justitsministeriets overvejelser

3.11.3. Den foreslåede ordning

4. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

5. Forholdet til databeskyttelsesreglerne

5.1. Udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte og andre personer

5.2. Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

8. Administrative konsekvenser for borgerne

9. Klimamæssige konsekvenser

10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

11. Forholdet til EU-retten

12. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

13. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) har sammen med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti i marts 2023 aftalt at videreføre initiativerne i flerårsaftalen for kriminalforsorgens økonomi 2022-2025. Som det bl.a. fremgår af flerårsaftalen, vil aftalepartierne iværksætte en række initiativer for at styrke sikkerheden i landets fængsler og arrester og sætte ind over for de mest udfordrende og farlige indsatte. Der er således behov for en målrettet indsats over for terrordømte og radikaliserede indsatte under varetægt og afsoning så risikoen for, at kriminelle bliver radikaliserede, når de afsoner deres straf, mindskes. En styrket indsats over for terrordømte og radikaliserede indsatte vil samtidig sætte ind over for nogle af de mest udfordrende og farlige indsatte og derved styrke sikkerheden i landets fængsler.

Formålet med lovforslaget er derfor bl.a. at ændre en række regler i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (straffuldbyrdelsesloven), der er nødvendige for gennemførelsen af flerårsaftalens initiativ om styrkelse af indsatsen over for terrordømte og radikaliserede indsatte under varetægtsfængsling og afsoning. Ændringerne skal understøtte etableringen af en vurderingsafdeling til terrordømte og en specialiseret afdeling til placering af særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte.

Formålet med lovforslaget er derudover at sikre, at kriminalforsorgen har de nødvendige redskaber i deres efterretnings- og sikkerhedsarbejde. Lovforslaget indeholder derfor forslag om, at kriminalforsorgen i tilfælde, hvor der i dag er hjemmel til gennemlæsning af breve m.v., får mulighed for at optage foto af indsattes brevveksling samt af breve og andre optegnelser fundet i indsattes besiddelse af hensyn til orden og sikkerhed i fængslerne, kriminalforsorgens indsats mod

radikalisering og ekstremisme samt for at forebygge kriminalitet.

Lovforslaget indeholder desuden forslag om, at kriminalforsorgen får hjemmel til at behandle personoplysninger om indsatte og andre personer indsamlet fra sociale medieplatforme ved brug af en fiktiv profil, når ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, hensynet til indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme og hensynet til forebyggelse af kriminalitet taler herfor.

Lovforslaget har derudover til formål at sikre en mere effektiv sagsbehandling i kriminalforsorgen af sager om udstationering af udvisningsdømte udlændinge, således at udvisningsdømte indsatte fremover skal indgive ansøgning om udstationering, og kriminalforsorgen derfor ikke vil være forpligtet til at tage sager op af egen drift.

Med lovforslaget foreslås endvidere en sproglig præcisering af straffuldbyrdelseslovens bestemmelser om magtanvendelse og brug af sikringsmidler over for indsatte, således at de bringes i overensstemmelse med de formuleringer, der anvendes i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, hvorefter magtanvendelsen skal være ”strengt nødvendig”.

Lovforslaget har desuden til formål at sikre, at skyldnere med fast bopæl eller hjemsted i udlandet oplever en konsekvens af bl.a. færdselsrelaterede lovovertrædelser i Danmark. Lovforslaget indeholder derfor ændringer af straffuldbyrdelsesloven, der sikrer, at politiet ikke vil være forpligtet til at oversende ubetalte bødekraav til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden i de tilfælde, hvor inddrivelse i Danmark ikke er mulig. Dette muliggør, at der kan ske anmodning om fuldbyrdelse af bødekraavet hos de kompetente myndigheder i skyldners hjemland.

Lovforslaget har også til formål at tilvejebringe bemyndigelse til at ensrette reglerne for klageadgange over afgørelser, der er truffet efter §§ 17 og 22 om begæring om fuldbyrdelse af straf efter lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v.

Lovforslaget har endelig til formål at indføre tiltag på offererstatningsområdet, som skal medvirke til at lette sagsbehandlingen af offererstatningssager og regressager. Offererstatningsordningen, som varetages af Civilstyrelsen, er en statslig erstatningsordning (garantiordning) som indebærer, at ofre for forbrydelser har mulighed for at søge om erstatning eller godtgørelse fra staten ved Erstatningsnævnet efter lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven). Hvis Erstatningsnævnet tilkender erstatning eller godtgørelse, udbetales denne af staten, som derved indtræder i offerets erstatningskrav mod skadevolder (regres).

Offererstatningsområdet har historisk været præget af op-hobning af sager og for lange sagsbehandlingstider. Justitsministeriet har derfor fokus på alle tiltag, der kan lette og forenkle Civilstyrelsens sagsbehandling på offererstatnings-

området med henblik på at nedbringe mængden af verserende sager og sagsbehandlingstiden.

Lovforslaget indeholder tre tiltag på offererstatningsområdet.

For det første foreslås det, at Erstatningsnævnet til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af offererstatningsloven får en videre terminaladgang til nødvendige skatteoplysninger hos Skatteforvaltningen. En sådan adgang vil lette sagsgangen hos Erstatningsnævnet og smidiggøre ansøgningsprocessen for skadelidte.

For det andet foreslås det, at Erstatningsnævnet fremover får mulighed for at dække udgifter, som forældre eller værger har afholdt i anledning af en sag på vegne af f.eks. en mindreårig. Dette skal ses i lyset af, at det som udgangspunkt er forældre eller værger, der antager en advokat på vegne af den mindreårige, og som derfor hæfter for udgiften hertil.

For det tredje foreslås det, at statens krav mod skadevolder tidligst forrentes, når kravet er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden. Dette skal bidrage til at lette den administrative byrde og sikre en smidig og effektiv tilrettelæggelse af sagsgangen i behandlingen af regressager.

2. Baggrund

Det fremgår af flerårsaftalen for kriminalforsorgens økonomi 2022-2025, at aftalepartierne vil iværksætte en række initiativer for at styrke sikkerheden i landets fængsler og arrester og sætte ind over for de mest udfordrende og farlige indsatte.

I december 2020 nedsatte den daværende justitsminister en særlig tværministeriel indsatsgruppe, der skulle komme med anbefalinger til, hvordan Danmark kan styrke indsatsen over for terrordømte og radikaliserede personer både i fængslerne og efter løsladelse. I september 2021 afgav indsatsgruppen en række anbefalinger vedrørende indsatsen over for terrordømte og radikaliserede indsatte under varetægtsfængsling og afsoning.

Det fremgår af flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025, at aftalepartierne vil styrke indsatsen over for terrordømte og radikaliserede indsatte under varetægtsfængsling og afsoning.

Lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Opfølgning på flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025, herunder leje af fængselspladser i udlandet, revision af disciplinærstraffesystemet, udstationering til eget hjem med fodlænke eller udslusningsfængsel m.v.) gennemførte en række af de initiativer, som fremgår af flerårsaftalen, og som kræver lovændringer.

Derudover fremgår det bl.a., at aftalepartierne med afsæt i indsatsgruppens anbefalinger vil indføre et nyt og mere fleksibelt sikkerhedsregime for placering af terrordømte og

radikaliserede indsatte, ligesom systematiseringen og specialiseringen af risikovurderingerne af terrordømte og radikaliserede indsatte skal styrkes.

Det fremgår af indsatsgruppens rapport bl.a., at antallet af terrordømte og -sigtede samt radikaliserede i de danske fængsler og arrester er steget de seneste år, ligesom antallet af indsatte, som vurderes at være i risiko for at være radikaliserede, også er steget. Fængselspopulationen i både Danmark og Europa har inden for de seneste ti år gennemgået en markant udvikling. Antallet af indsatte med terrorsager og andre bekymringskategoriserede indsatte er steget, og de indsatte profiler er blevet mere komplekse, bl.a. pga. en større variation i de indsatte ideologiske tilknytning, kapacitet, kønsfordeling og strafflængde. Det stiller nye krav til myndighedernes indsats.

Valg af sikkerhedsregime, dvs. strategi og praksis for placeringen af terrordømte og radikaliserede indsatte i forhold til henholdsvis hinanden og den øvrige fængselspopulation, udgør et væsentligt element i indsatsen mod radikalisering i fængslerne.

Indsatte i fængslerne kan være særligt modtagelige over for påvirkning fra stærke lederfigurer som følge af den sårbarhed og usikkerhed, der ofte vil være en konsekvens af frihedsberøvelse. Der kan derfor være en risiko for, at radikaliserede indsatte vil søge at påvirke og mobilisere andre indsatte i ekstremistisk retning eller i yderste konsekvens, at de vil søge at anspore andre indsatte til terrorisme. Det kan derfor være et væsentligt element i indsatsen mod radikalisering, at myndighederne har mulighed for at adskille radikaliserede fra påvirkelige indsatte.

Det kan desuden være en fordel at placere terrordømte og eventuelt andre radikaliserede indsatte i specialiserede afdelinger i den første periode af afsoningen, hvor der bl.a. gennem specialiseret personale kan sikres en høj kvalitet i den indledende vurdering af den dømtes risikoprofil og potentiale for rehabilitering. Herigennem skabes de bedste forudsætninger for at kunne udarbejde en individualiseret handlingsplan for de terrordømtes videre afsoningsforløb.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Etablering af særlige afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte

3.1.1. Gældende ret

Reglerne om fuldbyrdelse af fængselsstraf findes i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (straffuldbyrdsloven).

Straffuldbyrdslovens kapitel 7 indeholder en række bestemmelser om anbringelse af dømte i kriminalforsorgens institutioner i forbindelse med afsoningens påbegyndelse (§§ 20-23) og om efterfølgende overførsel af indsatte mellem kriminalforsorgens institutioner (§§ 24-29).

Loven bygger på et grundlæggende princip om, at frihedsbe-

røvelse ikke må være mere indgribende, end formålet tilsiger.

I overensstemmelse hermed er udgangspunktet, at fængselsstraf afsnes i fængsel frem for arresthus, i åbent fængsel frem for lukket fængsel og så vidt muligt i en institution i nærheden af den dømtes hjemsted. Dette udgangspunkt kan kun fraviges i visse nærmere fastsatte tilfælde.

Derudover indeholder straffuldbyrdslovens kapitel 8 en række bestemmelser om indsatte rettigheder og pligter under opholdet i afsoningsinstitutionen, herunder blandt andet reglerne om fællesskab i §§ 33 og 33 a.

Straffuldbyrdslovens kapitel 10 regulerer indgreb over for den indsatte. Dette omfatter bl.a. reglerne om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum i §§ 60 og 60 a samt om udelukkelse fra fællesskab med andre indsatte i § 63.

3.1.1.1. Anbringelse og overførsel af dømte

Det fremgår af straffuldbyrdslovens § 20, stk. 1, at fængselsstraf som hovedregel fuldbyrdes i fængsel eller i arresthus. Efter § 20, stk. 2 og 3, kan fængselsstraf dog i særlige tilfælde fuldbyrdes i kriminalforsorgens udsøgningsfængsler og i institutioner mv. uden for kriminalforsorgen efter reglerne i lovens § 78 eller på den dømtes bopæl under intensiv overvågning og kontrol efter reglerne i §§ 78 a – 78 f.

Fængselsstraf fuldbyrdes normalt i fængsel, jf. § 21, stk. 1. Fængselsstraffe kan dog i visse tilfælde fuldbyrdes i arresthus, hvis hensynet til kriminalforsorgens kapacitetsudnyttelse eller særlige oplysninger om den dømte taler for det, jf. stk. 2-4.

Fængselsstraf, der fuldbyrdes i et fængsel, udstås normalt i et åbent fængsel, jf. § 22, stk. 1. Fuldbyrdelse af straffen skal dog ske i lukket fængsel, når straffen er på 5 år eller mere. Fuldbyrdelsen af straffen skal imidlertid også i dette tilfælde ske i åbent fængsel, hvis det ikke findes betænkeligt efter det i øvrigt oplyste om den dømte, jf. § 22, stk. 2.

Fuldbyrdelse af fængselsstraf kan dog ske i lukket fængsel i en række nærmere oplyste tilfælde, hvor særlige oplysninger om den dømte eller karakteren af den pådømte kriminalitet taler for det, jf. § 22, stk. 3-6.

Fuldbyrdelse kan bl.a. ske i lukket fængsel, hvis det må anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen eller som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme, jf. § 22, stk. 3.

For personer idømt fængsel på livstid eller forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid, gælder, at fuldbyrdelse af straf skal ske i lukket fængsel, medmindre hensyn til den indsatte helbred taler herfor, jf. § 22 a.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 23 skal fængselsstraf, så vidt det er praktisk muligt, fuldbyrdes i nærheden af den dømtes hjemsted. Ved afgørelsen af, i hvilket åbent eller lukket fængsel eller i hvilket arresthus den dømte skal anbringes, skal der endvidere tages hensyn til den dømtes egne ønsker, navnlig vedrørende arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssige forhold.

Dette udgangspunkt – det geografiske nærhedsprincip – kan dog fraviges i en række nærmere opregnede tilfælde, hvor oplysninger om den dømte eller karakteren af den pådømte kriminalitet taler for det, jf. § 23, stk. 2, nr. 1-9.

Nærhedsprincippet kan bl.a. fraviges for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen eller som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, jf. § 23, stk. 2, nr. 5, eller hvis hensynet til retshåndhævelsen eller andre særlige omstændigheder taler herfor, jf. § 23, stk. 2, nr. 9.

Som det fremgår af § 22, stk. 1, udstås fængselsstraf som udgangspunkt i åbent fængsel. Bestemmelsen i § 22 regulerer således, hvor den dømte skal anbringes på det tidspunkt, hvor den dømte skal påbegynde afsoningen, men derimod ikke spørgsmålet om, hvor den indsatte på et senere tidspunkt i afsoningen skal være placeret.

Straffuldbyrdelseslovens §§ 24-25 indeholder regler om overførsel mellem åbne og lukkede fængsler.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 24, stk. 1, nr. 1 og 2, skal en indsat overføres til et åbent fængsel, hvis betingelserne for anbringelse i eller overførsel til lukket fængsel ikke længere er opfyldt, eller hvis overførsel i øvrigt ikke anses for betænkelig. Overførsel til åbent fængsel kan dog undlades, hvis den resterende straffetid er ganske kort, jf. § 24, stk. 2. Det bemærkes, at der i straffuldbyrdelseslovens § 89 desuden er fastsat en særlig sagsbehandlingsregel, der sikrer, at bl.a. spørgsmålet om overførsel fra lukket til åbent fængsel jævnligt vurderes også uden en ansøgning herom fra den indsatte.

Det følger desuden af § 24 a, stk. 1, at en indsat, der udstår en straf af fængsel på livstid eller forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid, uanset § 24, stk. 1, nr. 2, ikke kan overføres fra lukket til åbent fængsel, før den pågældende har udstået 10 år af den idømte straf af fængsel på livstid eller har været anbragt i forvaring i 10 år. Kriminalforsorgen kan undtagelsesvis bestemme, at § 24 a, stk. 1, ikke skal finde anvendelse, hvis hensyn til den indsattes helbred taler herfor, jf. § 24 a, stk. 3.

Straffuldbyrdelseslovens § 25 angiver en række tilfælde, hvor en indsat i et åbent fængsel kan overføres til lukket fængsel på baggrund af den dømtes adfærd under afsoningen, for at forebygge undvigelse og kriminalitet eller ud fra hensynet til den dømte selv. Overførsel til lukket fængsel kan bl.a. ske, hvis det må anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i

institutionen eller som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, jf. § 25, stk. 2.

Straffuldbyrdelseslovens § 26 indeholder regler om overførsel af indsatte mellem ensartede afsoningsinstitutioner. Det følger af § 26, stk. 1, nr. 1 og 4, at overførsel mellem ensartede institutioner bl.a. kan ske af hensyn til den samlede udnyttelse af pladserne i kriminalforsorgens institutioner eller for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen eller som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme.

Adgangen til at placere dømte i en bestemt institution på baggrund af kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme blev indført ved lov nr. 169 af 27. februar 2016 om ændring af lov om straffuldbyrdelse m.v. (sektionering af radikaliserede og ekstremistiske indsatte). Ændringen havde bl.a. til formål at give kriminalforsorgen mulighed for at tage særlige forholdsregler ved placeringen af radikaliserede og ekstremistiske indsatte i situationer, hvor der vurderes at være en konkret risiko for, at den pågældende vil søge at påvirke andre gennem udbredelse af voldeligt ekstremistiske synspunkter. Det er forudsat i bemærkningerne, at den pågældende placering skal være nødvendig som følge af en konkret risiko for, at den indsatte vil søge at påvirke medindsatte gennem udbredelse af voldeligt ekstremistiske synspunkter, og at placeringen skal være egnet til at begrænse risikoen for påvirkningen af andre til voldelig ekstremisme, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 79 som fremsat, side 9.

Der sigtedes med ændringen både til personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, dvs. overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens 12. eller 13. kapitel, og til personer, der i øvrigt har udvist en adfærd, der indikerer, at der vil være en risiko for, at de vil søge at påvirke andre til voldelig ekstremisme, herunder gennem rekruttering til ekstremistiske miljøer, der erfaringsmæssigt støtter voldelig ekstremisme.

Det fremgår bl.a. af forarbejderne, at de radikaliserede og ekstremistiske indsatte ikke udgør en klart definerbar gruppe, hvorfor det i hvert enkelt tilfælde vil være nødvendigt at vurdere, om der er behov for at tage særlige forholdsregler for at imødegå risikoen for radikaliserende påvirkning af medindsatte, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 79 som fremsat, side 6. For så vidt angår personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, forudsættes det dog i forslaget, at der i almindelighed vil være en formodning for, at der er behov for at tage sådanne forholdsregler.

Straffuldbyrdelseslovens §§ 27 og 28 regulerer desuden muligheden for at overføre indsatte mellem arresthus og fængsel.

Det følger endvidere af straffuldbyrdelseslovens § 29, at bestemmelserne i § 23 (nærhedsprincippet) finder tilsvarende anvendelse ved afgørelse om overførsel efter §§ 24-28.

Justitsministeren kan i medfør af straffuldbyrdelseslovens §

30 fastsætte nærmere regler om anbringelse og overførsel efter §§ 21-29.

Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 174 af 31. januar 2022 om anbringelse og overførsel af personer, som skal udstå fængselsstraf eller forvaring (anbringelses- og overførselsbekendtgørelsen) samt bekendtgørelse nr. 1067 af 28. juni 2022 om behandlingen af 15-17-årige, der anbringes i kriminalforsorgens institutioner (ungebekendtgørelsen).

3.1.1.2. Fællesskab

Reglerne om indsatte adgang til fællesskab findes i straffuldbyrdeslovens §§ 33 og 33 a samt i bekendtgørelse nr. 866 af 25. juni 2018 om indsatte adgang til fællesskab mv. med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner (fællesskabsbekendtgørelsen).

Hovedprincippet, der følger af straffuldbyrdeslovens § 33, stk. 1, indebærer, at en indsat så vidt muligt skal have adgang til fællesskab med andre indsatte. Det følger af forarbejderne, at bestemmelsen vedrører fællesskab i arbejdstid og fritid, idet den dømte forudsættes så vidt muligt at have adgang til at opholde sig i eget opholdsrum om natten, jf. Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 3774. Det fremgår desuden, at der med udtrykket »så vidt muligt« sigtes til, at der ved fuldbyrdelsen af straf i arresthus er begrænsede muligheder for at tilbyde fællesskab på grund af de bygningsmæssige forhold.

Efter § 33, stk. 2, kan justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, bestemme, at fællesskab i fængselsafdelinger eller arresthuse, som er udpeget til anbringelse af indsatte, hvis tilstedeværelse skaber en særlig risiko for overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, skal gennemføres som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse. Bestemmelsen giver således hjemmel til i særlige fængselsafdelinger og arresthuse at gennemføre fællesskab alene som cellefællesskab, uanset om der bygningsmæssigt er mulighed for fællesskab i videre omfang.

Det fremgår desuden af forarbejderne, at ordningen f.eks. kan benyttes i en situation, hvor en gruppe af indsatte i en af afdelingerne for negativt stærke indsatte i statsfængslerne, optræder stærkt truende over for andre indsatte eller personalet, og hvor det bl.a. under hensyn til de sikkerhedsmæssige forhold for medindsatte eller personalet vil være nødvendigt at overføre en eller flere indsatte til en afdeling, hvor der alene er cellefællesskab, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, side 452.

Udtrykket »negativt stærke« indsatte henviser navnlig, men ikke udelukkende, til klart afgrænsede grupper af indsatte, herunder rockere og deres støttegrupper samt bandemedlemmer, som erfaringsmæssigt individuelt eller som gruppe skaber en magtposition i fængslet, og som ved hjælp af gruppe-medlemmer uden for fængslet kan udstrække deres magt til trusler og pres på de indsatte eller personalets familier mv., jf. Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 3674.

Såfremt den indsatte selv ønsker det og forholdene tillader det, kan en fængselsstraf fuldbyrdes uden eller med begrænset fællesskab, jf. § 33, stk. 3, eller uden fællesskab med indsatte af modsat køn, bortset fra fællesskab i arbejdstiden, jf. § 33, stk. 4.

Efter § 33, stk. 5, kan fængselsstraf uden fællesskab i øvrigt kun fuldbyrdes efter reglerne i §§ 63 og 64 om udelukkelse fra fællesskab efter kriminalforsorgsrådets bestemmelse og mod den indsatte ønske.

Endelig følger det af § 33, stk. 6, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelse af fællesskab efter § 33, stk. 1 og 2, herunder om adgangen til at låse de indsatte inde, og om de indsatte adgang til at kunne aflåse eget opholdsrum. Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 866 af 25. juni 2018 om indsatte adgang til fællesskab m.v. med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner (fællesskabsbekendtgørelsen), og der er udarbejdet en vejledning af 28. juni 2022 om indsatte adgang til fællesskab m.v. med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner (fællesskabsvejledningen).

Straffuldbyrdeslovens § 33 a, stk. 1, giver mulighed for midlertidigt at begrænse eller ophæve fællesskabet i institutionen eller dele af denne, når helt ekstraordinære ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn gør det påkrævet, herunder når det under hensyn til en generelt truende stemning i institutionen er nødvendigt af hensyn til medindsatte eller personalets sikkerhed. Bestemmelsen tager bl.a. sigte på nødretslignende situationer og på tilfælde, hvor mere ordensmæssige hensyn af ekstraordinær karakter gør det nødvendigt midlertidigt at begrænse eller ophæve fællesskabet.

Efter § 33 a, stk. 2, må en afgørelse om midlertidig begrænsning eller ophævelse af fællesskabet efter § 33, stk. 1, ikke have et omfang eller en udstrækning, der er mere vidtgående end de ekstraordinære ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn nødvendiggør. Før der træffes afgørelse om en midlertidig begrænsning eller ophævelse af fællesskabet, bør det således nøje overvejes, hvilke afdelinger der skal omfattes af foranstaltningen, og om det findes nødvendigt at begrænse eller ophæve fællesskabet for samtlige indsatte i institutionen. Endvidere skal det overvejes, hvorvidt det er nødvendigt at ophæve fællesskabet fuldt ud, eller om en begrænsning af fællesskabet, f.eks. i form af cellefællesskab, vil være tilstrækkelig. Foranstaltningen skal ophæves, når ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn tilsiger, at det er forsvarligt at genetablere almindeligt fællesskab. Den tidsmæssige udstrækning af foranstaltningen afhænger således af de konkrete forhold og indgrebets karakter.

Det følger af § 33 a, stk. 3, at udelukkelse fra fællesskab skal gennemføres så skånsomt, som omstændighederne tillader det. Bestemmelsen i § 33 a, stk. 4, indebærer, at kriminalforsorgsrådet dagligt skal overveje, om en foranstaltning efter § 33 a, stk. 1, kan ophæves eller begrænses. Kriminalforsorgsrådet skal således løbende være opmærksom på, om der er indsatte som, f.eks. på baggrund

af personalets observationer i forbindelse med den daglige kontakt med de indsatte, bør udtages af foranstaltningen, f.eks. ved overførsel til anden institution.

Det er forudsat i forarbejderne, at iværksættelse og opretholdelse af foranstaltninger efter § 33 a, stk. 1, skal være proportionalt og skånsomt, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, side 457. Dette indebærer, at den mindst indgribende foranstaltning skal vælges, hvis de praktiske forhold tillader det, og at indgrebet skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader det, jf. proportionalitetsgrundsætningen og skånsomhedsgrundsætningen.

Efter § 33 a, stk. 5, skal kriminalforsorgsområdet så hurtigt som muligt underrette Direktoratet for Kriminalforsorgen om en afgørelse efter § 33 a, stk. 1. Kriminalforsorgsområdet skal endvidere dagligt underrette direktoratet, så længe den sådan afgørelse efter stk. 1 opretholdes.

Endelig følger det af § 33 a, stk. 6, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelse af midlertidig begrænsning og ophævelse af fællesskabet efter § 33 a, stk. 1.

Som det fremgår ovenfor udstås frihedsstraf som udgangspunkt i fællesskab med andre indsatte, jf. straffuldbydelseslovens § 33, stk. 1. I § 63 er der dog fastsat regler for, hvornår kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om udelukkelse fra fællesskab med andre indsatte.

3.1.1.3. Cellevisitation

Straffuldbydelseslovens kapitel 10 indeholder en række bestemmelser om indgreb over for den indsatte, herunder regler om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum.

Det fremgår af straffuldbydelseslovens § 60, stk. 1, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og det relevante kriminalforsorgsområde uden retskendelse kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder 1) når den indsatte indsættes i institutionen, 2) hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter, 3) før og efter besøg eller 4) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbydelse af straf m.v.

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, at der med udtrykket »undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse på sin person« sigtes til indgreb, der har karakter af legemsbesigtigelse, dvs. de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelsesøjemed. Der tænkes bl.a. på besigtigelse, der ikke kræver egentlig afklædning, men f.eks. opknapning af en skjorte eller opsmøgning af et ærme for at se efter skjulte effekter, jf. Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 3787.

Med udtrykket »ordensmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i bred forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forhold til personalet i kriminalforsorgens institutioner.

Med udtrykket »sikkerhedsmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger, og at forebygge kriminalitet ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personalet eller medindsatte, fængselsoptøjer samt handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg.

Efter § 60, stk. 3, kan kriminalforsorgsområdet endvidere af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter.

Det fremgår af forarbejderne, at der med udtrykket »nærmere undersøgelse af den indsatte person« sigtes til indgreb, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen. Der tænkes bl.a. på ydre undersøgelser, der består i en beføling af legemets overflade, f.eks. for at finde kapsler skjult under huden, udtagelse af blodprøver og ultralyd- og røntgenundersøgelser. Endvidere kan nævnes undersøgelse af legemets hulrum og andre undersøgelser af legemets indre, f.eks. rektoskopi og gynækologisk undersøgelse.

Det er i bemærkningerne desuden forudsat, at adgangen til at foretage undersøgelse af den indsatte person under hensyn til den indgribende karakter er betinget af, at der kan påvises bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter. Endvidere kan bestemmelse om gennemførelse af en sådan nærmere undersøgelse alene træffes af institutionens leder eller den, der bemyndiges hertil. Der henvises til Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 3787.

I § 60, stk. 4-7, er fastsat en række supplerende betingelser for gennemførelse af undersøgelse af den indsatte.

Efter § 60, stk. 4, må undersøgelse ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelser og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, vil være et uforholdsmæssigt indgreb. Bestemmelsen indebærer, at undersøgelse af indsatte person og opholdsrum skal være proportionalt.

Undersøgelse skal desuden foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. straffuldbydelseslovens § 60, stk. 5.

Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte, jf. § 60, stk. 6. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale. Kravet kan på grund af den kønsmæssige fordeling af personalet i den enkelte institution betyde, at en undersøgelse ikke altid vil kunne ske straks.

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a., at det afhængig af undersøgelsens formål kan være nødvendigt at udelukke den indsatte fra fællesskab, indtil personale af samme køn som den indsatte er kommet til stede. Med henblik på i videst muligt omfang at undgå tilfælde af denne karakter forudsættes det i forarbejderne til bestemmelsen, at den enkelte institution ved tilrettelæggelsen af vagtplaner mv. er særligt opmærksom på kravet om, at undersøgelser skal foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1164.

Endelig må undersøgelse af den indsatte person efter stk. 3 kun foretages under medvirken af en læge, jf. § 60, stk. 7. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den indsatte tilstand er lægeligt forsvarligt.

Kriminalforsorgsområdet kan efter § 60, stk. 8, træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Kriminalforsorgen kan desuden uden retskendelse gennemlæse og træffe bestemmelse om gennemlæsning og tilbageholdelse af breve og andre optegnelser, som findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, jf. § 60, stk. 9.

Det fremgår af forarbejderne, at med ordet »optegnelser« sigtes f.eks. til dagbøger, regnskaber mv., jf. Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 3708.

Endelig følger det af § 60, stk. 11, at justitsministeren fastsætter regler om gennemførelsen af undersøgelser af den indsatte person og opholdsrum. Bemyndigelsen er udmøntet ved udstedelse af bekendtgørelse nr. 106 af 30. januar 2019 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelingsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen fastsætter bl.a. regler om undersøgelser af indsatte opholdsrum, herunder om, at den indsatte når der er gennemført undersøgelse af den indsatte opholdsrum, skal orienteres herom, jf. § 5. Herudover kan der henvises til vejledning nr. 9733 af 28. juni 2022 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelingsvejledningen).

I medfør af straffuldbyrdelseslovens § 66 b kan kriminalforsorgen indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte, hvis bl.a. hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme taler herfor.

Bestemmelsen blev indført som led i en styrkelse af kriminalforsorgens efterretningsarbejde, således at kriminalforsorgen bl.a. kunne blive bedre i stand til løbende at vurdere trusler samt risici i forhold til konkrete indsatte. I den forbindelse fandt man det afgørende, at efterretningsanalyser og trusselsvurderinger af enkeltpersoner kan videregives fra kriminalforsorgen til f.eks. politiet, hvis det vurderes

nødvendigt for at understøtte den modtagende myndigheds opgaver, jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 21 som fremsat, side 6.

3.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Ved placeringen af terrordømte og radikaliserede personer anvender kriminalforsorgen i dag en såkaldt "de facto-spredningsstrategi", hvor de pågældende så vidt muligt spredes på forskellige fængsler og afdelinger. Denne tilgang er bl.a. en konsekvens af vedtagelsen af lov nr. 169 af 27. februar 2016, der udvidede kriminalforsorgens muligheder for at sektionere radikaliserede indsatte i fængslerne med henblik på at begrænse deres adgang til at påvirke andre indsatte.

På baggrund af erfaringer fra andre europæiske lande har den indsatsgruppe, der har arbejdet med tiltag til at styrke indsatsen over for indsatte og løsladte terrordømte og radikaliserede i Danmark, i sin første delrapport "Indsatsen over for terrordømte og radikaliserede indsatte under varetægt og afsoning" bl.a. anbefalet, at der i Danmark indføres et såkaldt "kombineret sikkerhedsregime", hvor den hidtidige spredningstilgang suppleres med muligheden for at samle særligt farlige indsatte, herunder radikaliserede, i én eller flere specialiserede afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede personer.

Indsatsgruppen har konkret anbefalet, at der oprettes en terrorafdeling til indledende vurdering af terrordømte, således at terrordømte umiddelbart efter, at der er afsagt dom i deres straffesag, placeres i transit på en særlig højsikkerhedsafdeling målrettet terrordømte, inden anmeldelse til endeligt afsoningssted. Det anbefales desuden, at der oprettes en specialiseret afdeling, som er målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte, der vurderes uegnede til at blive spredt blandt andre indsatte fra den øvrige fængselspopulation.

Indsatsgruppen har endvidere anbefalet, at den indledende vurderingsperiode varer minimum seks måneder, hvorefter kriminalforsorgen kan vurdere, om den enkelte terrordømte er egnet til at blive overflyttet til et af fængslerne i kriminalforsorgsområderne, eller om den pågældende bør placeres i den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte.

På baggrund af indsatsgruppens anbefalinger, er det Justitsministeriets opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt, at nye terrordømte anbringes i en vurderingsafdeling i begyndelsen af afsoningsforløbet. Den dømte vil som udgangspunkt blive anbragt på vurderingsafdelingen i en periode på indtil seks måneder, hvorefter kriminalforsorgen skal vurdere, om den enkelte terrordømte er egnet til at blive overført til en almindelig afdeling i et fængsel i et af de to kriminalforsorgsområder. Overførsel bør kun ske, hvis den terrordømte samarbejder og vurderes egnet til rehabilitering og integration med den øvrige fængselspopulation.

Hvis den pågældende vurderes at være særligt farlig, idet den pågældende eksempelvis ikke samarbejder eller vurderes at kunne påvirke og radikaliserer andre indsatte, bør den

pågældende placeres i den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte. Der vil her være tale om en højsikkerhedsafdeling med specialiseret personale. Grundlaget for fortsat placering i den specialiserede afdeling skal herefter vurderes løbende.

I dag har kriminalforsorgen mulighed for efter en konkret vurdering at placere terrordømte samt radikaliserede og ekstremistiske personer i den institution, der konkret anses for at være det mest hensigtsmæssige afsoningssted, herunder også lukkede fængsler, bl.a. hvis det må anses for nødvendigt som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme. Efter gældende ret vil placering i de foreslåede afdelinger imidlertid forudsætte, at betingelserne for anbringelse i lukket fængsel i straffuldbydelseslovens § 22 er opfyldt. Der vil derfor i praksis kunne forekomme tilfælde, hvor terrordømte mv. efter en konkret vurdering kan blive anmeldt til afsoning i et åbent fængsel.

En gennemførelse af anbefalingen fra indsatsgruppen kræver en ændring af de nuværende regler, så terrordømte fremover som altovervejende udgangspunkt anmeldes til placering i en vurderingsafdeling for terrordømte i et lukket fængsel. Den terrordømte vil efter det indledende ophold i vurderingsafdelingen efter en konkret vurdering skulle overføres til en afdeling i en almindelig afdeling i et fængsel i et af de to kriminalforsorgsområder eller til afsoning i den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte.

Herved gives kriminalforsorgen de bedst mulige forudsætninger for at foretage en individualiseret vurdering af den terrordømte og tilrettelægge placeringen af den pågældende ud fra den pågældendes specifikke risikoprofil samtidig med at det sikres, at den pågældende håndteres af specialiseret personale med særlige kompetencer i forhold til vurdering og håndtering af målgruppen.

En sådan ordning vil for nogle dømtes vedkommende indebære en fravigelse af udgangspunktet om anbringelse i åbent fængsel, jf. straffuldbydelseslovens § 22, stk. 1, samt af det geografiske nærhedsprincip, jf. straffuldbydelseslovens § 23, stk. 1, 1. pkt. Etableringen af den foreslåede ordning kræver derfor ændring af straffuldbydelseslovens regler om valg af afsoningsinstitution mv.

Indsatsgruppen anbefaler, at terrordømte placeres på en vurderingsafdeling i en periode på minimum seks måneder. I medfør af de gældende regler om overførsel fra lukket til åbent fængsel i straffuldbydelseslovens § 24, vil kriminalforsorgen imidlertid være forpligtet til under den terrordømtes ophold i vurderingsafdelingen løbende at vurdere, om betingelserne for placeringen af den pågældende fortsat er opfyldt, dvs. også før udløbet af de første seks måneder.

Kriminalforsorgsområdet vil i den enkelte sag konkret skulle kunne begrunde, at placeringen på vurderingsafdelingen fortsat er nødvendig som følge af en konkret risiko for, at

den pågældende vil søge at påvirke andre gennem udbredelse af voldeligt ekstremistiske synspunkter.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det mest hensigtsmæssigt, hvis den terrordømtes ophold på vurderingsafdelingen som udgangspunkt varer seks måneder. Som følge af indsatsgruppens anbefalinger bør udgangspunktet om overførsel fra lukket til åbent fængsel kunne fraviges i de tilfælde, hvor den dømte anbringes på vurderingsafdelingen, således at kriminalforsorgen ikke i løbet af de første seks måneders ophold i vurderingsafdelingen er forpligtet til af egen drift at vurdere, om betingelserne for placeringen fortsat er opfyldt. En gennemførelse af indsatsgruppens anbefalinger kræver derfor en ændring af straffuldbydelseslovens regler om overførsel fra lukket til åbent fængsel.

Det bemærkes, at kriminalforsorgen kan overføre den indsatte til et åbent fængsel eller til en afdeling i et andet lukket fængsel før udløbet af den indledende periode på seks måneder, såfremt det efter en konkret vurdering findes mest hensigtsmæssigt.

For dømte, der er 15-17 år, er udgangspunktet, at strafudståelsen ikke skal ske i fængsel eller arresthus, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for fængsel og arresthus, jf. straffuldbydelseslovens § 78, stk. 2. Ungebekendtgørelsen fastsætter nærmere retningslinjer for anbringelse af 15-17-årige, herunder at anbringelse i lukket institution sker i Søbysøgård Fængsels lukkede ungeafsnit, i Herstedvester Fængsel eller i arresthus (Københavns Fængsler), jf. bekendtgørelsens § 6.

Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse hensigtsmæssigt, at unge mellem 15 og 17 år undtagelsesvis kan anbringes på den kommende vurderingsafdeling for terrordømte eller overføres til den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte.

Anbringelse af de 15-17-årige på den kommende vurderingsafdeling og specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte vil på grund af afdelingens særlige ekspertise på området for radikalisering og ekstremisme bl.a. gøre det muligt at foretage en højt kvalificeret vurdering af, hvordan den pågældende bedst kan afsone og indgå i et program fastsat af kriminalforsorgen med henblik på at forebygge ny ligeartet kriminalitet.

Det er Justitsministeriets vurdering, at anbringelse af dømte, der er under 18 år, på den kommende vurderingsafdeling alene bør finde sted efter en konkret vurdering, hvor særlige forhold tilsiger det. Anbringelse af de 15-17-årige på vurderingsafdelingen vil imidlertid kræve en ændring af de administrative regler på området, nærmere bestemt af ungebekendtgørelsen.

Retten til fællesskab er en grundlæggende ret for den enkelte indsatte. De indsattes adgang til fællesskab kan ligeledes være afgørende for kriminalforsorgens mulighed for at kunne foretage en grundig og professionel vurdering af de terrordømtes profil og potentiale for rehabilitering. Dette vil

kvalificere grundlaget for at udarbejde en plan for de terror-dømtes videre afsoningsforløb. Derfor bør der efter Justitsministeriets opfattelse som det altovervejende udgangspunkt være adgang til fællesskab for de indsatte.

Det kan dog i visse tilfælde være nødvendigt midlertidigt at begrænse eller ophæve fællesskabet i kriminalforsorgens institutioner. Derfor har kriminalforsorgen allerede i dag bl.a. adgang til at begrænse eller ophæve fællesskabet i institutioner, når helt ekstraordinære ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn gør det påkrævet, jf. straffuldbyrdslovens § 33 a, ligesom den enkelte indsatte kan udelukkes fra fællesskab med andre indsatte i en række nærmere angivne situationer, jf. herved § 63, stk. 1.

Det er i dag i medfør af § 33, stk. 2, muligt at gennemføre fællesskab alene som cellefællesskab i særlige fængselsafdelinger og arresthuse. Bestemmelsen sigter primært mod negativt stærke indsatte, der ifølge forarbejderne udgør en klart afgrænset gruppe af indsatte, herunder rockere og deres støttegrupper, samt bandede medlemmer jf. nærmere herom under pkt. 3.1.1. Efter Justitsministeriets opfattelse omfatter denne persongruppe ikke nødvendigvis terrordømte og radikaliserede indsatte.

Adgangen til fællesskab kan være afgørende for kriminalforsorgens mulighed for at observere den indsatte interagere med øvrige indsatte, hvilket spiller en væsentlig rolle ved vurderingen af den terrordømte, herunder i forhold til den pågældendes videre afsoningsforløb. På den baggrund finder Justitsministeriet, at gennemførelse af fællesskab på den kommende vurderingsafdeling bør foregå efter de almindeligt gældende regler for fællesskab. Fællesskab på vurderingsafdelingen vil derfor som udgangspunkt gennemføres som almindeligt fællesskab.

På den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte kan der derimod være behov for at muliggøre afskærmning fra andre indsatte, bl.a. på grund af afdelingens særlige klientel, som kan indebære en øget risiko for radikalisering af medindsatte.

Det vil efter Justitsministeriets opfattelse være en fordel for afsoningsforholdene i den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, at der sikres en klar hjemmel til alene at etablere fællesskab som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse, såkaldt ”styret fællesskab”. Herved får kriminalforsorgen mulighed for at afskærme de indsatte for interaktion med øvrige indsatte, bl.a. på grund af risiko for at den pågældende vil søge at påvirke medindsatte gennem udbredelse af voldeligt ekstremistiske synspunkter.

Det er imidlertid Justitsministeriet vurdering, at målgruppen for den kommende specialiserede afdeling ikke vil være omfattet af den nuværende personkreds i bestemmelsen i straffuldbyrdslovens § 33, stk. 2, om begrænsning af fællesskab. Adgang for kriminalforsorgen til at etablere sty-

ret fællesskab for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte vil derfor kræve en ændring af reglerne om fællesskab for indsatte.

Det er i dag muligt for kriminalforsorgen at undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedsmæssige hensyn iagttages, herunder når den indsatte indsættes i institutionen eller hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter.

Ved at foretage undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum får kriminalforsorgen mulighed for at indsamle oplysninger om de indsatte, hvilket kan udgøre et væsentligt element i indsatsen mod radikalisering og ekstremisme. Oplysninger om bl.a. indsatte ideologiske overbevisning, gruppetilhørsforhold og netværk kan således både understøtte efterretningsindsatsen mod radikalisering og ekstremisme samt styrke sikkerheden i fængslerne.

Det er Justitsministeriets opfattelse mest hensigtsmæssigt, at der på både vurderingsafdelingen og den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte også kan foretages undersøgelse af de indsatte person og opholdsrum som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme. Med henblik på at understøtte indsatsen mod radikalisering og ekstremisme bedst muligt, bør kriminalforsorgen desuden have mulighed for at undlade at orientere den indsatte om cellevisitationen eller eventuelle fund, hvis særlige omstændigheder taler herfor.

Sådanne undersøgelser kan bl.a. finde sted på baggrund af en Request for Information (RFI) fra andre myndigheder, oplysninger tilgået kriminalforsorgens sikkerhedsorganisation eller en konkret indsats iværksat af kriminalforsorgens sikkerhedsenhed.

Det er Justitsministeriets vurdering, at sådanne undersøgelser generelt ikke kun skal kunne finde sted under henvisning til ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, da det kan være afgørende for at kunne indsamle oplysninger om f.eks. de indsatte ideologiske overbevisning, gruppetilhørsforhold og netværk samt tilvejebringe eventuelt materiale af ekstremistisk art.

Med henblik på at give kriminalforsorgen de bedste forudsætninger i indsatsen mod radikalisering og ekstremisme, finder Justitsministeriet desuden, at kriminalforsorgsområdet bør kunne træffe bestemmelse om tilbageholdelse af eventuelle effekter, der findes i den indsatte besiddelse, hvis det sker som led i indsatsen mod radikalisering og ekstremisme, ligesom det bør være muligt uden retskendelse at optage fotos af, gennemlæse eller træffe bestemmelse om tilbageholdelse af breve og andre optegnelser, der findes i den indsatte besiddelse, som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme, og af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Justitsministeriet finder derfor, at der er behov for at udvide

reglerne om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum med henblik på at sikre udtrykkelig hjemmel til at foretage sådanne indgreb, hvis det skønnes påkrævet af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Endelig finder Justitsministeriet, at Kriminalforsorgen med henblik på at understøtte indsatsen mod radikalisering og ekstremisme bedst muligt bør have mulighed for at undlade at orientere den indsatte om gennemlæsning af breve eller andre optegnelser fundet i den indsatte besiddelse, når dette sker af hensyn til indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffuldbyrdelseslovens bestemmelser om anbringelse af dømte ændres, således at det fremover bliver udgangspunktet, at terrordømte anbringes i lukket fængsel på en vurderingsafdeling for terrordømte. Samtidig foreslås det, at straffuldbyrdelseslovens bestemmelser om henholdsvis overførsel til åbent fængsel, fællesskab og cellevisitation ændres med henblik på at give kriminalforsorgen de bedst mulige forudsætninger for at kunne vurdere de terrordømtes risikoprofil og tilpasse de pågældendes afsoningsforløb.

Det foreslås, at der indføres en ny bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 22 b, hvorefter fuldbyrdelse af straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j – uanset § 22, stk. 1 – skal ske i lukket fængsel. Derudover foreslås det, at der indføres en ny bestemmelse i § 23 a, hvorefter fuldbyrdelse af straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j – uanset § 23, stk. 1, 1. pkt. – skal ske ved anbringelse i en afdeling målrettet terrordømte.

Bestemmelserne vil muliggøre, at terrordømte som altovervejende udgangspunkt anmeldes til afsoning i en vurderingsafdeling for terrordømte. Den terrordømte vil efter det indledende ophold i vurderingsafdelingen skulle omplaceres til en afdeling i en almindelig afdeling i et fængsel i et af de to kriminalforsorgsområder efter en konkret vurdering eller til den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte. Såvel vurderingsafdelingen som den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte vil være placeret i et lukket fængsel.

Det foreslås desuden, at kriminalforsorgen undtagelsesvis skal kunne bestemme, at fuldbyrdelsen af straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j ikke skal ske i hhv. lukket fængsel efter den foreslåede § 22 b, stk. 1, eller ved anbringelse i en afdeling målrettet terrordømte efter den foreslåede § 23 a, stk. 1, hvis den indsatte helbred eller andre særlige omstændigheder taler herfor.

Andre særlige omstændigheder kan bl.a. foreligge, når den enkelte indsatte farlighed eller konkrete forhold taler for, at den pågældende ikke er egnet til placering på vurderingsafdelingen. Dette vil bl.a. kunne være i tilfælde, hvor der

i en periode er få terrordømte placeret på afdelingen og disse personer er fra samme sagskompleks, hvorfor det ikke vil være muligt at sektionere afdelingen til mindre grupper, uden at de pågældende bliver de facto udelukket fra fællesskab med de øvrige indsatte. Det vil ligeledes kunne være tilfældet, hvor kriminalforsorgen på baggrund af oplysninger fra øvrige myndigheder om en konkret indsat vurderer, at den pågældende grundet f.eks. risiko for yderligere radikalisering eller mistanke om vold med ekstremistisk motiv i samspil med øvrige terrordømte på afdelingen, bør anmeldes direkte til afsoning på den specialiserede afdeling målrettet særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte eller på en særligt sikret afdeling.

Træffer kriminalforsorgen efter den foreslåede § 22 b, stk. 3, bestemmelse om, at anbringelse ikke skal ske i lukket fængsel, vil anbringelse af den indsatte finde sted efter de almindelige gældende regler i straffuldbyrdelseslovens § 22. Træffer kriminalforsorgen efter den foreslåede § 23 a, stk. 3, bestemmelse om, at anbringelse ikke skal ske i en afdeling målrettet terrordømte, vil den pågældende anbringes i lukket fængsel i medfør af udgangspunktet i den foreslåede § 22 b, stk. 1, medmindre kriminalforsorgen efter bestemmelsens stk. 3 træffer bestemmelse om fravigelse heraf.

Det bemærkes, at kriminalforsorgsområdet vil kunne træffe bestemmelse om overførsel af indsatte til afdelingerne målrettet henholdsvis terrordømte og særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, hvis det må anses for nødvendigt som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme, jf. straffuldbyrdelseslovens § 25, stk. 2, § 26, stk. 1, nr. 4, eller § 27, stk. 2, nr. 2. Overførsel vil i så fald forudsætte, at den pågældende placering vurderes nødvendig som følge af en konkret risiko for, at den indsatte vil søge at påvirke medindsatte gennem udbredelse af voldeligt ekstremistiske synspunkter, og at placeringen er egnet til at begrænse risikoen for påvirkning af andre til voldelig ekstremisme.

De foreslåede bestemmelser i §§ 22 b og 23 a vil omfatte personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, dvs. for overtrædelse af en eller flere af bestemmelserne i straffelovens §§ 114-114 j.

Hvorvidt den indsatte efter et indledende ophold på vurderingsafdelingen skal overføres til afsoning i en almindelig afdeling i et fængsel i et af de to kriminalforsorgsområder eller eventuelt skal overgå til fortsat afsoning på den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, afgøres konkret i hver enkelt sag ud fra en samlet vurdering. I denne vurdering kan bl.a. indgå oplysninger om den pådømte kriminalitet og kriminalforsorgens observationer under afsoningen, herunder observationer relateret til den indsatte adfærd, udtalelser, brug af litteratur, effekter, symboler og besøgende. Også oplysninger modtaget fra andre myndigheder vil kunne inddrages i vurderingen. Overførsel til en almindelig afdeling bør kun ske, hvis den terrordømte samarbejder og vurderes egnet til rehabilitering og integration med den øvrige fængselspopulation.

Målgruppen for placering på den specialiserede afdeling er de særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte. Herved sigtes navnlig til indsatte, der har udvist en adfærd, der indikerer, at den pågældende medfører risiko for radikalisering af medindsatte i en sådan grad, at disse bliver påvirket til voldelig ekstremisme eller forstærket i ekstremistiske overbevisninger og hensigter. Der sigtes desuden til indsatte, der vurderes voldsparate i en sådan grad, at den pågældendes adfærd udgør en risiko for et ekstremistisk motiveret overfald på personale eller medindsatte.

Under afsoningen på den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, skal det løbende overvejes i hvert enkelt tilfælde, om formålet med placeringen vil kunne tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltninger, herunder ved placering i et af kriminalforsorgens andre fængsler med et mindre restriktivt sikkerhedsregime og med en blandet fængselspopulation.

De foreslåede bestemmelser i §§ 22 b og 23 a vil for nogle dømtes vedkommende indebære en fravigelse af udgangspunktet om anbringelse i åbent fængsel, jf. straffuldbyrdelseslovens § 22, stk. 1, samt af det geografiske nærhedsprincip, jf. straffuldbyrdelseslovens § 23, stk. 1, 1. pkt.

Den foreslåede ordning vil alene gælde for personer dømt for overtrædelse af de i straffelovens §§ 114-114 j nævnte forbrydelser. Det bemærkes, at den almindeligt gældende formodning for, at der ved anbringelse og overførsel af personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, er behov for at tage særlige forholdsregler, jf. nærmere herom under punkt 3.1.1.1, imidlertid fortsat vil være gældende. Sådanne forholdsregler kan bl.a. indebære, at den dømte placeres i den institution, som kriminalforsorgen finder mest hensigtsmæssig, f.eks. i et lukket fængsel, hvorved der kan ske en fravigelse af nærhedsprincippet ved valg af afsoningsinstitution.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at personer dømt for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j anbringes efter de foreslåede bestemmelser i §§ 22 b og 23 a, således at den pågældende kan placeres på vurderingsafdelingen målrettet terrordømte, uden at der skal foretages en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, uanset at den pågældende også er omfattet af bestemmelserne i § 22, stk. 3, sidste led, og § 23, stk. 2, nr. 5.

Personer, som dømmes for overtrædelse af de øvrige bestemmelser i straffelovens 12. eller 13. kapitel, vil fortsat efter en konkret vurdering kunne anmeldes til afsoning i lukket fængsel og i en afdeling målrettet terrordømte, som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 22, stk. 3, sidste led og § 23, stk. 2, nr. 5.

For personer, der er under 18 år og dømmes for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, foreslås det, at udgangspunktet fortsat skal være, at de anbringes i en institution efter straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2, og at de særlige anbringel-

sesregler i de foreslåede bestemmelser i § 22 b, stk. 1, og § 23 a, stk. 1, dermed ikke skal gælde.

Der er imidlertid behov for, at kriminalforsorgen efter en konkret vurdering kan træffe bestemmelse om, at den dømte under 18 år skal anbringes på eller overføres til henholdsvis afdelingen målrettet terrordømte eller den specialiserede afdeling målrettet særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, såfremt afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold taler herfor. Der foreslås således undtagelser til udgangspunkterne om, at de særlige anbringelsesregler i de foreslåede bestemmelser i § 22 b, stk. 1, og § 23 a, stk. 1, ikke gælder for 15-17-årige, hvis afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold taler herfor.

Undtagelserne vil eksempelvis kunne finde anvendelse i tilfælde, hvor kriminalforsorgen under henvisning til karakteren af den pådømte kriminalitet eller grundet forhold under en eventuel varetægtsfængsling vurderer, at den unge dømte har et særligt behov for at blive anbragt på en afdeling målrettet terrordømte. I den forbindelse vil det kunne have betydning, om den dømte inden for kort tid fylder 18 år.

Det foreslås desuden, at der i straffuldbyrdelseslovens § 24 indføres et nyt stk. 3, hvorefter overførsel til åbent fængsel kan undlades, hvis den dømte er anbragt i medfør af § 22, stk. 3, eller § 23 a, stk. 1, eller overført i medfør af bestemmelserne i § 25, stk. 2, § 26, stk. 1, nr. 4, eller § 27, stk. 2, nr. 2.

Med den foreslåede ændring indføres der adgang til at fravige udgangspunktet om, at en indsat i lukket fængsel skal overføres til åbent fængsel, når betingelserne i § 22, stk. 3-6, og § 25, stk. 2-4, og 6, ikke længere er opfyldt, eller når overførsel til åbent fængsel i øvrigt ikke anses for betænkeligt, jf. § 24, stk. 1, såfremt der er sket anbringelse efter § 22, stk. 3, eller § 23 a, stk. 1, eller overførsel som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme efter bestemmelserne i § 25, stk. 2, § 26, stk. 1, nr. 4, eller § 27, stk. 2, nr. 2.

Ændringen indebærer, at dømte, der er anbragt til indledende vurdering på vurderingsafdelingen, ikke skal overføres til åbent fængsel, selvom betingelserne for anbringelse i lukket fængsel ikke længere er opfyldt.

Med ændringen sikres, at kriminalforsorgsområdet ikke er forpligtet til af egen drift løbende at vurdere, om betingelserne for placeringen på vurderingsafdelingen målrettet terrordømte fortsat er opfyldt i løbet af de første seks måneders ophold i afdelingen.

Den foreslåede ordning forudsættes alene at gælde i løbet af de første seks måneder af den indsatte ophold på vurderingsafdelingen. Når indsatte har været placeret på vurderingsafdelingen i seks måneder, skal kriminalforsorgen løbende vurdere, om den enkelte terrordømte er egnet til overførsel.

Derudover foreslås det, at der indføres adgang til, at kriminalforsorgen kan begrænse de indsatte adgang til fællesskab i den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte. Målgruppen for den specialiserede afdeling er indsatte, hvis konkrete forhold medfører, at de bør afskærmes for interaktion med andre indsatte, bl.a. af hensyn til risikoen for radikalisering af medindsatte.

På den baggrund foreslås der i § 33, stk. 2, at indføre adgang til, at justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at fællesskab i fængselsafdelinger eller arresthuse, som er udpeget til anbringelse af særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, skal gennemføres som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse.

Ændringen indebærer en udvidelse i adgangen til at gennemføre fællesskab som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum. Udvidelsen forudsættes anvendt i den kommende specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, hvis særlige klientel skaber et behov for at muliggøre afskærmning fra andre indsatte, bl.a. på grund af risikoen for radikalisering af medindsatte.

Med den foreslåede ændring lægges der ikke op til at gennemføre fællesskab på den kommende vurderingsafdeling som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum. På vurderingsafdelingen vil fællesskab således gennemføres efter de i øvrigt gældende regler herom. Forskellen skyldes, at kriminalforsorgens mulighed for at observere den indsatte i fællesskab med øvrige indsatte kan være afgørende for at kunne vurdere den terrordømte i forhold til den pågældendes videre afsoningsforløb.

Med den foreslåede ordning vil adgangen til at begrænse fællesskab til cellefællesskab i den kommende specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte svare til den gældende adgang til at gennemføre fællesskab som cellefællesskab for indsatte, hvis tilstedeværelse skaber en særlig risiko for overgreb på medindsatte mv. efter den hidtil gældende § 33, stk. 2.

Det bemærkes, at der fortsat vil være adgang til at sektionere indsatte på både vurderingsafdelingen og den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte som led i kriminalforsorgens generelle indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Dernæst foreslås det at udvide kriminalforsorgens mulighed for at foretage undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum til at omfatte tilfælde, hvor det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Det foreslås på den baggrund, at det i straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 1, hvorefter Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet i visse tilfælde uden retskendelse kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, indsattes

efter »iagttagelse«, eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme«.

Ændringen indebærer, at der indføres udtrykkelig hjemmel til, at kriminalforsorgen kan gennemføre undersøgelser af indsatte person og opholdsrum, hvis det skønnes påkrævet af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Det bemærkes, at det for så vidt angår gennemførelsen af cellevisitationer, kan være afgørende af hensyn til bl.a. efterretningsindsatsen, at kriminalforsorgen kan undlade at orientere den indsatte om, at en undersøgelse har fundet sted, såfremt særlige omstændigheder taler herfor. Hvis lovforslaget vedtages, vil justitsministeren derfor ændre den nuværende bekendtgørelse om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum m.v. i kriminalforsorgens institutioner, der er udstedt i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 11, til at fastsætte en regel om, at orientering af den indsatte kan undlades, hvis særlige omstændigheder taler herfor, når visitationen er sket af hensyn til indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

Det foreslås desuden, at der i straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 8, hvorefter kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, indsatte efter »hensyn«, eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme«.

Den foreslåede ændring af § 60, stk. 8, indebærer, at der indføres hjemmel til, at kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om tilbageholdelse af eventuelle effekter fundet i forbindelse med kriminalforsorgens undersøgelser af indsatte person og opholdsrum som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme. Bestemmelsen forventes bl.a. at blive anvendt til tilbageholdelse af effekter fundet ved undersøgelser i de kommende afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte. Bestemmelsen vil dog også kunne finde anvendelse til at tilbageholde effekter fundet ved undersøgelser foretaget på andre fængsels- og arrestafdelinger, hvis dette er sket som led i indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

Endelig foreslås, at det i § 60, stk. 9, 1. pkt., hvorefter kriminalforsorgsområdet uden retskendelse kan træffe bestemmelse om gennemlæsning og tilbageholdelse af breve og andre optegnelser, som findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, indsatte efter »hensyn«, eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet«.

Den foreslåede ændring af § 60, stk. 9, indebærer, at der indføres hjemmel til, at kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om gennemlæsning og tilbageholdelse af breve og andre optegnelser fundet i forbindelse med kriminalforsorgens undersøgelser af indsatte person og opholdsrum

som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme. Bestemmelsen forventes bl.a. at blive anvendt til gennemlæsning og tilbageholdelse af breve mv. fundet ved undersøgelser i de kommende afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte. Bestemmelsen vil dog også kunne finde anvendelse til at foretage gennemlæsning og tilbageholdelse af breve mv. fundet ved undersøgelser foretaget på andre fængsels- og arrestafdelinger, hvis dette sker som led i indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

Med henblik på at understøtte indsatsen mod radikalisering og ekstremisme bedst muligt vil kriminalforsorgen med den foreslåede ordning få mulighed for at undlade at orientere den indsatte om gennemlæsning af breve eller andre optegnelser fundet i den indsattes besiddelse, når dette sker af hensyn til indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1-4 og 12-14, og bemærkningerne hertil.

Der henvises desuden til ændringen om optagelse af foto ved fund af breve og andre optegnelser i indsattes besiddelse under pkt. 3.4.

3.2. Udstationering af udvisningsdømte indsatte

3.2.1. Gældende ret

Straffuldbydelseslovens kapitel 9 indeholder bestemmelser om indsattes kontakt til samfundet uden for institutionen, herunder om udgang (§§ 46-50) og om udstationering til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol eller udslusningsfængsel (§§ 50 a og 50 b).

Adgangen til udstationering til kriminalforsorgens udslusningsfængsler eller til eget hjem med fodlænke er et normalt led i afsoningen for dømte med en tidsbestemt fængselsstraf på mere end 6 måneder. Adgangen til udstationering til kriminalforsorgens udslusningsfængsler eller til eget hjem med fodlænke blev ændret ved lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love som opfølgning på et initiativ herom i flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025. Reglernes anvendelsesområde blev ændret ved lov nr. 1552 af 12. december 2023 (Afskæring af voldtægtsdømte personers mulighed for at afsone med fodlænke). Det fremgår af forarbejderne hertil, at udstationering er en udgangsform, hvor den indsatte opholder sig uden for fængsel og arrest i arbejds- eller undervisningstiden og i fritiden, herunder om natten. Ophold kan f.eks. finde sted i kriminalforsorgens udslusningsfængsler eller på egen bopæl, evt. med fodlænke, jf. Folketingstidende 2023-24, Tillæg A, L 12 som fremsat, side 3.

Det fremgår af straffuldbydelseslovens § 50 a, stk. 1, at kriminalforsorgen bestemmer, om indsatte, der er idømt tidsbestemt fængselsstraf i mere end 6 måneder, kan udstationeres til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol (såkaldt ”back door”-fodlænke) eller til udslusningsfængsel, når en tredjedel af straffen er udstået, der ikke skønnes at

være risiko for misbrug af udstationeringen, og hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udstationering.

Det fremgår af forarbejderne, at der med bestemmelsen i straffuldbydelseslovens § 50 a, stk. 1, indførtes en pligt for kriminalforsorgen til af egen drift at behandle spørgsmålet om udstationering i *alle* relevante sager, hvor de tidsmæssige betingelser er opfyldt, jf. Folketingstidende 2021-22, Tillæg A, L 180 som fremsat, side 125.

Det fremgår desuden, at der ikke bør træffes afgørelse om udstationering, hvis den dømte, f.eks. på grund af et massivt alkoholmisbrug eller misbrug af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, vurderes at være ude af stand til at overholde de vilkår, der gælder for udstationering. Et yderligere eksempel på en sag, hvor der vil kunne foreligge misbrugsrisiko, kan være, hvis en indsat er dømt for vold mod sin nabo og ikke har været på fri fod mellem dom og afsoning. I en sådan sag vil det helt klare udgangspunkt være, at den indsatte ikke vil kunne udstationeres til samme bopæl med fodlænke. Tilsvarende vil en indsat, som har fået udgangskarantæne eksempelvis pga. ny kriminalitet begået under udgang, eller som i øvrigt har begået kriminalitet under afsoningen, som det helt klare udgangspunkt heller ikke kunne udstationeres på grund af risikoen for misbrug af udstationeringen, jf. Folketingstidende 2021-22, Tillæg A, L 180 som fremsat, side 126.

Det fremgår videre af forarbejderne, at der i vurderingen af misbrugsrisikoen og hensynet til retshåndhævelsen bl.a. vil skulle indgå oplysninger om kriminalitetens art, straffens længde, tidligere straffe, disciplinærsager under afsoning, udelukkelse fra fællesskab, overførsel fra åbent til lukket fængsel, stofmisbrug samt udgangsmisbrug med deraf følgende udgangskarantæne.

Efter § 50 a, stk. 2, kan udstationering tidligst ske otte måneder før forventet prøveløsladelse. Dette gælder alle former for prøveløsladelse efter afsoning af tidsbestemt straf, jf. straffelovens § 38, stk. 1 eller 2, eller § 40 a. Derudover er det en betingelse, at der skal være en forventning om, at den indsatte vil opfylde betingelserne for prøveløsladelse. Denne betingelse vil skulle være opfyldt i hele udstationeringsperioden. Det fremgår af forarbejderne, at indsatte som forventes løsladt efter at have udstået sin fulde strafflængde fordi prøveløsladelse skønnes utilrådelig, ikke vil kunne udstationeres efter den foreslåede bestemmelse, jf. Folketingstidende 2021-22, Tillæg A, L 180 som fremsat, side 126.

Udstationering til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol forudsætter, at der er sikret den indsatte passende beskæftigelse og underhold, jf. § 50 a, stk. 3. Det er forudsat i forarbejderne, at beskæftigelseskravet er begrundet i resocialiseringshensyn. En person, der ikke har en form for beskæftigelse, vil som udgangspunkt ikke kunne udstationeres til egen bolig under intensiv overvågning og kontrol. Beskæftigelseskravet vil dog kunne anses for at være opfyldt ved deltagelse i dagcenteraktiviteter, programvirksomhed i

kriminalforsorgens regi eller lignende. Det vil under alle omstændigheder være en betingelse for udstationering til egen bolig med fodlænke, at den indsatte har et forsørgelsesgrundlag, jf. Folketingstidende 2021-22, Tillæg A, L 180 som fremsat, side 127.

Udstationering forudsætter desuden, at den indsatte boligforhold er af en sådan beskaffenhed, at udstationeringen kan gennemføres, og at personer over 18 år, der har samme bopæl som den indsatte, meddeler samtykke dertil, jf. § 50 a, stk. 4.

Efter § 50 a, stk. 5, kan indsatte, der er dømt for overtrædelse af straffelovens § 216 eller § 225, jf. § 216, ikke udstationeres til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol.

Udstationering til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol er en alternativ måde at udstå en idømt fængselsstraf på. Ifølge forarbejderne bør denne afsoningsform derfor indebære stort set samme begrænsning i den dømtes bevægelsesfrihed som strafafsoning i et fængsel. Dette forudsætter ikke blot, at den dømte har en bolig, hvor den pågældende kan pålægges at opholde sig under udståelse, men ligeledes at boligen er af en sådan beskaffenhed, at det er praktisk muligt at kontrollere, om den pågældende i udstationeringsperioden opholder sig på bopælen i de tidsrum, som tilsynsmyndighederne foreskriver, jf. Folketingstidende 2021-22, Tillæg A, L 180 som fremsat, side 127.

Det følger af § 50 a, stk. 6, at § 46, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse ved vurderingen af, om indsatte kan udstationeres. Dette indebærer, at udstationering ikke kan finde sted, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben, knive eller blankvåben m.v. eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180.

Efter straffuldbyrdslovens § 50 b fastsætter justitsministeren nærmere regler om udstationering til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol og til udslusningsfængsel, herunder om behandling af sager om udstationering, om vilkår, kontrol og tilsyn m.v. samt om tilbagekaldelse af tilladelser til udstationering.

Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 1754 af 21. december 2023 om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen), der i § 50 indeholder regulering af betingelserne for udstationering til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol og til udslusningsfængslet, herunder om behandling af sager om udstationering, om vilkår, om kontrol og tilsyn m.v. og om tilbagekaldelse af tilladelser til udstationeringer. Der er endvidere

udarbejdet en vejledning om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsvejledningen).

3.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.2.1 kan indsatte, der er dømt for seksualforbrydelser i medfør af straffelovens § 216, eller § 225, jf. § 216, ikke udstationeres til egen bolig under intensiv overvågning og kontrol i medfør af straffuldbyrdslovens § 50 a. Ligeledes gælder det, at indsatte, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og hvor politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben, knive eller blankvåben m.v. eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, heller ikke kan udstationeres efter straffuldbyrdslovens § 50 a. Det betyder, at kriminalforsorgen for alle andre indsatte er forpligtet til af egen drift at behandle spørgsmålet om udstationering i alle sager, hvor de tidsmæssige betingelser er opfyldt, herunder også for så vidt angår indsatte, som er udvist af landet ved dom.

Nogle udvisningsdømte vil blive prøveløsladt efter straffelovens § 38, stk. 1 eller 2, hvis det vurderes, at prøveløsladelsen ikke er utilrådelig, og – for så vidt angår prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 2 – at den pågældendes udvisning umiddelbart kan gennemføres. Udvisningsdømte vil i disse tilfælde opfylde den tidsmæssige betingelse om, at udstationering tidligst kan ske otte måneder før forventet prøveløsladelse, jf. straffuldbyrdslovens § 50 a, stk. 2.

Udvisningsdømte vil dog i langt de fleste tilfælde få afslag på udstationering. I hovedparten af sagerne begrundes afslaget med, at der er risiko for misbrug af udstationeringen på grund af en undvigelsesrisiko. Af samme grund vil udvisningsdømte, der undtagelsesvist får tilladelse til udgang, typisk alene få tilladelse til ledsaget udgang. Udvisningsdømte vil som udgangspunkt også afsone i lukket fængsel under hele afsoningen netop på grund af undvigelsesrisikoen.

Sagsbehandlingen i forbindelse med en udstationering indebærer typisk, at der i fængslerne bestilles tolk mv. for at forberede sagen, som den indsatte opfordres til at deltage i oplysningen af. Dertil kommer, at sagsbehandlingen kan give de indsatte en forventning om udstationering, hvilket kan medføre et forhøjet konfliktniveau i fængslerne, idet de pågældende indsatte eventuelt reagerer med frustration over at have skullet medvirke til en sagsbehandling, som oftest kan opfattes som udsigtsløs på forhånd.

Dertil kommer, at hovedformålet med udstationering efter straffuldbyrdslovens § 50 a er, at den indsatte skal resocialiseres i det danske samfund efter afsoning og derved få mulighed for at opretholde kontakt og bygge bro til det omgivende samfund, som den indsatte skal fungere i efter

endt afsoning. Indsatte, der er udvist af landet ved dom, befinder sig ikke i en sammenlignelig situation med øvrige indsatte, idet de ikke har samme behov for resocialisering i det danske samfund.

Det er således Justitsministeriets vurdering, at kriminalforsorgen ikke bør være underlagt forpligtelsen til at behandle sager om udstationering af egen drift for så vidt angår indsatte, der er udvist af landet ved dom.

Det kan dog ikke udelukkes, at der kan være enkelte sager, hvor der forventes prøveløsladelse, og hvor misbrugsrisiko, herunder undvigelsesrisiko, undtagelsesvis ikke taler imod udstationering. Udvisningsdømte indsatte vil i sådanne tilfælde være henvist til at skulle ansøge om udstationering.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffuldbyrdslovens § 50 a ændres således, at sager vedrørende udstationering af indsatte, der er udvist af landet ved dom, alene skal behandles efter ansøgning.

Det er således ikke hensigten med den foreslåede ordning at afskære disse indsattes ret til at få prøvet, om betingelserne for udstationering i det konkrete tilfælde er opfyldt, men alene at sagsbehandlingsproceduren herfor ændres, således at kriminalforsorgen ikke længere af egen drift skal behandle spørgsmålet om udstationering i disse sager, selvom de tidsmæssige betingelser herfor er opfyldt.

Det forudsættes, at kriminalforsorgens personale vejleder de indsatte om, hvilke konkrete omstændigheder der skal være til stede, for at de pågældende opfylder betingelserne for udstationering efter straffuldbyrdslovens § 50 a. Vejledningen kan give den indsatte forudsætninger for at overveje, om pågældende vil indgive ansøgning om udstationering.

Den foreslåede ordning ændrer ikke på, at udstationering fortsat skal være en mulighed for udvisningsdømte indsatte med en tidsbestemt fængselsstraf på mere end 6 måneder. Kriminalforsorgen vil således efter den foreslåede ordning fortsat have mulighed for at bestemme, at udvisningsdømte kan udstationeres, når betingelserne herfor er opfyldt, herunder når en tredjedel af straffen er udstået, der ikke skønnes at være risiko for misbrug af udstationeringen, og hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udstationering. Udstationering vil som hidtil tidligst kunne ske otte måneder før forventet prøveløsladelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 5 og 6, og bemærkningerne hertil.

3.3. Optagelse af foto af indsatte brevveksling

3.3.1. Gældende ret

Straffuldbyrdslovens §§ 55, 55 a og 56 indeholder regler om indsatte ret til at brevveksle.

Efter straffuldbyrdslovens § 55, stk. 1, har en indsat ret til brevveksling.

Kriminalforsorgsområdet kan efter § 55, stk. 2, uden retskendelse åbne og lukke breve til og fra den indsatte. Det sker i den indsatte påsyn bortset fra de tilfælde, der er omfattet af stk. 3-5.

Efter § 55, stk. 3, kan gennemlæsning af breve til og fra den indsatte alene ske, hvis dette af kriminalforsorgsområdet skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, af hensyn til at forebygge kriminalitet, af hensyn til overholdelse af § 55 a, eller for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen.

Efter § 55, stk. 4, skal der ske gennemlæsning af breve til og fra indsatte, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Endvidere skal der ske gennemlæsning af breve til og fra en indsat, som er dømt for overtrædelse af en af de forbrzydelse, der er nævnt i straffelovens 12. eller 13. kapitel, eller som kriminalforsorgen skønner at være radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet, jf. § 55, stk. 5.

I tilfælde hvor gennemlæsning har fundet sted, kan et brev efter kriminalforsorgens bestemmelse tilbageholdes, hvis det af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, af hensyn til at forebygge kriminalitet eller af hensyn til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædelsen ikke bør afsendes, jf. § 55, stk. 6.

Et tilsendt brev, der af grunde som nævnt i stk. 6 ikke bør udleveres, skal tilbagesendes. Et tilsendt brev kan dog tilbageholdes, hvis det af sikkerhedsmæssige hensyn anses for påkrævet, jf. § 55, stk. 7.

Afsenderen skal gøres bekendt med tilbageholdelsen af brevet. Orientering af afsenderen kan dog undlades i indtil fire uger, i det omfang formålet med tilbageholdelsen ellers ville forspildes, jf. § 55, stk. 8.

Det fremgår af § 55, stk. 9, at justitsministeren fastsætter regler om gennemførelsen af de indsatte ret til brevveksling. Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1026 af 28. juni 2022 om adgangen til brevveksling for indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (brevbekendtgørelsen).

I brevbekendtgørelsen er det bl.a. fastsat, at den indsatte skal

gøres bekendt med, at der er truffet afgørelse om gennemlæsning af breve. Det følger således af bekendtgørelsens § 5, at orientering af den indsatte kan undlades i indtil fire uger i det omfang, formålet med gennemlæsningen ellers ville forspildes.

Derudover følger det af brevbekendtgørelsen § 6, 1. pkt., at der skal gøres notat om grunden hertil og resultatet af gennemlæsningen, når der er truffet afgørelse herom efter straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 3-5.

Efter § 7 i brevbekendtgørelsen skal breve, der tilbageholdes, opbevares af kriminalforsorgsområdet. Hvis indholdet af et tilbageholdt brev må antages at give politiet eller en anden af kriminalforsorgens myndigheder anledning til videre foranstaltning, skal brevet afleveres til vedkommende myndighed.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 55 a, må en indsat, der udstår fængselsstraf på livstid eller er idømt forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf på fængsel på livstid, ikke uden tilladelse brevskele de første 10 år af den idømte straf af fængsel på livstid, eller indtil den pågældende har været anbragt i forvaring de første 10 år, jf. dog § 56.

Efter § 56, stk. 1, har en indsat ret til ukontrolleret brevskele med en række nærmere angivne danske og internationale myndigheder, institutioner og personer mv. Det gælder bl.a. justitsministeren, Folketingets Ombudsmand og den advokat, der har været beskikket for eller valgt af den indsatte som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen eller i en verserende straffesag.

3.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Kriminalforsorgens fængsler og arresthuse har behov for at rådføre sig med sikkerhedskonsulenter med særlige kompetencer i kriminalforsorgsområderne, i Direktoratet for Kriminalforsorgen eller ved politiet navnlig i forhold til indsatsen mod indsatte deltagelse i organiseret kriminalitet, herunder som en del af rocker- og bandemiljøet, og som led i indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme.

Som nævnt ovenfor fremgår det af § 6 i brevbekendtgørelsen, at der udarbejdes notater om indholdet af de breve, der gennemlæses. Derudover udarbejdes rapporter, hvis det vurderes, at der skal ske politianmeldelse og/eller indledes en disciplinærsag.

Det er Justitsministeriets vurdering, at muligheden for gengivelse i et notat eller en rapport ikke i alle tilfælde er tilstrækkeligt, og at gengivelser i notater eller rapporter er forbundet med risiko for fejl, mangelfuld gengivelse eller misforståelser. Justitsministeriet finder, at der er behov for, at kriminalforsorgen kan optage foto af breve, som efterfølgende kan sendes til sikkerhedskonsulenter i kriminalforsorgsområdet, i Direktoratet for Kriminalforsorgen eller til politiet, såfremt det findes nødvendigt af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens ind-

sats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Optagelse af foto af brevenes indhold har det sigte at effektivisere kriminalforsorgens eksisterende efterretnings- og sikkerhedsarbejde, idet fotooptagelse frem for udarbejdelse af notater eller rapporter bidrager til en mere professionel, kvalificeret og fyldestgørende dokumentation af oplysninger, der giver anledning til f.eks. bekymring.

En nærmere analyse af breve til eller fra indsatte kan alene eller i sammenhæng med andre oplysninger udgøre materiale, der giver anledning til bekymring i forhold til indsatte ekstremistiske overbevisning, radikale ideologiske tilhørsforhold eller bandetilhørsforhold. Dette vil kræve et nærmere kendskab til de respektive miljøer, hvorfor der for den enkelte institution i kriminalforsorgen kan være behov for at kunne inddrage sikkerhedskonsulenter i et områdekontor, Direktoratet for Kriminalforsorgen eller politiet. Behovet for fotooptagelse af breve til og fra indsatte skyldes derudover også, at breve, hvor der er sket gennemlæsning, ikke nødvendigvis kan tilbageholdes efter straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 6, fordi indholdet ikke i alle tilfælde isoleret set er ulovligt eller giver anledning til bekymring. Fotooptagelse bør derfor også af den grund være muligt i de tilfælde, hvor der er sket gennemlæsning, selvom der ikke er adgang til tilbageholdelse.

Hertil kommer, at breve med indhold, der giver anledning til bekymring, i dag ikke kan videregives til Direktoratet for Kriminalforsorgen eller politiet efter brevbekendtgørelsens § 7, hvis ikke oplysningerne i brevet i sig selv er tilstrækkelige til, at brevet kan tilbageholdes efter § 55, stk. 6 og 7.

På denne baggrund finder Justitsministeriet, at straffuldbyrdelseslovens regler om indgreb i indsatte brevskele bør udvides, således at kriminalforsorgen efter gennemlæsning af et brev til og fra indsatte kan optage foto af brevet, hvis dette skønnes påkrævet af ordens eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Med henblik på at understøtte indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme bedst muligt bør kriminalforsorgen samtidig have mulighed for at undlade at orientere afsenderen af brevet om fotooptagelsen, når dette sker af hensyn til indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 3-5, ændres således, at kriminalforsorgens eksisterende beføjelser efter disse bestemmelser udvides til at omfatte optagelse af fotos af breve til og fra indsatte i samme omfang, som kriminalforsorgen i dag er berettiget til at gøre sig bekendt med indholdet af.

Den foreslåede ordning vil give kriminalforsorgen mulighed for optagelse af fotos af breve til og fra indsatte, når kri-

minalforsorgen vurderer, at det er nødvendigt af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet i de tilfælde, hvor kriminalforsorgen træffer afgørelse om gennemlæsning efter straffuldbyrdslovens § 55, stk. 3, samt i de tilfælde, hvor kriminalforsorgen som udgangspunkt er forpligtet til at gennemlæse breve til og fra indsatte efter § 55, stk. 4 og 5.

Med begrebet »hensyn til at forebygge kriminalitet« sigtes til kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner.

Den foreslåede udvidelse vil bl.a. indebære, at kriminalforsorgen kan optage foto af indhold, der isoleret set eller i sammenhæng med andre oplysninger udgør materiale, der giver anledning til bekymring i forhold til indsatte ekstremistiske overbevisning, radikale, ideologiske tilhørsforhold, bandetilhørsforhold eller tilknytning til øvrig organiseret kriminalitet.

Den foreslåede ordning sigter til at effektivisere kriminalforsorgens mulighed for at inddrage sikkerhedskonsulenter, når kriminalforsorgsområdet bliver bekendt med oplysninger, der kan give anledning til bekymring. Kriminalforsorgen vil således i højere grad kunne dokumentere oplysninger i breve til eller fra den indsatte af relevans for kriminalforsorgens sikkerheds- og efterretningsarbejde.

Det foreslås desuden, at straffuldbyrdslovens § 55, stk. 8, ændres således, at kriminalforsorgen kan undlade orientering af afsenderen om, at der er sket fotooptagelse af et brev, når fotooptagelsen sker af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at fotografier som udgangspunkt slettes efter seks måneder. Dette kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter, f.eks. hvis fotografierne indgår i en efterretningsanalyse eller som dokumentation i en afgørelsessag. Fotografierne slettes, når de ikke længere er nødvendige at anvende af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter. Det forudsættes i den forbindelse, at fotodokumentationen kan anvendes som led i kriminalforsorgens almindelige sagsbehandling, herunder som led i kriminalforsorgens klagesagsbehandling.

Den foreslåede ordning medfører i øvrigt ikke ændringer i forhold til gældende regler og praksis vedrørende indsatte almindelige ret til brevveksling. Dette indebærer bl.a., at breve, der tilbageholdes, som hidtil kan videregives til politiet eller andre myndigheder, hvis indholdet af det pågældende brev må antages at give vedkommende myndighed anledning til videre foranstaltning. Den foreslåede ordning medfører desuden heller ikke ændringer af indsatte adgang til ukontrolleret brevveksling med visse personer eller offentlige myndigheder efter § 56.

Det bemærkes, at kriminalforsorgens eventuelle behandling

af personoplysninger som led i den foreslåede ordning vil skulle ske inden for rammerne af retshåndhævelsesloven.

Kriminalforsorgen vil med forslaget få adgang til uden retskendelse – foruden at gennemlæse breve – at optage foto af breve til og fra indsatte, hvis de beskrevne betingelser er opfyldt. Forslaget vil således – i sammenhæng med bestemmelsen i straffuldbyrdslovens § 55, stk. 2, som giver kriminalforsorgen mulighed for uden retskendelse at åbne og lukke breve til og fra den indsatte – udgøre en særegen undtagelse til grundlovens § 72, hvorefter bl.a. brud på posthjemmeligheden alene må ske efter en retskendelse, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse.

Som anført ovenfor under pkt. 3.3.1 har kriminalforsorgen allerede i dag mulighed for uden retskendelse at åbne og lukke breve til og fra indsatte, gennemlæse dem under nærmere opregnede betingelser og gengive brevenes indhold i et notat eller en rapport, og der er således alene tale om en udvidelse af den eksisterende ordning, som varetager samme hensyn.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7-11, og bemærkningerne hertil.

3.4. Optagelse af foto ved fund af breve og andre optegnelser i indsatte celler

3.4.1. Gældende ret

Straffuldbyrdslovens kapitel 10 indeholder en række bestemmelser om indgreb over for den indsatte, herunder regler om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum.

Det fremgår af straffuldbyrdslovens § 60, stk. 1, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og det relevante kriminalforsorgsområde uden retskendelse kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder 1) når den indsatte indsættes i institutionen, 2) hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter, 3) før og efter besøg eller 4) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v.

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, at der med udtrykket »undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse på sin person« sigtes til indgreb, der har karakter af legemsbesigtigelse, dvs. de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelsesøjemed. Der tænkes bl.a. på besigtigelse, der ikke kræver egentlig afklædning, men f.eks. opknapning af en skjorte eller opsmøgning af et ærme for at se efter skjulte effekter, jf. Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 3787.

Med udtrykket »ordensmæssige hensyn« sigtes navnlig til

hensyn til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i bred forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forhold til personalet i kriminalforsorgens institutioner.

Med udtrykket »sikkerhedsmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger, og at forebygge kriminalitet ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personalet eller medindsatte, fængselsoptøjer samt handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg.

Efter § 60, stk. 3, kan kriminalforsorgsområdet endvidere af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter.

Det fremgår af forarbejderne, at der med udtrykket »nærmere undersøgelse af den indsatte person« sigtes til indgreb, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen. Der tænkes bl.a. på ydre undersøgelser, der består i en beføling af legemets overflade, f.eks. for at finde kapsler skjult under huden, udtagelse af blodprøver og ultralyd- og røntgenundersøgelser. Endvidere kan nævnes undersøgelse af legemets hulrum og andre undersøgelser af legemets indre, f.eks. rectoskopi og gynækologisk undersøgelse.

Det er i bemærkningerne desuden forudsat, at adgangen til at foretage undersøgelse af den indsatte person under hensyn til den indgribende karakter er betinget af, at der kan påvises bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter. Endvidere kan bestemmelse om gennemførelse af en sådan nærmere undersøgelse alene træffes af institutionens leder eller den, der bemyndiges hertil. Der henvises til Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 3787.

I § 60, stk. 4-7, er fastsat en række supplerende betingelser for gennemførelse af undersøgelse af den indsatte.

Efter § 60, stk. 4, må undersøgelse ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelser og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, vil være et uforholdsmæssigt indgreb. Bestemmelsen indebærer, at undersøgelse af indsatte person og opholdsrum skal være proportionalt.

Undersøgelse skal desuden foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 5.

Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte, jf. § 60, stk. 6. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale. Kravet kan på grund af den kønsmæssige fordeling af personalet i den enkelte institution betyde, at en undersøgelse ikke altid vil kunne ske straks.

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a., at det afhængig af undersøgelsens formål kan være nødvendigt at udelukke den indsatte fra fællesskab, indtil personale af samme køn som den indsatte er kommet til stede. Med henblik på i videst muligt omfang at undgå tilfælde af denne karakter forudsættes det i forarbejderne til bestemmelsen, at den enkelte institution ved tilrettelæggelsen af vagtplaner mv. er særligt opmærksom på kravet om, at undersøgelser skal foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1164.

Endelig må undersøgelse af den indsatte person efter stk. 3 kun foretages under medvirken af en læge, jf. § 60, stk. 7. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den indsatte tilstand er lægeligt forsvarligt.

Kriminalforsorgsområdet kan efter § 60, stk. 8, træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Kriminalforsorgen kan desuden uden retskendelse gennemlæse og træffe bestemmelse om gennemlæsning og tilbageholdelse af breve og andre optegnelser, som findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, jf. § 60, stk. 9.

Det fremgår af forarbejderne, at med ordet »optegnelser« sigtes f.eks. til dagbøger, regnskaber mv., jf. Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 3708.

Endelig følger det af § 60, stk. 11, at justitsministeren fastsætter regler om gennemførelsen af undersøgelser af den indsatte person og opholdsrum. Bemyndigelsen er udmøntet ved udstedelse af bekendtgørelse nr. 106 af 30. januar 2019 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen fastsætter bl.a. regler om undersøgelser af indsatte opholdsrum, herunder om, at den indsatte når der er gennemført undersøgelse af den indsatte opholdsrum, skal orienteres herom, jf. § 5. Herudover kan der henvises til vejledning nr. 9733 af 28. juni 2022 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesvejledningen).

I medfør af straffuldbyrdelseslovens § 66 b kan kriminalforsorgen indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte, hvis bl.a. hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme taler herfor.

Bestemmelsen blev indført som led i en styrkelse af kriminalforsorgens efterretningsarbejde, således at kriminalforsorgen bl.a. kunne blive bedre i stand til løbende at vurdere trusler samt risici i forhold til konkrete indsatte. I den forbindelse fandt man det afgørende, at efterretningsanalyser og trusselsvurderinger af enkeltpersoner kan videregives fra kriminalforsorgen til f.eks. politiet, hvis det vurderes

nødvendigt for at understøtte den modtagende myndigheds opgaver, jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 21 som fremsat, side 6.

3.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse erfaringen, at der navnlig i forhold til indsatsen mod indsattes deltagelse i organiseret kriminalitet, herunder som en del af rocker- og bandemiljøet, og som led i indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme er behov for at kunne rådføre sig med sikkerhedskonsulenter med særlige kompetencer i kriminalforsorgsområdet, i Direktoratet for Kriminalforsorgen eller ved politiet, hvis der er fundet breve eller andre optegnelser i forbindelse med undersøgelse af den indsatte celle.

Praksis i kriminalforsorgen i dag er, at der udarbejdes rapporter om indholdet af de breve og andre optegnelser, som den indsatte findes i besiddelse af, hvis det vurderes, at der skal ske politianmeldelse eller indledes en disciplinærsag.

Det er Justitsministeriets vurdering, at muligheden for gengivelse i en rapport ikke i alle tilfælde er tilstrækkeligt, og at gengivelser i rapporter er forbundet med risiko for fejl, mangelfuld gengivelse og eller misforståelser. Justitsministeriet finder, at der i den forbindelse er behov for, at kriminalforsorgen kan optage foto af breve og andre optegnelser, som findes i den indsatte besiddelse, som efterfølgende kan sendes til sikkerhedskonsulenter i kriminalforsorgsområdet, Direktoratet for Kriminalforsorgen eller til politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste (PET), såfremt det findes nødvendigt af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Optagelse af foto af brevenes indhold har det sigte at effektivisere kriminalforsorgens eksisterende efterretnings- og sikkerhedsarbejde, idet fotooptagelse frem for udarbejdelse af rapporter bidrager til en mere professionel, kvalificeret og fyldestgørende dokumentation af oplysninger, der giver anledning til f.eks. bekymring.

En nærmere analyse af breve eller andre optegnelser fundet i den indsatte besiddelse kan alene eller i sammenhæng med andre oplysninger udgøre materiale, der giver anledning til bekymring i forhold til indsatte ekstremistiske overbevisning, radikale ideologiske tilhørsforhold eller bandetilhørsforhold. Dette vil kræve et nærmere kendskab til de respektive miljøer, hvorfor der for den enkelte institution i kriminalforsorgen kan være behov for at kunne inddrage sikkerhedskonsulenter i et områdekontor, Direktoratet for Kriminalforsorgen eller politiet, herunder PET. Behovet for at optage foto af breve fundet i indsatte besiddelse skyldes derudover også, at breve, hvor der er sket gennemlæsning, ikke nødvendigvis kan tilbageholdes efter straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 9, fordi indholdet ikke i alle tilfælde isoleret set giver anledning til bekymring. Fotooptagelse bør derfor også af den grund være muligt i de tilfælde, hvor der

er sket gennemlæsning, selvom der ikke er adgang til tilbageholdelse. På denne baggrund finder Justitsministeriet, at straffuldbyrdeslovens regler om undersøgelse af indsatte celler bør udvides, således at det udtrykkeligt kommer til at fremgå, at kriminalforsorgen efter gennemlæsning af et brev eller andre optegnelser, som den indsatte er i besiddelse af, kan optage foto heraf, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 9, ændres således, at kriminalforsorgens eksisterende beføjelser udvides til at omfatte optagelse af fotos af breve og andre optegnelser fundet i den indsatte besiddelse, som kriminalforsorgen i dag er berettiget til at gøre sig bekendt med.

Den foreslåede ordning vil give kriminalforsorgen mulighed for optagelse af fotos af breve og andre optegnelser fundet i den indsatte besiddelse, når kriminalforsorgen vurderer, at det er påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet i de tilfælde, hvor kriminalforsorgen træffer afgørelse om gennemlæsning efter straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 9.

Med begrebet »hensyn til at forebygge kriminalitet« sigtes til kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner.

Det foreslås, at kriminalforsorgen kan optage foto af indhold, der isoleret set eller i sammenhæng med andre oplysninger udgør materiale, der giver anledning til bekymring i forhold til den indsatte ekstremistiske overbevisning, radikale, ideologiske tilhørsforhold eller rocker- og bandetilhørsforhold.

Den foreslåede ordning sigter til at effektivisere kriminalforsorgens mulighed for at inddrage sikkerhedskonsulenter, når kriminalforsorgsområdet bliver bekendt med oplysninger, der kan give anledning til bekymring. Kriminalforsorgen vil således i højere grad kunne dokumentere oplysninger i breve fundet i den indsatte besiddelse af relevans for kriminalforsorgens sikkerhedsarbejde.

Med henblik på at understøtte indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme bedst muligt bør kriminalforsorgen således have mulighed for at undlade at orientere den indsatte om fotooptagelse af breve eller andre optegnelser fundet i den indsatte besiddelse, når dette sker af hensyn til indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at fotografier af breve til eller fra indsatte som udgangspunkt slettes efter seks måneder. Dette kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter, f.eks. hvis fotografierne indgår i en efterretningsanalyse.

se eller som dokumentation i en afgørelsessag. Fotografierne slettes, når de ikke længere er nødvendige at anvende af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter. Det forudsættes i den forbindelse, at fotodokumentationen kan anvendes som led i kriminalforsorgens almindelige sagsbehandling, herunder som led i Direktoratet for Kriminalforsorgens klagesagsbehandling.

Den foreslåede ordning medfører i øvrigt ikke ændringer i forhold til gældende regler og praksis vedrørende fund af breve og andre optegnelser i indsattes besiddelse eller indsattes almindelige ret til brevveksling. Dette indebærer bl.a., at breve fundet i den indsattes besiddelse, der tilbageholdes, som hidtil kan videregives til politiet eller andre myndigheder, hvis indholdet af det pågældende brev må antages at give vedkommende myndighed anledning til videre foranstaltning. Den foreslåede ordning medfører desuden heller ingen ændringer af den indsattes adgang til ukontrolleret brevveksling med visse personer eller offentlige myndigheder efter straffuldbyrdslovens § 56.

Det bemærkes, at kriminalforsorgens eventuelle behandling af personoplysninger som led i den foreslåede ordning vil skulle ske inden for rammerne af retshåndhævelsesloven.

Kriminalforsorgen vil med forslaget få adgang til uden retskendelse – foruden at gennemlæse og tilbageholde breve og andre optegnelser – at optage foto af breve og andre optegnelser fundet i den indsattes besiddelse, hvis de beskrevne betingelser er opfyldt. Forslaget vil således udgøre en særegen undtagelse til grundlovens § 72, hvorefter bl.a. brud på posthemmeligheden alene må ske efter en retskendelse, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse.

Som anført ovenfor under pkt. 3.4.2 har kriminalforsorgen allerede i dag mulighed for uden retskendelse at gennemlæse og tilbageholde breve og andre optegnelser fundet i den indsattes besiddelse under nærmere opregnede betingelser og at gengive indholdet i en rapport, og der er således alene tale om en udvidelse af den eksisterende ordning, som varetager samme hensyn.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil.

3.5. Justering af reglerne for anvendelse af magtmidler og sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner

3.5.1. Gældende ret

3.5.1.1. Magtanvendelse over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner

Reglerne om anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner findes i straffuldbyrdslovens § 62.

Efter straffuldbyrdslovens § 62, stk. 1, kan Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet anvende magt over for en indsat, hvis det er nødvendigt 1) for at

afværge truende vold, overvinde voldsom modstand eller for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse, 2) for at hindre undvigelse eller standse undvegne eller 3) for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig, og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

Magtanvendelse kan ske ved greb, skjold, stav, peberspray og tåregas, jf. straffuldbyrdslovens § 62, stk. 2. Bestemmelsen antages at indeholde en udtømmende opregning af, hvilke magtmidler der kan anvendes over for indsatte.

Ved lov nr. 183 af 8. marts 2011 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. blev peberspray tilføjet som et af de magtmidler, som kriminalforsorgens personale efter bestemmelsen kan anvende. Ændringen bundede bl.a. i gode erfaringer med anvendelsen af peberspray som magtmiddel som forsøgsordning i visse af kriminalforsorgens institutioner, der bl.a. viste, at peberspray havde haft en præventiv effekt og havde skabt tryghed blandt de ansatte i Kriminalforsorgens institutioner.

Straffuldbyrdslovens § 62, stk. 3, indeholder et almindeligt proportionalitetsprincip, hvorefter magtanvendelse ikke må gennemføres, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Magtanvendelse skal endvidere foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. straffuldbyrdslovens § 62, stk. 4, og der skal gennemføres lægetilsyn efter magtanvendelse, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af magt, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Efter straffuldbyrdslovens § 62, stk. 5, fastsætter justitsministeren regler om bæring af magtmidler og anvendelse af magt over for indsatte. Reglerne herom findes i bekendtgørelse nr. 1026 af 30. juni 2023 om anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner (magtanvendelsesbekendtgørelsen).

Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 2 fastslår, at der kun må anvendes greb, skjold, stav, peberspray og tåregas i overensstemmelse med retningslinjer fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Der er desuden i magtanvendelsesbekendtgørelsen fastsat nærmere regler om anvendelsen af de enkelte magtmidler, herunder om hvornår de enkelte magtmidler må bæres, og hvordan de må anvendes. For så vidt angår peberspray fremgår det bl.a. af bekendtgørelsens § 6, at før peberspray og tåregas anvendes, skal det så vidt muligt tilkendegives den indsatte, at peberspray eller tåregas vil blive anvendt, hvis personalets påbud ikke efterkommes. Det skal så vidt muligt sikres, at den indsatte har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Magtanvendelsesbekendtgørelsen suppleres desuden af reglerne i skrivelse nr. 9571 af 3. juli 2023 om bekendtgørelse

om anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

3.5.1.2. Anvendelse af sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner

Efter straffuldbyrdelseslovens § 65, stk. 1, kan håndjern anvendes, hvis det er nødvendigt 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand, 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse eller 3) for at hindre undvigelse.

Straffuldbyrdelseslovens § 65, stk. 2, indeholder et almindeligt proportionalitetsprincip, hvorefter håndjern ikke må gennemføres, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Håndjern skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. § 65, stk. 3, og der skal gennemføres lægetilsyn, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadecomst, hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af håndjern, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 65, stk. 4, fastsætter justitsministeren regler om anvendelsen af håndjern, herunder om lægetilsyn og andet tilsyn. Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 175 af 31. januar 2022 om anvendelse af sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner. Straffuldbyrdelseslovens § 65 a fastsætter desuden regler om anvendelse af håndjern ved den indsatte fravær fra lukkede fængsler og arrester, samt ved ophold uden for cellen.

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 66, stk. 1, at en indsat efter bestemmelse af kriminalforsorgsområdet kan anbringes i sikringscelle og herunder tvangsfikseres ved anvendelse af bælte, hånd- og fodremme samt handsker, hvis det er nødvendigt 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand eller 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse.

Straffuldbyrdelseslovens § 66, stk. 2, indeholder et almindeligt proportionalitetsprincip, hvorefter anbringelse i sikringscelle og tvangsfiksering ikke må foretages, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Anbringelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. bestemmelsens stk. 3, og en indsat, der er tvangsfikseret, skal have fast vagt, jf. § 66, stk. 4.

Ved tvangsfiksering af en indsat i sikringscelle skal institutionen straks anmode en læge om at foretage tilsyn med den indsatte, jf. straffuldbyrdelseslovens § 66, stk. 5. Lægen skal desuden tilse den pågældende, medmindre lægen skønner sådant tilsyn åbenbart unødvendigt.

Ved anbringelse i sikringscelle uden tvangsfiksering skal der tilkaldes læge, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadecomst, hos den indsatte, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Endelig følger det af straffuldbyrdelseslovens § 66, stk. 7, at justitsministeren fastsætter regler om godkendelse af sikringsceller og om anvendelsen af sikringsceller og tvangsfiksering, herunder lægetilsyn og andet tilsyn. Reglerne herom findes i bekendtgørelse nr. 175 af 31. januar 2022 om anvendelse af sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner.

Det er i bekendtgørelse om anvendelse af sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner fastslået, at bestemmelse om anvendelse af håndjern og ophør heraf træffes af kriminalforsorgsområdet eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. § 2, stk. 1. Bestemmelse om anbringelse i sikringscelle, herunder tvangsfiksering, eller om anvendelse af andre sikringsmidler eller ophør af disse foranstaltninger, træffes af kriminalforsorgsområdet, jf. stk. 2.

Vedrørende anvendelse af håndjern fastslår bekendtgørelsens § 4, at ved anvendelse af håndjern, der ikke finder sted i forbindelse med, at den indsatte flyttes fra én lokalitet til en anden, skal den indsatte tilses af personalet med korte mellemrum, der ikke må overstige en time. Der må kun anvendes håndjern af en type, der er godkendt af Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. § 5.

Efter bekendtgørelsens § 6 kan der anvendes sikringscelle, herunder tvangsfiksering efter straffuldbyrdelseslovens § 66. I tilfælde, hvor den indsatte ikke er tvangsfikseret, skal den pågældende jævnligt tilses af personalet, jf. § 7, og tvangsfiksering kan kun helt undtagelsesvis ske i over 24 timer, jf. § 8. Der må kun anvendes sikringsceller, der er godkendt af Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. § 9.

Derudover fastslår bekendtgørelsens § 12, at den indsatte under anvendelse af håndjern, ophold i sikringscelle og anvendelse af andre sikringsmidler, kan udøve sine sædvanlige rettigheder i det omfang, det er foreneligt med anvendelsen eller opholdet. Kriminalforsorgsområdet skal yde den indsatte den fornødne bistand i den forbindelse.

Endelig indeholder bekendtgørelsens §§ 14-16 en række regler om notat m.v. i forbindelse med anvendelse af sikringsmidler, samt særlige regler om 15-17-årige, der anbringes i sikringscelle.

3.5.1.3. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 3. oktober 2023 i sagen *El-Asmar mod Danmark* (sagsnr: 27753/19)

Menneskerettighedsdomstolen afsagde den 3. oktober 2023 dom i sagen *El-Asmar mod Danmark* (sagsnr. 27753/19) om fængselsbetjentes brug af peberspray mod en indsat i en observationscelle i Enner Mark Fængsel. Dommen blev endelig den 3. januar 2024.

Menneskerettighedsdomstolen fandt, at Danmark har krænk-
ket EMRK artikel 3 om bl.a. umenneskelig eller nedværdigen-
de behandling ved, at myndighederne havde foretaget
en ineffektiv efterforskning af fængselsbetjentenes brug af
peberspray i en observationscelle uden en forudgående ad-
varsel, og det derved ikke kunne påvises, at anvendelsen af
peberspray i den konkrete situation havde været strengt nød-
vendigt. Menneskerettighedsdomstolen henviser i *El-Asmar
mod Danmark* indledningsvist til domstolens faste praksis
om, at enhver fysisk magtanvendelse over for frihedsberøve-
de personer, der går ud over det strengt nødvendige ("strictly
necessary") vurderet i forhold til den frihedsberøvedes egen
handlemåde, nedgør menneskets værdighed og udgør i prin-
cippet en krænkelse af EMRK artikel 3.

Menneskerettighedsdomstolen udtaler, at peberspray er et
lovligt magtmiddel til brug for retshåndhævelsesformål,
men tilslutter sig Europarådets Torturkomité's opfattelse af,
at peberspray er et potentielt farligt magtmiddel, der ikke
bør anvendes i lukkede rum og aldrig bør anvendes mod
fanger, som allerede er bragt under kontrol.

Menneskerettighedsdomstolens tilgang til peberspray i den-
ne sag er i overensstemmelse med domstolens praksis, hvor
det tidligere er fremhævet, at peberspray er et særligt farligt
magtmiddel, som kan forårsage bl.a. åndedrætsproblemer,
kvalme, opkastning, brystsmertor og allergi og i stærke doser
bl.a. lungeskader, og som derfor ikke bør anvendes i
lukkede rum og aldrig bør anvendes mod fanger bragt under
kontrol, jf. bl.a. Menneskerettighedsdomstolens dom af 10.
april 2012 i sagen *Ali Güneş mod Tyrkiet* (sagsnr. 9829/07),
præmis 37-41, og dom af 13. februar 2014 i sagen *Tali mod
Estland* (sagsnr. 66393/10), præmis 78.

Et magtmiddels farlighed har betydning for vurderingen af,
hvornår en magtanvendelse kan anses for at have været
strengt nødvendigt. At peberspray anses for at være et sær-
ligt farligt magtmiddel medfører derfor, at kravene til, hvornår
dets anvendelse er strengt nødvendigt, skærpes i forhold
til andre magtmidler, der ikke har samme farlighed.

Dommen i *El-Asmar mod Danmark* skal således ses i sam-
menhæng med Menneskerettighedsdomstolens øvrige prak-
sis, hvoraf det bl.a. følger, at det ved vurderingen af, om en
konkret magtanvendelse var "*strengt nødvendig*" kan være
relevant at inddrage forskellige momenter, herunder bl.a. om
der er tale om en pludseligt eller tilfældigt opstået situation,
eller om myndigheden har haft tid og mulighed for at plan-
lægge aktionen og træffe de nødvendige foranstaltninger
samt om magtanvendelsen er resultatet af myndighedens
egne handlinger eller undladelser.

Magtanvendelsen skal desuden være strengt nødvendig i
forhold til både de anvendte magtmidler og den faktisk an-
vendte magt. Anvendelsen af magt kan således være strengt
nødvendig i en konkret situation, mens det anvendte magt-
middel samtidigt kan være uforholdsmæssigt. Farligheden
af det anvendte magtmiddel indgår således i vurderingen
af, om en magtanvendelse er strengt nødvendig. Der kan

bl.a. henvises til Jon Fridrik Kjølbro (2023): Den Europæ-
iske Menneskerettighedskonvention for praktikere, Jurist-
og Økonomforbundets Forlag, 6. udgave, side 305 ff.

3.5.2. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår under pkt. 3.5.1.1, indeholder straffuldbyr-
delsesloven og magtanvendelsesbekendtgørelsen allerede i
dag bestemmelser om anvendelse af magt over for indsatte
i kriminalforsorgens institutioner. Der stilles efter gældende
ret bl.a. krav om, at magtanvendelsen i det enkelte tilfælde
skal være nødvendig, jf. § 62, stk. 1, og at den skal være
i overensstemmelse med hhv. proportionalitetsprincippet og
skånsomhedsprincippet, jf. stk. 3 og 4.

Det er Justitsministeriets vurdering, at den gældende lovgiv-
ning på området er i overensstemmelse med EMRK artikel
3 om forbuddet mod bl.a. umenneskelig eller nedværdigen-
de behandling samt Menneskerettighedsdomstolens praksis,
herunder dommen *El-Asmar mod Danmark*.

Menneskerettighedsdomstolens afgørelse i *El-Asmar mod
Danmark* medfører således ikke, at der gælder et absolut
forbud mod anvendelse af peberspray, men dets særlige far-
lighed medfører et skærpet krav til, hvornår dets anvendelse
kan anses for værende strengt nødvendigt, herunder til for-
målet med magtanvendelsen. På grund af pebersprays poten-
tielt alvorlige virkninger skal alternative og mindre indgri-
bende midler til rådighed i den konkrete situation imidlertid
søges anvendt forud for peberspray. En strengt nødvendig
anvendelse af peberspray vil endvidere som udgangspunkt
forudsætte, at der er givet en forudgående advarsel, og at
anvendelsen ikke kunne have været undgået ved bedre for-
beredelse og planlægning.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at det
er hensigtsmæssigt at ændre straffuldbyrdeslovens § 62,
stk. 1, så ordlyden af bestemmelsen ensrettes med sprog-
brugen i Menneskerettighedsdomstolens praksis, hvorefter
magtanvendelsen skal være "*strengt nødvendig*". Ændringen
er af sproglig karakter og vil ikke medføre ændringer i rets-
tilstanden. Der ændres dermed ikke på, at kriminalforsorgens
magtanvendelse efter § 62 skal være strengt nødvendig
og i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens
praksis.

Herudover finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt at
foretage en lignende sproglig ændring i magtanvendelses-
bekendtgørelsen samt præcisere kravet om en advarsel
i bekendtgørelsens § 6 med henblik på mere tydelig-
hed. Samtidig vil retningslinjerne vedrørende brug af peber-
spray i kriminalforsorgens institutioner blive uddybet. For-
målet med ændringerne er bl.a. at tydeliggøre og mere ud-
trykkeligt indarbejde Menneskerettighedsdomstolens praksis
for anvendelse af peberspray i de danske regler og retnings-
linjer.

Menneskerettighedsdomstolens faste praksis om, at rets-
håndhævende myndigheders magtanvendelse, som ikke er
strengt nødvendig, udgør et brud på EMRK artikel 3, er ikke

begrænset i forhold til anvendelse af magt efter straffuldbyrdeslovens § 62. Den samme betingelse vil således også gælde ved øvrige indgreb over for den indsatte, herunder ved anvendelse af sikringsmidler i form af håndjern og sikringsceller over for den indsatte.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at det er mest hensigtsmæssigt også at ændre straffuldbyrdeslovens § 65, stk. 1, om anvendelse af håndjern, og § 66, stk. 1, om anvendelse af sikringsceller, så ordlyden af bestemmelserne ligeledes ensrettes med sprogbrugen i Menneskerettighedsdomstolens praksis, hvorefter magtanvendelsen skal være ”strengt nødvendig”. Ændringerne er af sproglig karakter og vil ikke medføre ændringer i retstilstanden. Der ændres dermed ikke på, at kriminalforsorgens anvendelse af sikringsmidler efter §§ 65, stk. 1, og 66, stk. 1, skal være strengt nødvendig og i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens praksis.

3.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i straffuldbyrdeslovens § 62, stk. 1, indsættes et ”strengt”, således det af ordlyden af bestemmelsen fremgår, at anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner skal være strengt nødvendig.

Ændringen har til formål at ensrette ordlyden af straffuldbyrdeslovens § 62 om magtanvendelse med den formulering, som Menneskerettighedsdomstolen anvender i sin praksis, herunder i dommen *El-Asmar mod Danmark*. Ændringen er af sproglig karakter og vil ikke medføre ændringer i retstilstanden.

Den foreslåede ændring indebærer, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet således fortsat vil kunne anvende magt over for en indsat, hvis det er strengt nødvendigt for at afværge truende vold, overvinde voldsom modstand eller for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse. Der vil desuden kunne anvendes magt, når det er strengt nødvendigt for at hindre undvigelse eller standse undvegne eller for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig, og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

I en akut situation vil anvendelse af peberspray således også fortsat kunne være strengt nødvendigt uden forudgående advarsel, hvis en farlig situation tilsiger det.

Kravet om, at anvendelsen af magt skal være strengt nødvendig, gælder fortsat for alle magtmidler, dvs. greb, skjold, stav, peberspray og tåregas.

Det bemærkes, at der med ændringen heller ikke lægges op til en ændring af den gældende almindelige praksis for anvendelse af magtmidler. Det forudsættes som hidtil, at det mindst indgribende magtmiddel anvendes i en situation, hvor anvendelse af magt er strengt nødvendig. Hvilket magtmiddel, der i en konkret situation er mindst indgribende og dermed skal anvendes, vil fortsat bero på en kon-

kret vurdering af, hvad der i den pågældende situation er strengt nødvendigt, jf. straffuldbyrdeslovens § 62, stk. 1, samt under hensyntagen til proportionalitets- og skånsomhedsprincippet, jf. § 62, stk. 3 og 4.

Det foreslås desuden, at der i straffuldbyrdeslovens § 65, stk. 1, indsættes et ”strengt”, således det af ordlyden af bestemmelsen fremgår, at anvendelse af håndjern skal være strengt nødvendig.

Ændringen har til formål at ensrette ordlyden af straffuldbyrdeslovens § 65 om anvendelse håndjern med den formulering, som Menneskerettighedsdomstolen anvender i sin praksis, samt med de øvrige bestemmelser i straffuldbyrdesloven. Ændringen er af sproglig karakter og vil ikke medføre ændringer i retstilstanden.

Den foreslåede ændring indebærer, at håndjern kan anvendes, hvis det er strengt nødvendigt for at 1) afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand, 2) hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse eller 3) hindre undvigelse.

Endelig foreslås, at der i straffuldbyrdeslovens § 66, stk. 1, indsættes et ”strengt”, således det af ordlyden af bestemmelsen fremgår, at anvendelse af sikringsceller skal være strengt nødvendig.

Ændringen har til formål at ensrette ordlyden af straffuldbyrdeslovens § 66 om anvendelse sikringsceller med den formulering, som Menneskerettighedsdomstolen anvender i sin praksis, samt med de øvrige bestemmelser i straffuldbyrdesloven. Ændringen er af sproglig karakter og vil ikke medføre ændringer i retstilstanden.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 15-17, og bemærkningerne hertil.

Det bemærkes desuden, at der, såfremt lovforslaget vedtages, vil blive foretaget en udbygning af de administrative retningslinjer for anvendelse af magt i kriminalforsorgens institutioner med henblik på at give en mere detaljeret beskrivelse af betingelserne for anvendelse af peberspray, herunder i relation til pebersprays særlige farlighed samt kravene til planlægning og advarsel ved anvendelse af peberspray.

3.6. Udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte og andre personer

3.6.1. Gældende ret

Efter straffuldbyrdeslovens § 66 b, stk. 1, kan kriminalforsorgen indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og personer, som indsatte har kontakt til, til andre myndigheder, hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet taler herfor.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 1541 af 18. december 2018. Det fremgår bl.a. af forarbejderne, at kriminalfor-

sorgens sikkerhedsopgave havde udviklet sig markant over de seneste år, og at erfaringerne viste, at trusselsbilledet udviklede sig dynamisk og hurtigere end tidligere, og at sikkerhedsopgaverne i kriminalforsorgen var blevet mere komplekse og mangeartede, jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 21 som fremsat, s. 6.

Det fremgår desuden, at der med udtrykket »ordensmæssige hensyn« navnlig sigtes til hensyn til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i bred forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forhold til personalet i kriminalforsorgens institutioner.

Med udtrykket »sikkerhedsmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger, og at forebygge kriminalitet ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personalet eller medindsatte, fængselsoptøjer samt handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg.

Begreberne »radikalisering« og »ekstremisme« er ikke entydige begreber, men dækker over varierende grader af tilslutning til radikale og ekstreme synspunkter og handlinger.

Radikalisering er en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske over kortere eller længere tid. Der er ingen simple årsagssammenhænge, og radikaliseringen kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål.

Radikaliseringen kan komme til udtryk ved støtte til radikale synspunkter eller en ekstremistisk ideologi og kan også medføre accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk eller religiøst mål.

Ekstremisme er bl.a. kendetegnet ved forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, samt intolerance og manglende respekt for andre menneskers synspunkter, frihed og rettigheder.

Begrebet omfatter endvidere afvisning af grundlæggende demokratiske værdier og normer, manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser og anvendelse af ulovlige og eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk eller religiøst ideologisk mål.

Med begrebet »hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet« sigtes til kriminalitetsbekæmpelse og kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at kriminalforsorgen i medfør af bestemmelsen af egen drift kan iværksætte efterretningsarbejde med henblik på at indsamle oplysninger, som kan videregives til andre myndigheder, herunder politiet og PET. Det fremgår desuden, at de indgreb, hvor der sker indsamling af oplysninger, skal gennemføres inden

for de eksisterende lovgivningsmæssige rammer, herunder straffuldbyrdelsesloven, og der er således ikke i medfør af bestemmelsen adgang til at foretage yderligere eller mere intensive indgreb over for indsatte eller personer, som indsatte har kontakt til. Der henvises til Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 21 som fremsat, s. 7.

Straffuldbyrdelseslovens § 66 b, stk. 1, supplerer de almindelige regler i lov nr. 410 af 27. april 2017 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven), jf. nærmere herom under pkt. 5.1.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 66 b, stk. 2, kan PET indhente oplysninger om indsatte direkte fra registre og systemer i kriminalforsorgen i det omfang, indhentelsen må antages at have betydning for varetagelsen af efterretningstjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Kapitel 2 i lov om PET finder anvendelse for indhentning af oplysninger efter 1. pkt.

Det fremgår af § 66 b, stk. 3, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om kriminalforsorgens virksomhed efter stk. 1. Bemyndigelsen er en gennemførelse af initiativet om et forstærket efterretningsbillede i kriminalforsorgen fra Aftale om bandepakke IV – Trygge nabolag i hele Danmark (Bandepakke IV) og er udnyttet til at udstede bekendtgørelse nr. 851 af 27. juni 2024 om behandling af personoplysninger i kriminalforsorgens efterretningsdatabase (KrimIntel). Bekendtgørelsen har til formål at fastsætte regler om behandling af personoplysninger i kriminalforsorgens sikkerheds- og efterretningsarbejde.

3.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Kriminalforsorgen får løbende kendskab til oplysninger, der har betydning for kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde, ligesom kriminalforsorgen kan være i besiddelse af oplysninger, der kan have betydning for andre myndigheders arbejde, herunder politiet og PET. Dette forudsætter, at kriminalforsorgen bliver i stand til bedre at kunne tilvejebringe, systematisere, bearbejde og analysere oplysninger, som kriminalforsorgens medarbejdere løbende kommer i besiddelse af.

Kriminalforsorgen skal således løbende kunne udarbejde nationale og lokale trusselsvurderinger og efterretningsanalyser på kriminalforsorgens område, herunder vedrørende enkelte indsatte og konkrete grupper af indsatte som f.eks. bandemedlemmer og personer, som af kriminalforsorgen skønnes at være radikaliserede, ekstremistiske eller i risiko for at blive det.

Indførelsen af adgangen til at behandle oplysninger om indsatte og andre personer, som indsatte har kontakt til efter straffuldbyrdelseslovens § 66 b, stk. 1, havde til formål at supplere de almindelige regler om behandling af personoplysninger i retshåndhævelsesloven ved at fastsætte en udtrykkelig lovgivningsmæssig ramme for behandling af sådanne oplysninger. Oplysninger om andre personer end

indsatte og personer, som indsatte har kontakt til, kan bidrage betydeligt til kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde. Kriminalforsorgens erfaringer med arbejdet med at styrke efterretnings- og sikkerhedsarbejdet viser dog, at der i visse tilfælde er behov for, at kriminalforsorgen kan behandle og anvende oplysninger om andre personer end indsatte eller personer, som indsatte har kontakt til. Det kan eksempelvis være oplysninger fra en samtale mellem en indsat og en godkendt telefonindehaver, der i koder planlægger et overfald på en anden indsat, som udelukkende omtales med et alias. I sådanne tilfælde skal kriminalforsorgen, for at kunne identificere vedkommende og dermed forebygge en eventuel kommende voldsepisode, have adgang til at indsamle og behandle relevante oplysninger om dette alias, herunder via søgninger på internettet og proaktiv deling af oplysningerne med politiet.

Kriminalforsorgen har i dag i et vist omfang mulighed for at indsamle og behandle personoplysninger efter reglerne i retshåndhævelsesloven, eksempelvis ved at fremsøge oplysninger på internettet. Kriminelle grupperinger og indsatte i kriminalforsorgens institutioner har ofte profiler på forskellige sociale medieplatforme, og det er afgørende for kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde at kunne tilgå disse oplysninger.

I forbindelse med kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde kan kriminalforsorgens personale således have brug for at verificere forskelligartede oplysninger på sociale medieplatforme. Der kan eksempelvis være tale om verificering af oplysninger tilvejebragt via aflytninger af telefonsamtaler, tekst eller tags på indsattes celler. Sådanne oplysninger kan omhandle oplysninger om bl.a. navne og aliasser eller kontaktoplysninger såsom telefonnumre, mailadresser eller brugernavne til sociale medier på andre personer end indsatte, herunder også personer, som indsatte ikke har direkte kontakt til. Derudover kan det ikke udelukkes, at det kan være nødvendigt for kriminalforsorgen at behandle andre personoplysninger, herunder oplysninger om personer, som den indsatte ikke har direkte kontakt til, herunder eksempelvis oplysninger om religiøs overbevisning.

For at styrke dette efterretnings- og sikkerhedsarbejde på sociale medieplatforme sigtes der med lovforslaget til at give kriminalforsorgen mulighed for at anvende avatar-løsninger på sociale medieplatforme, bl.a. når det vurderes nødvendigt som led i kriminalforsorgens og andre myndigheders efterretnings- og sikkerhedsarbejde. En avatar er en virtuel og grafisk repræsentation af en bruger på internettet (fiktiv profil), der oprettes med det formål at foretage søgninger på sociale medieplatforme blandt andet med henblik på at verificere oplysninger.

Politiet kan som led i deres almindelige efterforskningskompetence foretage infiltration og som led heri videregive urigtige og vildledende oplysninger, hvis der er tale om et sagligt og proportionalt efterforsknings skridt, jf. eksempelvis Højesterets kendelse af 14. maj 2024 (gengivet i U. 2024.3334). Det er imidlertid usikkert i hvilket omfang

kriminalforsorgen, der som myndighed ikke foretager efterforskning, kan benytte fiktive profiler og dermed videregive urigtige og vildledende oplysninger eksempelvis ved indsamling af oplysninger om indsatte og andre personer. Det foreslås derfor, at der indføres en særskilt og udtrykkelig lovhjemmel hertil.

Henset til kriminalforsorgens erfaringer med straffuldbyrdelseslovens § 66 b sammenholdt med den øgede digitalisering og de stigende datamængder fra offentligt tilgængelige kilder er det Justitsministeriets vurdering, at der er behov for en udvidelse af denne hjemmel, således at kriminalforsorgen også får et retligt grundlag for at behandle oplysninger om andre personer, som indsatte ikke har direkte kontakt til, samt udtrykkelig hjemmel til at behandle oplysninger indsamlet på internettet ved brug af en fiktiv profil på sociale medieplatforme, når det vurderes nødvendigt som led i kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde, herunder i de tilfælde hvor kriminalforsorgen ikke kan tilvejebringe oplysninger af relevans for dette arbejde i kriminalforsorgens egne systemer.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås for det første at udvide den eksisterende hjemmel i straffuldbyrdelseslovens § 66 b, stk. 1, således at kriminalforsorgen kan behandle og videregive oplysninger til andre myndigheder, herunder politiet og PET, om personer, som indsatte ikke har direkte kontakt til, hvis det vurderes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet.

Udvidelsen indebærer, at indsamlingen, behandlingen og videregivelsen af oplysninger fremover også vil omfatte oplysninger om personer, som indsatte ikke har direkte kontakt til.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.6.2, er det afgørende for kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde at kunne tilgå oplysninger på offentligt tilgængelige kilder ved brug af en fiktiv profil. Nogle af disse kilder kræver imidlertid logins og profiler, eksempelvis på sociale medieplatforme. Det foreslås derfor for det andet i § 66 b, stk. 1, 2. pkt., at kriminalforsorgen som led i opgavevaretagelsen efter 1. pkt. kan gøre brug af fiktive profiler på sociale medieplatforme.

Den foreslåede bestemmelse vil supplere den nuværende adgang i retshåndhævelsesloven til at behandle oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder og har til formål at sikre, at kriminalforsorgens personale kan behandle oplysninger om andre personer end indsatte på sociale medieplatforme, når det vurderes nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders efterretnings- og sikkerhedsarbejde. Det forudsættes, at behandlingen af oplysninger alene kan ske, når det vurderes nødvendigt af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til indsatsen mod radikalise-

ring og ekstremisme og af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Formålet med den foreslåede ordning er at styrke kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde, således at kriminalforsorgen løbende kan få kendskab til eller verificere oplysninger af betydning for dette arbejde. Konkret sigtes der til at give kriminalforsorgen mulighed for at anvende avatar-løsninger på sociale medieplatforme, bl.a. når det vurderes nødvendigt som led i kriminalforsorgens eller andre myndigheders efterretnings- og sikkerhedsarbejde. En avatar er en virtuel og grafisk repræsentation af en bruger på internettet (fiktiv profil), der oprettes med det formål at foretage søgninger på sociale medieplatforme blandt andet med henblik på at verificere oplysninger.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.6.2. har kriminelle grupperinger og indsatte i kriminalforsorgens institutioner ofte profiler på forskellige sociale medieplatforme. Dertil kommer, at der kan være indirekte kontakter, som kan være af afgørende betydning for kriminalforsorgens arbejde med konkrete indsatte. Eksempelvis kan der være tale om afdækning af indsattes tilknytning til organiserede kriminelle netværk, herunder bande-grupperinger, hvor det vil være nødvendigt at behandle oplysninger om personer med tilknytning til disse miljøer, selvom der ikke kan påvises en aktiv kontakt til indsatte på det givne tidspunkt for undersøgelsen. Det kan eksempelvis være et medlem af en bande-gruppering, som på deres facebookprofil deler et billede af en kvinde, som kriminalforsorgen har viden om indbetaler penge til en indsat. Sådanne oplysninger kan være med til at klarlægge potentielle netværk, som kriminalforsorgen bør kende til for at sikre sikkerheden, hvis den pågældende kvinde eksempelvis søger om at besøge en bestemt indsat.

Med den foreslåede ordning etableres der i § 66 b, stk. 1, udtrykkelig hjemmel til, at kriminalforsorgen kan anvende fiktive profiler som led i deres efterretnings- og sikkerhedsarbejde. Ordningen indebærer, at kriminalforsorgen via den fiktive profil kan tilføje venner og forbindelser på sociale medieplatforme (og skabe en såkaldt "persona" om den fiktive profil, som får profilen til at fremstå mere troværdig). Det forudsættes, at kriminalforsorgen via den fiktive profil kan søge om medlemskab af lukkede og hemmelige grupper på de sociale medieplatforme, som kræver tilkendegivelse eller anmodning fra profilen. Brugen af fiktive profiler sker under kriminalforsorgens ansvar. Aktiv interaktion med andre profiler eller tilskyndelse til ulovlige handlinger i sig selv ligger således uden for den foreslåede ordning. Kriminalforsorgen må som led i indsamlingen af oplysninger ikke kunne påvirke væsentlige omstændigheder ved eventuelle lovovertrædelser, herunder bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed.

Det bemærkes, at kriminalforsorgens søgninger på internettet, herunder ved brug af fiktive profiler, skal leve op til de almindelige forvaltningsretlige principper om bl.a. saglighed og proportionalitet. Der bør ved brug af fiktive profiler foretages en konkret vurdering af i hvilke situationer og i hvilket

omfang, det er nødvendigt for kriminalforsorgen at anvende fiktive profiler af hensyn til efterretnings- og sikkerhedsarbejdet.

Kriminalforsorgens behandling af de personoplysninger, der tilvejebringes ved brug af fiktive profiler, vil desuden skulle ske inden for rammerne af straffuldbyrdelseslovens § 66 b, stk. 1, og retshåndhævelsesloven.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at kriminalforsorgen udarbejder retningslinjer for kriminalforsorgens personales brug af fiktive profiler, således at det sker på betryggende vis.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 18, og bemærkningerne hertil.

3.7 Fuldbydelse af bødekrav over for skyldnere med fast bopæl eller hjemsted i udlandet

3.7.1. Gældende ret

Straffuldbyrdelseslovens kapitel 16 indeholder regler om fuldbydelse af bødestraffe.

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 90, stk. 1, at en bøde skal betales til politiet, medmindre andet er bestemt i afgørelsen. Politiet kan på skyldnerens anmodning tillade henstand med eller afdragsvis betaling af bøden, jf. stk. 2.

Justitsministeren kan efter lovens § 90, stk. 3, fastsætte bestemmelser om opkrævning af bøder, herunder om den administrative behandling af sager om henstand med eller afdragsvis betaling af bøder.

Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 1250 af 29. november 2019 om opkrævning af visse bøder, offerbidrag, konfiskationsbeløb, sagsomkostninger m.v. samt afgørelse om udståelse af forvandlingsstraf for bøde (bødebekendtgørelsen).

Efter § 5, stk. 1, i bødebekendtgørelsen oversender politiet bødekravet til restanceinddrivelsesmyndigheden med henblik på inddrivelse, hvis skyldneren ikke betaler det samlede beløb inden den frist, der er fastsat og meddelt af politiet eller i forbindelse med en tilladelse om henstand. Det er en forudsætning for oversendelse til restanceinddrivelsesmyndigheden, at politiet forinden skriftligt har anmodet skyldneren om inden 10 dage at indbetale det skyldige beløb, og skyldneren ikke har efterkommet dette, jf. stk. 3, 1. pkt.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 91, stk. 1, at ubetalte bødekrav inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, medmindre inddrivelsesmyndigheden skønner, at inddrivelse vil forringe den pågældendes levevilkår.

Inddrivelse af bøder, konfiskationsbeløb og sagsomkostninger blev overført fra politiet til restanceinddrivelsesmyndigheden ved lov nr. 430 af 6. juni 2005 om ændring af forskellige love og om ophævelse af lov om kommunalt samarbejde om opkrævning og inddrivelse. Det følger af

forarbejderne, at det fortsat vil være politiet, der skal opkræve det skyldige beløb hos skyldneren samt forestå en eventuel rykkerprocedure. Det fremgår videre, at det først er i det øjeblik, hvor betalingsfristen er overskredet, og hvor der ikke på skyldnerens anmodning er indgået en afdragsordning eller bevilget henstand med betalingen, at fordringen overgår til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), Tillæg A, s. 4693.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 91, stk. 2, kan restanceinddrivelsesmyndigheden tillade henstand med eller afdragsvis betaling af bøder.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 91, stk. 3, fastsætter skatteministeren efterforhandling med justitsministeren nærmere regler om inddrivelse af bøder, herunder den administrative behandling af sager om henstand med eller afdragsvis betaling af bøder og om eftergivelse af bøder m.v.

3.7.2. Justitsministeriets overvejelser

Politiets Administrative Center (PAC) er ansvarlig for opkrævningen af bøder m.v. udstedt af dansk politi.

Hvis skyldner ikke betaler bøden, skal politiet sende kravet til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, jf. bødebekendtgørelsen § 5. Såfremt sigtede ikke har vedtaget det pågældende bødeforelæg, oversender PAC sagen til retten i den retskreds, hvor forseelsen er begået med henblik på afsigelse af dom – enten uden retsmøde eller i et retsmøde, hvis sigtede rettidigt har anmodet herom. Findes sigtede skyldig, forsøger PAC igen at opkræve bøden. Betales den ikke, sendes en rykker til skyldner. Herefter oversendes fordringen til restanceinddrivelsesmyndigheden (Gældsstyrelsen).

Gældsstyrelsens inddrivelsessystem stiller krav om entydig identifikation af skyldner, når bødekrav oversendes fra politiet til inddrivelse, herunder ved tilknytning af eksempelvis et CPR- eller CVR-nummer. Sager vedrørende udenlandske skyldnere uden dansk CPR- eller CVR-nummer afvises, medmindre fordringerne har tilknyttet et såkaldt AKR-nummer ("Alternative Kontakt Register"). AKR-nummeret skal være med til at sikre entydig identifikation af skyldneren i mangel af CPR- eller CVR-nummer.

Oprettelse af et AKR-nummer i Gældsstyrelsens inddrivelsessystem kræver yderligere oplysninger om skyldner foruden skyldners navn, adresse og land. For så vidt angår privatpersoner er det oplysninger såsom kørekortnummer, pasnummer, TIN-nummer (Tax Identification Number), Social Security Number (fra USA) eller CRS-nummer. For så vidt angår udenlandske virksomheder skal politiet oplyse enten et udenlandsk virksomhedsnummer eller et EAN- eller GLN-nummer (fakturabetalingsnumre).

Politiets er dog i mange tilfælde ikke i besiddelse af de nødvendige oplysninger, hvilket medfører, at bøder, der er udstedt af politiet, ikke kan tilknyttes et AKR-nummer i Gældsstyrelsens inddrivelsessystem. Dette gør sig eksem-

pelvis gældende i den situation, hvor en udenlandsk statsborger – f.eks. en turist – i et udenlandsk indregistreret køretøj bliver registreret via en automatisk trafikkontrol (ATK). I en sådan situation vil politiet (via nummerpladen) kunne identificere ejeren af køretøjet og dennes adresse, men politiet vil ikke have adgang til oplysninger om den pågældendes kørekortnummer m.v.

I tilfælde af fuldbyrdelse af bøder for overtrædelse af færdselslovgivningen, hvor politiet er i besiddelse af et person-ID, er det forventningen, at politiet vil kunne oprette et AKR-nummer på baggrund af dette. Selvom der i disse tilfælde kan ske overdragelse til inddrivelse hos Gældsstyrelsen, vil Gældsstyrelsen alene have mulighed for at foretage tvangsinddrivelse, såfremt skyldneren har aktiver i Danmark eller får udbetalt A-indkomst fra Danmark, hvilket i de fleste sager ikke er tilfældet. Tilsvarende gælder det for så vidt angår skyldnere med dansk CPR- eller CVR-nummer, som har bopæl eller hjemsted i udlandet, og hvor der ikke kan foretages tvangsinddrivelse, fordi pågældende ikke har aktiver i Danmark, eller får udbetalt A-indkomst.

Selvom Gældsstyrelsen i flere tilfælde ikke kan inddrive bødekravet, er politiet imidlertid forpligtet til at oversende alle bødekrav, herunder også bødekrav hos udenlandske skyldnere, til Gældsstyrelsen efter straffuldbyrdelseslovens § 91, stk. 1, og bødebekendtgørelsens § 5.

Justitsministeriet finder, at det er vigtigt for retsfølelsen, at der sker en effektiv retshåndhævelse, når udlændinge overtræder loven i Danmark, og at de bl.a. ved færdselsrelaterede overtrædelser ikke kan færdes straffrit på de danske veje, fordi de har bopæl eller hjemsted i udlandet. Det er således uhensigtsmæssigt, at bøder udstedt til udenlandske skyldnere i mange tilfælde ikke inddrives. Som følge af udfordringerne med manglende oplysninger om skyldner er der i dag ikke fremdrift i behandlingen af sagerne. Der er derfor behov for en anden tilgang, der i højere grad vil sikre, at den strafferetlige bøde faktisk fuldbyrdes, og lovovertræderen dermed oplever en konsekvens ved sin lovovertrædelse.

På den baggrund er det Justitsministeriets vurdering, at politiet ikke fremover skal være forpligtet til at sende bødekrav til Gældsstyrelsen med henblik på inddrivelse for så vidt angår udenlandske skyldnere i de tilfælde, hvor Gældsstyrelsen ikke kan foretage inddrivelse. Det samme gør sig gældende for så vidt angår skyldnere med dansk CPR- eller CVR-nummer, som har bopæl eller hjemsted i udlandet, og hvor der ikke kan foretages tvangsinddrivelse, fordi pågældende ikke har aktiver i Danmark eller får udbetalt A-indkomst.

I stedet skal det fremover være muligt at anmode de kompetente myndigheder i skyldners bopælsland om at overtage fuldbyrdelsen af bøden, efter at politiet forgæves har forsøgt at opkræve bøden. Det bør dog fortsat være en mulighed at oversende et bødekrav mod udenlandske personer, der har væsentlige aktiver i Danmark, til restanceinddrivelsesmyndigheden.

digheden hvis det vurderes, at Gældsstyrelsen i den konkrete situation vil kunne foretage inddrivelse.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indføre en undtagelse til udgangspunktet i straffuldbyrdelseslovens § 91, stk. 1, hvorefter ubetalte bøder inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, således at det fremover bliver muligt i visse tilfælde at undlade at overdrage ubetalte bødekrav til restanceinddrivelsesmyndigheden til inddrivelse.

Med den foreslåede ordning vil politiet ikke være forpligtet til at oversende bøder til inddrivelse i sager mod udenlandske skyldnere i de tilfælde, hvor politiet ikke er lykkedes med at opkræve bøden.

Den foreslåede ordning vil indebære, at hvis eksempelvis en tysk turist bliver registreret via ATK for en færdselslovs-overtrædelse i Danmark, vil de danske myndigheder kunne anmode de kompetente myndigheder i Tyskland om at overtage fuldbyrdelsen af bøden, hvis politiet ikke lykkes med at opkræve bøden. Politiet vil således ikke længere være forpligtet til at overdrage sagen til restanceinddrivelsesmyndigheden med henblik på inddrivelse af bøden i alle tilfælde.

Såfremt der som følge af den foreslåede ordning skal gennemføres mindre systemtilpasninger, vil tilpasningerne skulle ske under forudsætning af, at de ikke påvirker politiets kapacitet til eksekvering af politiets it-udviklingsportefølje.

I visse tilfælde kan det dog være hensigtsmæssigt, at bødekravet oversendes til restanceinddrivelsesmyndigheden til inddrivelse, når politiet ikke lykkes med at opkræve bøden. Hvis det af politiet konstateres, at skyldneren undtagelsesvist har aktiver af væsentlig værdi i Danmark, som restanceinddrivelsesmyndigheden vil kunne gøre udlæg i, skal politiet have mulighed for at oversende bødekrav til restanceinddrivelsesmyndigheden, såfremt det af politiet vurderes, at restanceinddrivelsesmyndigheden i den konkrete situation vil kunne foretage inddrivelse. Efter den foreslåede ordning vil politiet således fortsat have mulighed for at oversende bødekravet til restanceinddrivelsesmyndigheden til inddrivelse i disse tilfælde.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 19 og 20, og bemærkningerne hertil.

3.8. Afskæring af klageadgang af visse afgørelser i henhold til lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v.

3.8.1. Gældende ret

Reglerne om overførelse af straffuldbyrdelse følger af lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 555 af 25. maj 2011.

Det fremgår af lovens § 17, at fuldbyrdelse af straf mv. eller anordning af tilsyn her i landet efter reglerne i §§ 1, 3, 7

eller 12 kun kan finde sted efter begæring af vedkommende myndighed i Finland, Island, Norge eller Sverige. Det er justitsministeren, der afgør, om begæringen bør imødekommes.

Det er forudsat i forarbejderne, at begæringerne fra Finland, Island, Norge eller Sverige imødekommes, medmindre særlige omstændigheder taler herimod, jf. Folketingstidende 1962-63, tillæg A, spalte 341.

Det fremgår af § 22, at begæring til myndighederne i Finland, Island, Norge eller Sverige om fuldbyrdelse af straf mv. eller anordning af tilsyn i et af disse lande efter reglerne i §§ 2, 5, 10 eller 15 fremsættes af justitsministeren.

Derudover fremgår det af § 23, at justitsministeren kan bestemme, at de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren, kan udøves af rigsadvokaten, statsadvokaterne eller politiet.

Justitsministeren har ved cirkulære nr. 220 af 16. december 1963 om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. med senere ændringer tildelt politiet afgørelseskompetence til at fremsætte begæring om fuldbyrdelse i Finland, Island, Norge eller Sverige af en her i landet idømt frihedsstraf, jf. § 13, stk. 1. Delegationen omfatter dog ikke sager, hvis fuldbyrdelse er begyndt i et fængsel, idet eventuel begæring i disse tilfælde fremsættes af Direktoratet for Kriminalforsorgen eller den, der bemyndiges dertil, jf. stk. 3.

Det følger således af cirkulærets § 19, 1. pkt., at Direktoratet for Kriminalforsorgen, eller den, der bemyndiges dertil, træffer afgørelse om spørgsmål om fuldbyrdelse her i landet af frihedsstraf idømt i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Endelig fremgår det af cirkulærets § 30, stk. 1, at Direktoratet for Kriminalforsorgen eller den, der bemyndiges dertil, afgør spørgsmålene om overførelse af tilsyn med personer, der er løsladt på prøve her i landet efter udståelse af fængsel i Finland, Island, Norge eller Sverige, samt om overtagelse af tilsyn her i landet med personer, der er løsladt på prøve efter udståelse af fængsel mv. i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Foruden den generelle regulering af adgangen til at få spørgsmålet om lovligheden af en afgørelse indbragt for retten i § 19 i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v., er der ikke i loven eller i administrative forskrifter udstedt i medfør heraf fastsat nærmere regler om klageadgang for så vidt angår afgørelser efter lovens §§ 17 og 22.

Adgangen til at klage over afgørelser efter disse bestemmelser følger dermed af de almindelige principper for administrativ rekurs, hvorefter en underliggende myndigheds afgørelse kan påklages til en overordnet myndighed.

Afgørelser i medfør af §§ 17 og 22 i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af

straf m.v. træffes i dag af Direktoratet for Kriminalforsorgen i 1. instans med klageadgang til Justitsministeriet.

3.8.2. Justitsministeriets overvejelser

Lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. blev den 31. maj 1962 vedtaget af Folketinget, og loven er senest blevet ændret ved lov nr. 394 af 30. april 2007. Siden denne ændring er der sket en omfattende reorganisering af kriminalforsorgen i 2014, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 190 som fremsat.

Som led i en reorganisering af kriminalforsorgen i 2014 blev det i forbindelse med forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v., retsplejeloven og lov om Offerfonden (Reorganisation af kriminalforsorgen, herunder begrænsning om klageadgangen) overvejet, hvorledes adgangen til klageadgang på kriminalforsorgens område skulle tilrettelægges, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 190 som fremsat, side 18.

Den dagældende særlige organisatoriske indplacering af Direktoratet for Kriminalforsorgen indebar, at direktoratet traf den endelige administrative afgørelse på vegne af ministeren, og at der før lovændringen ikke var nogen adgang til at påklage direktoratets afgørelser til anden administrativ myndighed, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 190 som fremsat, side 34.

Som følge af, at direktoratets afgørelseskompetence på vegne af ministeren (det direkte referat) blev afskaffet, blev der etableret et sædvanligt administrativt over/underordningsforhold mellem Justitsministeriet og direktoratet.

Justitsministeriet havde i den forbindelse den opfattelse, at der imidlertid ikke efter afskaffelsen af det direkte referat var behov for, at direktoratets afgørelser efter straffuldbyrdelsesloven skulle kunne påklages til Justitsministeriet, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 190 som fremsat, side 34.

Derfor blev der ved vedtagelsen af lovforslaget etableret det udgangspunkt i straffuldbyrdelsesloven, at afgørelser, der træffes af en myndighed inden for kriminalforsorgen, og som træffes efter straffuldbyrdelsesloven, ikke kan påklages til højere administrativ myndighed, medmindre justitsministeren konkret fastsætter regler herom, jf. straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 1, jf. stk. 3.

Som følge heraf kan direktoratet træffe en endelig administrativ afgørelse i sager efter straffuldbyrdelsesloven, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 190 som fremsat, side 34, ligesom afgørelser truffet af de lokale kriminalforsorgsområder ikke kan påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Af de samme grunde finder Justitsministeriet, at reglerne om klageadgang i forhold til afgørelser efter §§ 17 og 22 i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sveri-

ge angående fuldbyrdelse af straf m.v. bør ensrettes med udgangspunkt i straffuldbyrdelsesloven for afgørelser truffet af Direktoratet for Kriminalforsorgen og de lokale kriminalforsorgsområder.

På den baggrund foreslås det at nyaffatte bemyndigelsesbestemmelsen i lovens § 23, som bl.a. vil blive udnyttet til at fastsætte regler om afskæring af klageadgangen som anført ovenfor.

3.8.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at nyaffatte § 23 i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v.

Det foreslås i § 23, stk. 1, at det kommer til at fremgå, at beføjelser efter loven udøves af justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil.

Den foreslåede nyaffattelse i § 23, stk. 1, vil medføre, at ministeren fortsat vil kunne bemyndige underliggende myndigheder til at udøve beføjelse efter lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v.

Nyaffattelsen er en sproglig opdatering af den gældende bemyndigelse, så bemyndigelsens ordlyd afspejler den generelle adgang for justitsministeren til at uddelegere kompetence efter loven til underliggende myndigheder og ikke nævner bestemte underliggende myndigheder. Der er dermed ikke tilsigtet materielle ændringer som følge af nyaffattelsen af bestemmelsen.

Det foreslås i § 23, stk. 2, at justitsministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet efter §§ 17 og 22, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om klagefrist, behandling af klagesager og opsættende virkning af klager.

Bestemmelsen vil medføre, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet af Direktoratet for Kriminalforsorgen efter §§ 17 og 22 i loven angående fuldbyrdelse af straf m.v. eller anordning af tilsyn. Justitsministeren vil i den forbindelse kunne fastsætte regler om, at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Det er således forventningen, at bemyndigelsen bl.a. vil blive udnyttet til at afskære klageadgangen i sager om overførelse af fuldbyrdelse af straf m.v. eller anordning af tilsyn til og fra Finland, Island, Norge eller Sverige, der på nuværende tidspunkt træffes af Direktoratet for Kriminalforsorgen som første instans.

Adgangen til at afskære klageadgang til højere administrativ myndighed vil omfatte såvel afgørelser, der er truffet af Direktoratet for Kriminalforsorgen, som afgørelser, der er truffet af de lokale kriminalforsorgsområder, for det tilfælde,

at Direktoratet for Kriminalforsorgen ønsker at bemyndige de lokale kriminalforsorgsområder til som 1. instans at træffe afgørelser efter §§ 17 og 22.

Det bemærkes, at afgørelser om fuldbyrdelse af frihedsstraf eller anordning af tilsyn her i landet fortsat vil kunne indbringes for retten, jf. lovens § 19. Derudover vil der også være mulighed for at klage til Folketingets Ombudsmand.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere indebære, at justitsministeren administrativt kan fastsætte nærmere regler om klagefrist, behandling af klagesager og opsættende virkning af klager.

Der vil derfor blive udarbejdet en ny bekendtgørelse om klageadgang i sager om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf.

Endelig forudsættes det, at cirkulære nr. 220 af 16. december 1963 med efterfølgende ændringer, om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. som følge af udarbejdelsen af den nye bekendtgørelse tilsvarende konsekvensrettes.

Det tilsigtes, at den nye bekendtgørelse og ændringerne i cirkulæret skal træde i kraft på samme tid som lovændringen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

3.9. Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger

3.9.1. Gældende ret

Det fremgår af offererstatningslovens § 10 a, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at ansøgning om erstatning og godtgørelse skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som Civilstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Bestemmelsen i § 10 a er indsat i offererstatningsloven ved § 1, nr. 2, i lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre forbrudelser (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet m.v.). Det fremgår af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), tillæg A, L 172 som fremsat, side 20, at det forudsættes, at justitsministeren med hjemmel i bemyndigelsen vil fastsætte nærmere regler om, at indgivelse af ansøgning om erstatning og godtgørelse skal ske ved anvendelse af den digitale løsning, som Civilstyrelsen anviser. Det forudsættes endvidere, at der i medfør af bemyndigelsen eksempelvis vil blive fastsat nærmere regler om, at ansøgninger, som ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Erstatningsnævnet, og regler om, hvornår Erstatningsnævnet kan dispensere fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening.

Med hjemmel i bl.a. offererstatningslovens § 10 a er udstedt bekendtgørelse nr. 772 af 29. april 2021 om Erstatningsnæv-

nets behandling af ansøgninger om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Efter bekendtgørelsens § 1 skal ansøgning om erstatning som udgangspunkt indgives til Erstatningsnævnet ved anvendelse af den digitale løsning, som Civilstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Af bekendtgørelsens § 5, stk. 2, fremgår det, at politiet snarest sender Erstatningsnævnet de relevante akter i straffesagen, herunder politirapporter, lægelige oplysninger, herunder politiattest, og eventuel udskrift af dombog og retsbog. Endvidere fremgår det af bekendtgørelsens § 7, at sekretariatschefen eller den, sekretariatschefen bemyndiger hertil, afgør, hvilke oplysninger der skal indhentes til brug ved sekretariatets forberedelse af sagerne.

Det fremgår af offererstatningslovens § 14, stk. 1, at Erstatningsnævnet kan opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning. Efterkommer ansøgeren ikke inden en fastsat frist en opfordring fra nævnet om at medvirke til sagens oplysning, kan sagen afgøres på det i øvrigt foreliggende grundlag, jf. § 14, stk. 3.

I erstatningssager, det vil sige hvor ansøgeren har søgt om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, erhvervsevnetabserstatning eller forsørgertabserstatning, er det nødvendigt med henblik på Erstatningsnævnets vurdering af, hvor stort et tab ansøgeren har lidt, som følge af den strafbare handling, at nævnet modtager oplysninger om ansøgerens indkomstforhold. En erstatning for tabt arbejdsfortjeneste opgøres eksempelvis som forskellen mellem den indkomst, skadelidte ville have haft, hvis ikke skaden var indtruffet, og den indkomst, skadelidte faktisk har oppebåret. Til indkomsten hører bl.a. lønindtægt, indtægt fra egen virksomhed og alle former for offentlige ydelser, der udbetales med henblik på hel eller delvis forsørgelse. Dertil kommer diverse pensionsbidrag. Erstatningsnævnet inddrager herudover oplysninger om ansøgers forskellige ansættelsesforhold inden skaden, herunder antallet af arbejdstimer.

Efter offererstatningsloven kan Erstatningsnævnet få terminaladgang til de oplysninger i indkomstregisteret, der er nødvendige til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af loven, jf. lovens § 14 a.

Indkomstregisteret er et fælles offentligt register med oplysninger om borgernes indkomstforhold og arbejdsomfang. Registeret administreres af Skatteforvaltningen.

Bestemmelsen er – ligesom § 10 a – indsat i offererstatningsloven ved lov nr. 486 af 30. april 2019. Det fremgår af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), tillæg A, L 172 som fremsat, side 23, at Erstatningsnævnet med en sådan terminaladgang til de oplysninger i indkomstregisteret, der er nødvendige for at kunne udmåle erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller erhvervsevnetab, umiddelbart vil kunne tilvejebringe de relevante oplysninger hurtigt uden at skulle henvende sig til ansøgeren selv. En adgang til indkomstregisteret for nævnet vil effektivisere

sagsgangen i de typer af offererstatningssager, der kræver oplysninger om indkomstforhold.

Det fremgår også af bemærkningerne til bestemmelsen, at Erstatningsnævnet med en sådan terminaladgang til indkomstregisteret ikke vil være berettiget til at få adgang til andre eller flere oplysninger, end hvad de allerede i dag kan behandle i overensstemmelse med databeskyttelseslovens og databeskyttelsesforordningens almindelige videregivelsesregler. Hjemlen skal derfor udmøntes ved en aftale mellem Skatteforvaltningen og Erstatningsnævnet og ved denne aftale skal det bl.a. nærmere fastlægges, hvilke oplysninger nævnet skal have adgang til, og hvilken type adgang der skal være tale om (f.eks. webservice eller online adgang). Aftalen skal indgås under iagttagelse af reglerne i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen, og Erstatningsnævnet vil kun være berettiget til at få adgang til oplysninger i indkomstregisteret i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt og sagligt.

3.9.2. Justitsministeriets overvejelser

Erstatningsnævnet kan ikke med den nuværende terminaladgang i offererstatningslovens § 14 a indhente andre oplysninger end de oplysninger, der fremgår af indkomstregistret.

Sådanne andre oplysninger kan f.eks. være de personlige skatteoplysninger, som er en samling af borgerens detaljerede skattemæssige oplysninger, der bl.a. indeholder oplysninger om borgernes enkelte ansættelsesforhold, timeantal, indtægter, udbetalte sociale ydelser og perioder herfor. Af de personlige skatteoplysninger fremgår alle ansættelsesforhold i det pågældende år med en specifikation af ovennævnte oplysninger.

Erstatningsnævnet kan indhente sådanne personlige skatteoplysninger efter forudgående samtykke fra ansøgeren. Denne praksis kan forlænge sagsbehandlingstiden unødigt i visse sager, f.eks. i tilfælde hvor en afgørelse om tilkendelse af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste alene afventer indhentelse af personlige skatteoplysninger.

Det kan desuden for ansøgeren, som har været udsat for en straffelovsovertrædelse, virke uoverskueligt og vanskeligt at skulle indhente disse oplysninger selv.

Justitsministeriet finder det hensigtsmæssigt, at Erstatningsnævnet får mulighed for at indhente alle nødvendige skatteoplysninger, herunder personlige skatteoplysninger (såkaldte R75'ere), selvom disse oplysninger ikke fremgår af indkomstregistret.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der gjorde sig gældende i forhold til indførelsen af terminaladgangen til oplysninger i indkomstregisteret, også gør sig gældende for nødvendige skatteoplysninger. Erstatningsnævnet vil med en terminaladgang til skatteoplysninger, der er nødvendige for at kunne udmåle f.eks. erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller erhvervsevnetab, umiddelbart kunne tilvejebringe de relevante oplysninger hurtigt uden at skulle henvende sig til

ansøgeren selv. Det er i den forbindelse en forudsætning, at ansøgeren har fremsat krav om erstatning for f.eks. tabt arbejdsfortjeneste og/eller erhvervsevnetab over for nævnet.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at dette vil smidiggøre sagsbehandlingen hos Erstatningsnævnet og være til gavn for den enkelte ansøger, da visse afgørelser vil kunne træffes hurtigere end i dag.

For nærmere om ordningens databeskyttelsesretlige elementer henvises der til pkt. 5.2.

3.9.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at offererstatningslovens § 14 a nyaffattes, således at Erstatningsnævnet til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov har terminaladgang til de nødvendige skatteoplysninger, herunder oplysninger i indkomstregisteret, hos Skatteforvaltningen.

Den foreslåede ændring vil medføre, at Erstatningsnævnet vil kunne indhente alle nødvendige oplysninger hos Skatteforvaltningen til brug for behandlingen af offererstatningssager, uanset om ansøgeren har samtykket til indhentningen af oplysningerne.

Bestemmelsen vil være relevant i situationer, hvor der søges om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, erhvervsevnetab eller forsørgertab. I de tilfælde vil ansøgerens – eller for så vidt angår forsørgertabserstatning f.eks. ægtefællens – skatteoplysninger således være nødvendige for, at Erstatningsnævnet kan træffe afgørelse i sagen. Eksempelvis vil bestemmelsen finde anvendelse, når Erstatningsnævnet skal tage stilling til, om der foreligger den fornødne årsagssammenhæng (kausalitet) mellem den strafbare handling og ansøgerens indtægtstab. I disse situationer vil det være afgørende, at Erstatningsnævnet kan tilgå oplysninger om tidligere og senere ansættelsesforhold, indtægter, timeantal, sygeperioder m.v.

Når en ansøger har søgt om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, erhvervsevnetabserstatning eller forsørgertabserstatning, vil Erstatningsnævnet herved kunne indhente oplysninger om ansøgerens faktiske indkomst i den relevante periode, der søges om erstatning for.

Erstatningsnævnet vil således fremover i disse sager automatisk kunne indhente alle nødvendige skatteoplysninger.

Den foreslåede ændring skal udmøntes ved en aftale mellem på den ene side Skatteforvaltningen og på den anden side Civilstyrelsen som sekretariat for Erstatningsnævnet. Denne aftale skal indgås under iagttagelse af reglerne i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen. Det forudsættes således, at Erstatningsnævnet kun vil være berettiget til at få adgang til oplysningerne i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt.

For nærmere om ordningens databeskyttelsesretlige elementer henvises der til pkt. 5.2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3.10. Erstatning for udgifter til advokatbistand til forældre eller værger

3.10.1. Gældende ret

Efter offererstatningsloven betales udgifterne ved sagens behandling ved Erstatningsnævnet, herunder udgifter til de undersøgelser, der er omtalt i § 14, stk. 1, af staten, jf. lovens § 15, stk. 1.

Henvisningen til § 14, stk. 1, indebærer bl.a., at udgifter forbundet med lægeundersøgelser til brug for sagens oplysning betales af staten.

Det følger af offererstatningslovens § 15, stk. 2, at Erstatningsnævnet i særlige tilfælde kan bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket udgifter, som pågældende har afholdt i anledning af sagen.

Det er anført i betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 39 f., der ligger til grund for offererstatningsloven, at udvalget forudsætter, at sagsbehandlingen ved Erstatningsnævnet tilrettelægges således, at ansøgeren i almindelighed ikke behøver advokatbistand. Hvis erstatningsopgørelsen er særligt kompliceret, eller hvor der i øvrigt skønnes at være et særligt behov for advokatbistand, kan Erstatningsnævnet dog yde erstatning for rimelige udgifter til advokatbistand i forbindelse med sagens behandling for nævnet.

Det følger af bestemmelsens ordlyd, at Erstatningsnævnet alene kan bestemme, at ansøgeren helt eller delvist skal have dækket udgifter, hvis ansøgeren selv har haft udgifter til f.eks. advokatbistand. Der kan således ikke ydes dækning efter bestemmelsen, hvis andre end ansøgeren har afholdt udgifterne i anledning af sagen.

Bestemmelsen og lovbemærkningerne hertil forholder sig ikke konkret til situationer, hvor ansøgeren er mindreårig eller under værgemål, og hvor udgifterne normalt ikke afholdes af den mindreårige eller af en ansøger under værgemål.

3.10.2. Justitsministeriets overvejelser

Når et barn eller en person under værgemål er offer for en forbrydelse og i den forbindelse pådrager sig personskade, kan der være behov for at antage advokatbistand.

Mindreårige og personer under værgemål kan imidlertid ofte ikke selv antage en advokat, og det vil derfor være ansøgerens forældre og/eller værger, som skal antage advokaten, og som hæfter for udgiften hertil.

Hvis f.eks. en mindreårig har fået tilkendt erstatning eller godtgørelse fra Erstatningsnævnet, vil der typisk være tale om formue og ikke indtægt. Efter værgemålslovens § 25, stk. 1, og stk. 2, 3. pkt., skal værgerne sørge for, at formuen bevares, og må kun med Familieretshusets godkendelse

(med rekurs til Civilstyrelsen) bruge af formuen. For mindreårige er Familieretshusets og Civilstyrelsens praksis i den henseende restriktiv, og det er yderst sjældent, at betaling af udgifter til advokatbistand ikke anses for omfattet af forældrenes forsørgelsespligt.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at Erstatningsnævnet bør kunne bestemme at forældre og/eller værger til mindreårige ansøgere eller ansøgere under værgemål, som har afholdt udgifter til f.eks. advokatbistand i anledning af sagen på vegne af den mindreårige eller personen under værgemål, kan få dækning herfor. I praksis vil det indebære, at udbetalingen vil kunne ske direkte til ansøgerens forældre og/eller værger.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at Erstatningsnævnet – med henblik på at kunne tage højde for, at f.eks. mindreårige ansøgere i almindelighed ikke selv afholder udgifter i forbindelse med sagens behandling – bør have mulighed for at bestemme, at forældre og/eller værger helt eller delvist skal have dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen, når den person, der søger om erstatning efter offererstatningsloven, er mindreårig eller under værgemål.

3.10.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det i offererstatningslovens § 15, stk. 2, indsættes som 2. pkt., at Erstatningsnævnet, hvis ansøgeren er mindreårig eller under værgemål, kan bestemme, at ansøgerens forældre eller værger helt eller delvist skal have dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at forældre og/eller værger for en mindreårig ansøger eller en ansøger under værgemål kan få dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen på vegne af den mindreårige eller personen under værgemål, i samme omfang som andre ansøgere kan i medfør af bestemmelsens stk. 2, 1. pkt.

Bestemmelsen vil finde anvendelse i situationer, hvor en mindreårig f.eks. søger om erstatning efter offererstatningsloven, og hvor ansøgerens forældre og/eller værger har afholdt udgifter i anledning af sagen. Udgifterne kan bl.a. bestå af advokatudgifter.

Der er ikke med ændringen ud over ovennævnte tilføjelse i øvrigt tilsigtet ændringer af, hvornår Erstatningsnævnet helt eller delvis kan bestemme at dække udgifter, som er afholdt i anledning af sagen. Det vil således fortsat kun være, når der foreligger særlige tilfælde, jf. bestemmelsens gældende ordlyd, at Erstatningsnævnet kan træffe afgørelse om at dække udgifter, som er afholdt i anledning af sagen. Som anført ovenfor, jf. pkt. 3.10.1, kan der efter gældende ret foreligge særlige tilfælde, hvis erstatningsopgørelsen er særligt kompliceret, eller hvor der i øvrigt skønnes at være et særligt behov for advokatbistand. Sidstnævnte kan man forestille sig især vil være gældende for forældre, der har et barn, der har været udsat for en straffelovsovertrædelse,

og hvor forældrene i sagens natur også vil være ramt af hændelsen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3.11. Rentetilskrivning på statens krav mod skadevolder efter renteloven

3.11.1. Gældende ret

3.11.1.1. Rentetilskrivning efter offererstatningsloven

I offererstatningsloven findes en række bestemmelser om forrentning af de krav, som behandles efter loven.

Det følger af offererstatningslovens § 6 c, stk. 1, at hvis erstatning og godtgørelse udbetales senere end 14 dage efter afgørelsestidspunktet, forrentes beløbet fra udløbet af 14-dagesfristen med en årlig rente svarende til renten i rentelovens § 5, jf. dog stk. 2 og 3.

Det følger af offererstatningslovens § 6 c, stk. 2, at krav på tort- og krænkelsesgodtgørelse og godtgørelse til efterladte, der tilkendes af Erstatningsnævnet, forrentes efter reglerne i § 16 i lov om erstatningsansvar (erstatningsansvarsloven).

Af erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, fremgår det, at godtgørelse og erstatning kan kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Er det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del forlanges udbetalt efter reglerne i 1. pkt. Et sådant udbetalt beløb samt beløb, der er udbetalt som midlertidig erhvervsevnetabserstatning, kan ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter.

Det fremgår videre af erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, at beløbet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5.

Det er Civilstyrelsen, der på baggrund af en afgørelse om erstatning eller godtgørelse fra Erstatningsnævnet, udbetaler erstatning eller godtgørelse til skadelidte. Det beløb, der udbetales til skadelidte, består af selve erstatningskravet (hovedstolen) og eventuelle renter efter offererstatningslovens § 6 c, stk. 1 og 2.

Det følger af offererstatningslovens § 17, at staten, i det omfang der ydes erstatning, indtræder i skadelidtes krav mod skadevolderen. Lovens §§ 6 b og 6 c finder ligeledes anvendelse ved opgørelse af statens krav mod skadevolder.

Idet Civilstyrelsen indtræder i skadelidtes krav mod skadevolder, behandler Civilstyrelsen efter udbetalingen af erstatnings- eller godtgørelseskravet til skadelidte en sag om regres mod skadevolder (regreskravet). Regreskravet mod skadevolder består af selve erstatningskravet (hovedstolen)

og renter efter offererstatningslovens § 6 c, stk. 2, jf. erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2. Civilstyrelsen søger regreskravet indfriet ved at udstede et betalingspåkrav til skadevolder.

3.11.1.2. Rentetilskrivning efter renteloven

Civilstyrelsens regreskrav mod skadevolder er et formueretligt krav, som staten indtræder i, og det behandles derfor efter formuerettens regler. Regreskravet er således omfattet af renteloven, som gælder for rente af pengekrav på formuerettens område, jf. dog §§ 8 og 8 a, jf. rentelovens § 1, stk. 1.

Efter rentelovens § 3, stk. 1, skal rente betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen. I andre tilfælde skal der betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, da fordringshaveren har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Skyldneren skal ikke betale rente for det tidsrum, der ligger forud for modtagelsen af anmodningen, jf. rentelovens § 3, stk. 2.

Rente efter rentelovens § 3, stk. 2, vedrører i forhold til regreskrav på offererstatningsområdet regreskravets hovedstol, det vil sige eksklusiv eventuelle sagsomkostninger og renter efter offererstatningslovens § 6 c, stk. 2, jf. erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2. Renterne tilskrives i hele perioden frem til udløbet af den måned, hvor fordringen eventuelt oversendes til inddrivelse hos Gældsstyrelsen, som herefter tilskriver inddrivelsesrente efter gældsinddrivelseslovens § 5, stk. 1, så længe inddrivelsen finder sted.

Skadevolder kan også blive pålagt at betale sagsomkostninger, hvis der ikke sker betaling eller indgås et frivillig forlig mellem skadevolder og Civilstyrelsen i forhold til det udstedte betalingspåkrav, og domstolene ved en efterfølgende retssag herom tilkender Civilstyrelsen sagsomkostninger.

Det bemærkes, at sagsomkostninger tilkendt ved dom eller anden retsafgørelse i en borgerlig sag, forrentes fra fuldbyrdelsesfristens udløb med rente som fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, jf. rentelovens § 8 a, stk. 1. I tilfælde af appel skal rente betales fra udløbet af fuldbyrdelsesfristen for afgørelsen i den foregående instans, i det omfang afgørelsen om sagsomkostninger stadfæstes. Dette gælder, selv om appel fandt sted inden fuldbyrdelsesfristens udløb eller appellen i øvrigt havde opsættende virkning, jf. rentelovens § 8 a, stk. 2. Fuldbyrdelsesfristen er normalt 14 dage, jf. retsplejelovens § 480, stk. 1 og 5.

Renten efter rentelovens § 5 (rente efter forfaldsdagen) fastsættes til en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 8 pct. Som referencesats anses den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli det pågældende år, jf. rentelovens § 5, stk. 1. Den aktuelle udlånsrentesats er 3,00. Det bemærkes, at inddrivelsesrenten efter gældsinddrivelsesloven med virkning fra den 1. juli 2023 blev nedsat med 4 pct.-point i forhold til det gældende renteniveau i

henhold til rentelovens § 5. Den aktuelle rentesats for inddrivelsesrente er 6,75.

Baggrunden for nedsættelsen af inddrivelsesrenten er en politisk aftale af 20. juni 2022 mellem den daværende regering (Socialdemokratiet) og Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne om at styrke den offentlige gældsinddrivelse frem mod 2030. Et af punkterne i aftalen handler om rimelige vilkår for skyldnere, herunder nedsættelse af inddrivelsesrenten. Det fremgår i den forbindelse af aftalen, at rentebyrden i praksis medfører, at mange skyldnere har vanskeligt ved at nedbringe deres gæld til det offentlige og blive gældfri, og at aftaltpartierne finder det væsentligt, at renteniveauet udtrykker en balance, hvor renten ikke i sig selv gør det umuligt at afvikle gælden, men hvor det heller ikke bliver mere attraktivt at stifte gæld til det offentlige end at låne på det private marked.

3.11.2. Justitsministeriets overvejelser

Statens krav oversendes til inddrivelse hos Gældsstyrelsen, når det er konstateret, at skadevolder ikke har betalt. Statens krav udgøres af den udbetalte erstatning eller godtgørelse (hovedstolen), eventuelle udbetalte renter og eventuelle sagsomkostninger. Efter forfaldsdatoen oversender Civilstyrelsen statens krav hurtigst muligt til Statens Administration, som herefter indberetter kravet til Gældsstyrelsen. Det er med ordningen forudsat, at statens krav oversendes og indberettes inden for rimelig tid, således at inddrivelsesprocessen igangsættes hurtigst muligt.

Det er blevet konstateret, at Civilstyrelsen forud for oversendelsen af fordringerne til Gældsstyrelsen ikke hidtil har tilskrevet renter efter rentelovens § 3, stk. 2, og § 8 a. Dette er ligeledes tilfældet for politiet og anklagemyndigheden, der før den 1. januar 2021 varetog behandlingen af regressager på offererstatningsområdet.

Civilstyrelsen har oplyst, at der ved oversendelse af rentekrav efter rentelovens § 3, stk. 2, og § 8 a, til Gældsstyrelsen, vil skulle indberettes særskilte relaterede fordringer for hver måned, hvor der skal tilskrives renter. Da indberetning til Gældsstyrelsen først har været teknisk muligt fra slutningen af 2022, indebærer det, at der for hver hovedfordring skal indberettes et antal fordringer svarende til antallet af måneder, der er forløbet siden udløbet af de 30 dage fra fremsættelsen af regreskravet over for skadevolder. Det er Civilstyrelsens vurdering, at det vil koste ikke under 30 mio. kr. at opgøre og indberette rentefordringer efter rentelovens § 3, stk. 2, og § 8 a, i forhold til de krav, der allerede har et grundlag for inddrivelse hos Gældsstyrelsen. Hertil kommer, at der løbende vil opstå nye fordringer.

At der ikke er tilskrevet rente efter renteloven i den periode, hvor fordringen har været under opkrævning via Civilstyrelsen og tidligere politiet og anklagemyndigheden, har ikke haft betydning for rentetilskrivningen efter reglerne i gælds-

inddrivelsesloven, som finder sted efter, at fordringen er overdraget til inddrivelse ved Gældsstyrelsen.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at undtage Civilstyrelsens behandling af regressager på offererstatningsområdet fra rentelovens § 3, stk. 2, og § 8 a, således at Civilstyrelsen ikke skal tilskrive renter på krav mod en skadevolder. Statens rentetilskrivning vil således alene omfatte den periode, hvor fordringen er under inddrivelse ved Gældsstyrelsen.

Justitsministeriet finder i den forbindelse, at den administrative og økonomiske byrde, som vil være forbundet med opkrævning af rente efter rentelovens § 3, stk. 2, og § 8 a er uforholdsmæssig stor.

Det bemærkes i øvrigt, at der i regressager ofte gøres krav af en væsentlig størrelse gældende over for skadevolderen, og at det i sig selv kan være vanskeligt for skadevolderen at nedbringe denne gæld og dermed at blive gældfri. Det bemærkes videre, at så snart en fordring er oversendt til inddrivelse hos inddrivelsesmyndighederne forrentes fordringen efter gældsinddrivelsesloven.

Endelig bemærkes det, at det efter Justitsministeriets opfattelse vil være hensigtsmæssigt, at renteniveauet holdes stabilt, således at kravet ikke tilskrives en forskellig rente afhængig af hvilken myndighed, der søger kravet indfriet. Ændringen vil således medføre, at kravet kun tilskrives én type rente (inddrivelsesrente).

Det er Justitsministeriets opfattelse, at ændringen bør gælde alle regressager – det vil sige både bagudrettet og fremadrettet. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at den foreslåede lovændring ikke har en bebyrdende karakter.

3.11.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det i offererstatningslovens § 17 indsættes som et nyt stk. 2, at statens krav mod skadevolder tidligst forrentes, når kravet er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden.

Ændringen vil indebære, at skadevolder ikke skal betale rente af regreskrav efter rentelovens § 3, stk. 2, samt rente af eventuelle sagsomkostninger efter rentelovens § 8 a.

Med den foreslåede ordning vil Civilstyrelsen – som tilfældet er i dag – løbende oversende regreskrav til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden uden at tilskrive rente efter rentelovens § 3, stk. 2, og § 8 a. Oversendelsen vil ske via Statens Administration, og vil som udgangspunkt – som i dag – finde sted hurtigst muligt efter forfaldsdagen.

Med den foreslåede ordning vil den administrative og økonomiske byrde på offererstatningsområdet således holdes på et minimum med henblik på at sikre en fortsat smidig og effektiv tilrettelæggelse af sagsgangen i behandlingen af regressager.

Det bemærkes, at der hermed ikke ændres ved, at regreskrav

fortsat vil skulle tilskrives inddrivelsesrente efter gældsinddrivelseslovens § 5, stk. 1, når kravet oversendes til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden.

Den foreslåede ordning vil endvidere medføre, at regreskrav, herunder flere af en betydelig størrelse, ikke vil vokse yderligere forud for oversendelsen til restanceinddrivelsesmyndigheden, hvilket vil understøtte skadevolderens mulighed for at blive gældfri.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

4. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

De foreslåede bestemmelser i §§ 22 b og 23 a om anbringelse af personer dømt for overtrædelse af de i straffelovens §§ 114 -114 j nævnte forbrydelser i lukket fængsel og på en afdeling målrettet terrordømte indebærer en udvidelse af adgangen til at placere disse persongrupper i bestemte afsoningsinstitutioner.

Den indledende del af afsoningen vil som udgangspunkt ske på vurderingsafdelingen som følge af en dom for overtrædelse af straffelovens terrorbestemmelser, dvs. bestemmelserne i straffelovens §§ 114-114 j. De foreslåede bestemmelser i straffuldbyrdslovens §§ 22 b og 23 a vil derfor i nogle situationer give mulighed for at placere denne målgruppe til afsoning under mere restriktive forhold end andre indsatte, uden at der er foretaget en vurdering af den enkeltes konkrete forhold.

Bestemmelserne kan principielt finde anvendelse på alle indsatte, uanset hvilken religiøs og/eller politisk overbevisning, der ligger til grund for de pågældendes radikale og ekstremistiske adfærd. I praksis må det imidlertid antages, at bestemmelserne på nuværende tidspunkt og i en årrække fremover navnlig vil blive anvendt i forhold til personer fra det militante islamistiske miljø, hvorfor indførelse af bestemmelserne potentielt kan rejse spørgsmål om forskelsbehandling.

Efter artikel 14 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) skal nydelsen af de i konventionen anerkendte rettigheder og friheder sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold.

Forholdene under frihedsberøvelse må efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (Domstolen) praksis anses for omfattet af anvendelsesområdet for konventionens artikel 3, som indeholder et forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

EMRK artikel 14 indeholder efter Domstolens praksis et forbud mod usaglig forskelsbehandling, der indebærer, at personer i sammenlignelige situationer som udgangspunkt

skal behandles ens. Bestemmelsen omfatter både direkte og indirekte diskrimination.

Det følger videre af Domstolens praksis, at en forskelsbehandling er diskriminatorisk – og dermed i strid med artikel 14 – hvis den ikke er objektivt og sagligt begrundet. Heri ligger omvendt, at forskelsbehandling er lovlig, hvis den varetager et anerkendelsesværdigt formål, og der er proportionalitet mellem det anvendte middel og det formål, der søges realiseret.

Domstolen indrømmer konventionsstaterne en vis skønsmargin ved vurderingen af, om og i hvilket omfang forskelsbehandling i ellers sammenlignelige situationer kan begrundes. Omfanget af denne skønsmargin varierer afhængigt af de nærmere omstændigheder, emneområdet og baggrunden.

Formålet med de foreslåede bestemmelser i §§ 22 b og 23 a om anbringelse af personer dømt for overtrædelse af de i straffelovens §§ 114 -114 j nævnte forbrydelser i lukket fængsel og på en afdeling målrettet terrordømte, er at styrke indsatsen over for terrordømte og radikaliserede indsatte under afsoning.

De foreslåede bestemmelser har til formål at give kriminalforsorgen de bedst mulige forudsætninger for at foretage en kvalificeret vurdering af den pågældendes profil, for derigennem at kunne udarbejde en individualiseret plan for den dømtes videre afsoningsforløb ud fra den dømtes specifikke risikoprofil, samtidig med at det sikres, at de pågældende håndteres af højt specialiseret personale med særlige kompetencer i forhold til vurdering og håndtering af målgruppen.

På den baggrund finder Justitsministeriet ikke, at de foreslåede bestemmelser vil indebære diskrimination i henhold til EMRK artikel 14, jf. artikel 3.

5. Forholdet til databeskyttelsesreglerne

5.1. Udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte m.v.

Efter straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 1, kan kriminalforsorgen indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og personer, som indsatte har kontakt til, til andre myndigheder, hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, hensynet til kriminalforsorgen eller andre myndigheders indsats mod radikalisering og ekstremisme eller hensynet til at bekæmpe og forebygge kriminalitet taler herfor.

Med lovforslaget lægges der op til at udvide straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 1, 1. pkt., således, at indsamling, behandling og videregivelse af oplysninger fremover også kan omfatte oplysninger om personer, som indsatte ikke har direkte kontakt til. Der lægges endvidere op til at indsatte et nyt punktum i straffuldbyrdslovens § 66 b, hvorefter kriminalforsorgen som led i opgavevaretagelsen efter 1. pkt. vil få mulighed for at behandle personoplysninger indsamlet

på internettet (f.eks. på sociale medieplatforme), herunder ved brug af en fiktiv profil.

Behandling efter § 66 b, stk. 1, 1. og 2. pkt. kan omfatte ikke-følsomme personoplysninger (f.eks. oplysninger om navn, adresse, telefonnummer mv.), oplysninger om strafbare forhold og følsomme personoplysninger (f.eks. oplysninger om religiøs overbevisning mv.).

Det er Justitsministeriets vurdering, at kriminalforsorgens behandling, herunder videregivelse, af personoplysninger efter den foreslåede bestemmelse, vil være i overensstemmelse med retshåndhævelseslovens §§ 9 og 10, idet behandlingen må anses for at være nødvendig eller strengt nødvendig med henblik på at forebygge eller afsløre strafbare handlinger.

De foreslåede udvidelser af straffuldbydelseslovens § 66 b, stk. 1, vurderes nødvendige, idet kriminalforsorgen ikke – som reglerne er i dag og via egne systemer – i tilstrækkelig grad kan verificere eller undersøge oplysninger af relevans for kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde. For nærmere om baggrunden for de foreslåede udvidelser henvises til lovforslagets pkt. 3.6.

Det forudsættes i øvrigt, at de øvrige bestemmelser i retshåndhævelsesloven, herunder de grundlæggende principper i retshåndhævelseslovens § 4, også iagttages, når der behandles personoplysninger i medfør af den foreslåede bestemmelse.

5.2. Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger

Med lovforslaget lægges der op til, at offererstatningslovens § 14 a udvides, således at Erstatningsnævnet til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov får terminaladgang til de nødvendige skatteoplysninger, herunder oplysninger i indkomstregisteret, hos Skatteforvaltningen. Erstatningsnævnet indhenter i dag sådanne oplysninger via ansøgeren.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Erstatningsnævnet fremover vil kunne indhente alle nødvendige oplysninger om indkomstforhold hos Skatteforvaltningen til brug for behandlingen af offererstatningssager, uanset om ansøgeren har samtykket til indhentningen af oplysningerne. Sådanne oplysninger kan f.eks. være de personlige skatteoplysninger, som er en samling af borgerens detaljerede skattemæssige oplysninger, der bl.a. indeholder oplysninger om borgernes enkelte ansættelsesforhold, timeantal, indtægter, udbetalte sociale ydelser og perioder herfor (dvs. almindelige personoplysninger).

Offererstatningslovens § 14 a udgør for så vidt angår Erstatningsnævnets indsamling og behandling samt Skatteforvaltningens videregivelse et supplerende retsgrundlag for behandling inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, idet behandlingen vil være nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave, som henhø-

rer under offentlig myndighedsudøvelse, som myndighederne har fået pålagt.

Justitsministeriet har lagt vægt på, at ansøgerens – eller for så vidt angår forsørgertabserstatning f.eks. ægtefællens – skatteoplysninger, der ikke fremgår af indkomstregisteret, vil være nødvendige for, at Erstatningsnævnet kan træffe afgørelse i sagen. De pågældende oplysninger vil bl.a. indgå i vurderingen af, hvorvidt der f.eks. foreligger årsagssammenhæng (kausalitet) mellem den strafbare handling og ansøgerens indtægtstab.

Den foreslåede ændring vil skulle bidrage til at sikre en mere smidig sagsbehandling hos Erstatningsnævnet og være til gavn for den enkelte ansøger, da visse afgørelser vil kunne træffes hurtigere end i dag.

Det bemærkes, at det forudsættes, at der indgås aftale mellem på den ene side Skatteforvaltningen og på den anden side Civilstyrelsen som sekretariat for Erstatningsnævnet. Aftalen skal sikre, at Erstatningsnævnet alene gives adgang til de personoplysninger, som er nødvendige til brug for Erstatningsnævnets vurdering af ansøgningen.

Justitsministeriet skal i forlængelse heraf bemærke, at det forudsættes, at de øvrige regler i databeskyttelsesforordningen og -loven iagttages i forbindelse med den behandling af personoplysninger, der måtte ske i medfør af den foreslåede bestemmelse, herunder de grundlæggende principper i databeskyttelsesforordningens artikel 5 samt reglerne om oplysningspligt i forordningens artikel 14, behandlingsikkerhed i forordningens artikel 32 og konsekvensanalyse i forordningens artikel 35.

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslagets del om etablering af særlige afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte implementerer initiativet om styrkelse af indsatsen over for terrordømte og radikaliserede indsatte under varetægtsfængsling og afsoning, som er aftalt i fleråsaftalen for kriminalforsorgen 2022-2025. Kriminalforsorgen har udgifter på 16,9 mio. kr. (2025-pl) i 2025 til implementering af initiativet, der finansieres af fleråsaftalen for kriminalforsorgen 2023-2025.

Lovforslagets del om ændringen af straffuldbydelseslovens § 91, indebærer, at politiet ikke fremover er forpligtet til at oversende ubetalte bødekrafter til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden. Den foreslåede ændring vil også forudsætte en ændring af bødebekendtgørelsen.

Ændringen indebærer for de bøder, der ikke indbetales til politiet, og hvor de kompetente myndigheder i en anden EU-medlemsstat anmodes om at fuldbyrde bødekrafter, at midlerne inddrevet af den anden EU-medlemsstat ikke vil tilfalde den danske statskasse. Dette følger af artikel 13 i Rådets rammeafgørelse 2005/214/RIA af 24. februar 2005 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestraffe, hvorefter midler fra fuldbyrdelsen af afgørelser

tilfalder fuldbyrdsstaten, medmindre andet er aftalt mellem udstedelsesstaten og fuldbyrdsstaten.

Selve den foreslåede lovændring og ændringen i bødebekendtgørelsen forventes ikke at have provenumæssige konsekvenser i statsregnskabet vedrørende finanslovskonto § 11.23.02. Bøder, konfiskationer og parkeringsafgifter samt salg af pas og våbentilladelser mv. Det skyldes, at de foresatte ændringer i straffuldbyrdsloven og bødebekendtgørelsen ikke vil have konsekvenser for politiets forsøg på at opkræve bødekrav.

Lovforslaget vil betyde, at politiet fremadrettet vil afskrive bøder, der ikke kan opkræves af politiet ved anmodning om fuldbyrdelse i udlandet frem for at sende dem til Gældsstyrelsen. Lovforslaget vil dog kun finde anvendelse i de tilfælde, hvor der ikke kan tilvejebringes tilstrækkelige oplysninger til, at Gældsstyrelsen kan foretage inddrivelse. Hvis skyldner undtagelsesvist har aktiver af væsentlig værdi i Danmark, som Gældsstyrelsen vil kunne gøre udlæg i, vil ubetalte bøder mv. stadig kunne sendes til inddrivelse hos Gældsstyrelsen.

Bødekrav vedrørende skyldnere med bopæl i udlandet sendes på nuværende tidspunkt ikke til inddrivelse, fordi Gældsstyrelsens inddrivelsessystem, PSRM, ikke kan modtage bødekrav vedrørende udlændinge fra politiet, da politiet ikke har de påkrævede oplysninger til at registrere kravene i PSRM. Der er ikke en forventning om, at det inden for en kortere tidshorisont vil blive muligt at modtage kravene i PSRM. På den baggrund vurderes lovændringen ikke at medføre provenumæssige konsekvenser. Med udgangspunkt i den aktuelle situation vurderes lovændringen ligeledes ikke at have implementeringsmæssige konsekvenser for Gældsstyrelsen.

Politiets Administrative Center (PAC) og evt. anklagemyndigheden vil i forbindelse med anmodning om fuldbyrdelse af bødekrav til de kompetente myndigheder i skyldners hjemland have yderligere omkostninger forbundet med ændret sagsbehandling. Omkostningerne afhænger dog af graden af mulig it-understøttelse, som ikke er endeligt afklaret, hvorfor de administrative merudgifter ved lovforslagets fremlæggelse ikke kan fastlægges, og derfor afholdes inden for eksisterende rammer.

Lovforslagets del om udstationering af udvisningsdømte forventes at få visse implementeringskonsekvenser for kriminalforsorgen, som skal iværksætte nye sagsgange for sagsbehandling af udstationering af udvisningsdømte. Efter den foreslåede ordning vil udvisningsdømte indsatte ikke fremover få deres sag om udstationering behandlet af egen drift af kriminalforsorgen. Sagsbehandlingen foretages i stedet på baggrund af en ansøgning fra den indsatte. Ordningen forventes at medføre årlige mindreudgifter på 1,1 mio. kr. som følge af sager, der ikke længere skal behandles. Der henvises til lovforslagets pkt. 3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Lovforslagets del om optagelse af foto af indsatte brevveksling samt af breve og andre optegnelser fundet i indsatte besiddelse samt lovforslagets del om udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte og andre personer forventes at få visse implementeringskonsekvenser for kriminalforsorgen i form af tryk og sikker datahåndtering. Der forventes merudgifter for kriminalforsorgen på skønnet 0,3 mio. kr. i 2025 og 0,2 mio. kr. årligt fra 2026 og frem, der kan henføres dels til materialepakker herunder it-udstyr og dels til uddannelse. Merudgifterne afholdes inden for kriminalforsorgens eksisterende økonomiske rammer. Der henvises til lovforslagets pkt. 3.3, 3.4 og 3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 3, nr. 1, om Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger kan i visse sager reducere sagsbehandlingstiden hos Erstatningsnævnet. Den reducerede sagsbehandlingstid fremkommer ved, at nævnet kan indhente de nødvendige oplysninger med det samme. I dag sker det ved, at nævnet anmoder ansøger eller ansøgerens repræsentant om at indsende oplysningerne inden for en frist på 4 uger. Ikke sjældent må fristen udsættes, hvilket forsinker sagens behandling yderligere. Den foreslåede udvidelse af terminaladgangen forventes ikke at medføre implementeringskonsekvenser for Civilstyrelsen, idet der allerede er etableret en terminaladgang til indkomstregistret.

Lovforslagets § 3, nr. 2, om erstatning for udgifter til advokatbistand til forældre eller værger kan indebære, at det samlede beløb, som udbetales efter den statslige offererstatning, vil være højere end i dag. Det er dog forventningen, at merudgiften vil være begrænset, da det er et fåtal af nævnets sager, som angår ansøgere, der er mindreårige eller under værgemål. Dertil kommer, at erstatningsposterne i disse sager ofte er mindre komplicerede som en konsekvens af, at f.eks. mindreårige typisk ikke er på arbejdsmarkedet. Herved bliver udgiften til advokatudgifter også mindre.

Lovforslagets § 3, nr. 3, om rentetilskrivning på statens krav mod skadevolder forventes ikke at have økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige, idet denne del af lovforslaget skal tilpasse reglerne til Civilstyrelsens gældende praksis. Ændringen har til formål at sikre, at den administrative og økonomiske byrde på offererstatningsområdet fortsat holdes på et minimum.

Endelig vurderes lovforslaget at følge de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning, idet det bemærkes, at lovforslaget er udarbejdet så enkelt og klart som muligt.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indeholder ændringer til straffuldbyrdsloven med henblik på at ændre sagsbehandlingen for udsta-

tionering af udvisningsdømte, således at udvisningsdømte indsatte fremover skal indgive ansøgning om udstationering og kriminalforsorgen derfor ikke skal tage sager op af egen drift. Det er Justitsministeriets vurdering, at den foreslåede ordning kan have negative administrative konsekvenser for udvisningsdømte indsatte.

Det er ikke hensigten med den foreslåede ordning at afskære disse indsatte ret til at få prøvet, om betingelserne for udstationering i det konkrete tilfælde er opfyldt, men alene at sagsbehandlingsproceduren herfor ændres, således at kriminalforsorgen ikke længere af egen drift skal behandle spørgsmålet om udstationering i disse sager, selvom de tidsmæssige betingelser herfor er opfyldt.

Det forudsættes, at kriminalforsorgens personale vejleder de indsatte om, hvilke konkrete omstændigheder der skal være til stede, for at de pågældende opfylder betingelserne for udstationering efter straffuldbyrdeelseslovens § 50 a.

Den foreslåede ordning ændrer således ikke på, at udstationering fortsat skal være en mulighed for udvisningsdømte indsatte med en tidsbestemt fængselsstraf på mere end 6 måneder. Kriminalforsorgen vil således efter den foreslåede ordning fortsat have mulighed for at bestemme, at udvisningsdømte kan udstationeres.

Om den foreslåede ordning henvises der nærmere til pkt. 3.2.3 i de almindelige bemærkninger.

Lovforslaget indeholder derudover forslag til ændringer i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. med henblik på bl.a. at bemyndige justitsministeren til at fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet efter lovens §§ 17 og 22, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Den nærmere afgrænsning af afgørelserne er beskrevet i pkt. 3.8.3 i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 3, nr. 1, om Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger kan i visse sager reducere sagsbehandlingstiden hos Erstatningsnævnet til gavn for borgerne. Derudover vil forslaget indebære en administrativ lettelse for ansøgerne, da de ikke selv skal sørge for at indhente de nødvendige oplysninger i Skatteforvaltningens systemer og indsende dem til Erstatningsnævnet.

Lovforslagets § 3, nr. 2, om erstatning for udgifter til advokatbistand til forældre eller værger kan indebære, at det samlede beløb, ansøgerens forældre og/eller værger modtager fra den statslige offererstatning, vil være højere end i dag. For skadevolder vil forslaget kunne medføre, at vedkommende bliver pålagt et højere erstatningskrav i en efterfølgende regressag.

Lovforslagets § 3, nr. 3, vil medføre, at den administrative og økonomiske byrde på offererstatningsområdet holdes på et minimum med henblik på at sikre en fortsat smidig og

effektiv tilrettelæggelse af sagsgangen i behandlingen af regressager. Hvis ændringen ikke foretages vil det medføre, at Civilstyrelsen fremover skal tilskrive rente efter rentelovens bestemmelser med potentielt længere sagsbehandlingstid på regressagerne til følge. Endelig vil ændringen medføre, at regreskrav ikke vil vokse yderligere forud for oversendelsen til restanceinddrivelsesmyndigheden, hvilket kan understøtte skadevolderens mulighed for at blive gældfri.

9. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke klimamæssige konsekvenser.

10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

12. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. samt ændring af lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. (§§ 1 og 2) har i perioden fra den 24. januar 2025 til den 21. februar 2025 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, Samtlige byretter, Aalborg Universitet – Juridisk Institut, Aarhus Retsbistand, Aarhus Universitet – Juridisk Institut, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikernes Centralorganisation, Alle landets kommuner, Amnesty International, Ankestyrelsen, Asylret, Bedsteforældre for Asyl, Beredskabsstyrelsen, Borger- og retssikkerhedschefen i Skatteforvaltningen, Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Cepos, Cevea, Copenhagen Business School - Juridisk institut, Copenhagen Business School – CBS) – CBS LAW – Institut for Ledelse, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF), Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen, Danske Regioner, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Den Danske Europabevægelse, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Kriminalpræventive Råd, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, DI (Dansk Industri), Digitaliseringsstyrelsen, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Dommerfuldmægtigforeningen, Erhvervsstyrelsens område for bedre regulering, Familieretshuset, Flygtningenævnet, Folketingets Ombudsmand, Foreningen af Danske Skatteankenævn, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Udlændingeretsad-

vokater, Foreningen Danske Revisorer, Forsete, Fængselsforbundet, Færøernes Landsstyre, HK, Højesteret, politiet og anklagemyndigheden, Indvanderrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, IT-politisk forening, Justitia, KL – Kommunernes Landsforening, Kvininfo, Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet – Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsskatteretten, Løg-málaráðið (Landsstyreområdet for justitsanliggender), Naalakkersuisut, Odense Retshjælp, Offerrådgivningen, Oxfam IBIS, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigs-politiet, Rigsombudsmanden Færøerne, Rigsombudsmanden Grønland, Roskilde Universitet, Røde Kors, SAVN, Skatte-ankestyrelsen, Skatteministeriet, SRF Skattefaglig Forening, Sund og Bælt A/S, Syddansk Universitet – Juridisk Institut, Tilsynet med Efterretningstjenesterne, Told & Skatteforbund og Udlændingenævnet.

Et udkast til lovforslag om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre fra forbrydelser (§ 3) har i perioden fra den 16. december 2024 til den 13. januar 2025 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samt-

lige byretter, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Ankenævnet for Forsikring, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Business Danmark, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Sociale Retshjælps Fond, Det Etske Råd, Det Kriminalpræventive Råd, Digitaliseringsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Udlændingeretsadvokater – FAU, Forsikring & Pension, FRIDA Forsikring Agentur A/S, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, HK Politiet og Anklagemyndigheden, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommunernes Landsforening (KL), Københavns Retshjælp, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen Krim, Offerrådgivningen i Danmark, Patienterstatningen, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Grønlands Selvstyre via Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Røde Kors, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Retshjælp og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

13. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslagets § 3, nr. 1, om Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger kan i visse sager reducere sagsbehandlingstiden hos Erstatningsnævnet. Den reducerede sagsbehandlingstid fremkommer ved, at nævnet kan indhente de nødvendige oplysninger med det samme. I dag sker det ved, at nævnet anmoder ansøger eller ansøgerens repræsentant om at indsende oplysningerne inden for en frist på 4 uger. Ikke sjældent må fristen udsættes, hvilket forsinker sagens behandling yderligere.	<p>Forslaget om etablering af særlige afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte, der implementerer initiativet om styrkelse af indsatsen over for terrordømte og radikaliserede indsatte under varetægtsfængsling og afsoning indebærer, at kriminalforsorgen har udgifter på 16,9 mio. kr. (2025-pl) i 2025 til implementering af initiativet, der finansieres af flerårsaftalen for kriminalforsorgen 2023-2025.</p> <p>Forslaget om fuldbyrdelse af bødekra- ver over for skyldnere med bopæl i udlandet medfører, at politiet ikke er forpligtet til at over- sende ubetalte bødekra- ver til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden (Gældssty- relsen). Den foreslåede ændring forventes ikke at have provenumæssige konsekvenser i statsregnskabet vedrørende finanslovskonto § 11.23.02. Bøder, konfiskationer og parke- ringsafgifter samt salg af pas og våbentilla- delser.</p> <p>Forslaget om udstationering af udvisnings- dømte medfører årlige mindreudgifter på 1,1 mio. kr. som følger af sager, der ikke længere skal behandles.</p>

		<p>Forslaget om optagelse af foto af indsattes brevveksling samt af breve og andre optegnelser fundet i indsattes besiddelse medfører merudgifter for kriminalforsorgen på skønnet 0,3 mio. kr. i 2025 og 0,2 mio. kr. årligt fra 2026 og frem, der kan henføres dels til materialepakker, herunder it-udstyr og dels til uddannelse. Merudgifterne afholdes inden for kriminalforsorgens eksisterende økonomiske rammer.</p> <p>Lovforslagets § 3, nr. 2, om erstatning for udgifter til advokatbistand til forældre eller værger kan indebære, at det samlede beløb, som udbetales efter den statslige offererstatning, vil være højere end i dag. Det er dog forventningen, at merudgiften vil være begrænset, da det er et fåtal af nævnets sager, som angår ansøgere, der er mindreårige eller under værgemål. Dertil kommer, at erstatningsposterne i disse sager ofte er mindre komplicerede som en konsekvens af, at f.eks. mindreårige typisk ikke er på arbejdsmarkedet. Herved bliver udgiften til advokatudgifter også mindre.</p>
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	<p>Forslaget om udstationering af udvisningsdømte forventes at få visse implementeringskonsekvenser for kriminalforsorgen, som skal iværksætte nye sagsgange for sagsbehandling af udstationering af udvisningsdømte. Efter den foreslåede ordning vil udvisningsdømte indsatte ikke fremover få sin sag om udstationering behandlet af egen drift af kriminalforsorgen. Sagsbehandlingen foretages i stedet på baggrund af en ansøgning fra den indsatte.</p> <p>Forslaget om optagelse af foto af indsattes brevveksling og af breve og andre optegnelser fundet i indsattes besiddelse samt forslaget om udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte og andre personer forventes at få visse implementeringskonsekvenser for kriminalforsorgen i form af tryk og sikker datahåndtering.</p>
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslagets § 3, nr. 1, om Erstatningsnævnets adgang til nødvendige skatteoplysninger kan i visse sager reducere sagsbehandlingstiden hos Erstatningsnævnet til gavn for borgerne. Derudover vil forslaget indebære en administrativ lettelse for ansøgerne, da de ikke selv skal sørge	Forslaget om udstationering af udvisningsdømte indebærer, at udvisningsdømte indsatte fremover skal indgive ansøgning om udstationering, og at kriminalforsorgen derfor ikke skal tage sager om udstationering op af egen drift.

	for at indhente de nødvendige oplysninger i Skatteforvaltningens systemer og indsende dem til Erstatningsnævnet. Lovforslagets § 3, nr. 2, om erstatning for udgifter til advokatbistand til forældre eller værger kan indebære, at det samlede beløb, som udbetales efter den statslige offererstatning, vil være højere end i dag.	Forslaget om ændringer i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. indebærer bl.a. at bemyndige justitsministeren til at fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet efter lovens §§ 17 og 22, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. For skadevolder vil lovforslagets § 3, nr. 2, om erstatning for udgifter til advokatbistand til forældre eller værger, kunne medføre, at vedkommende bliver pålagt et højere erstatningskrav i en efterfølgende regresssag.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Straffuldbyrdelsesloven bygger på et grundlæggende princip om, at frihedsberøvelse ikke må være mere indgribende, end formålet tilsiger.

I overensstemmelse hermed er udgangspunktet, at fængselsstraf skal afsones i åbent fængsel frem for lukket fængsel, jf. straffuldbyrdelseslovens § 22, stk. 1.

Det ovennævnte udgangspunkt kan fraviges i nærmere opregnede tilfælde.

Efter de gældende regler i straffuldbyrdelseslovens § 22, stk. 3, kan fuldbyrdelse af straf bl.a. ske i lukket fængsel, hvis det må anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen eller som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalering og ekstremisme.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 22 b, stk. 1, hvorefter fuldbyrdelse af straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, uanset § 22, stk. 1, skal ske i lukket fængsel, jf. dog stk. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at udgangspunktet om anbringelse i åbent fængsel, jf. § 22, stk. 1, fraviges i tilfælde, hvor den dømte er kendt skyldig i overtrædelse

af straffelovens §§ 114-114 j. Bestemmelsen vil derved muliggøre, at terrordømte som altovervejende udgangspunkt anmeldes til placering i en vurderingsafdeling målrettet terrordømte. Den terrordømte vil efter det indledende ophold i vurderingsafdelingen efter en konkret vurdering skulle overføres til en almindelig afdeling i et fængsel i et af de to kriminalforsorgsområder eller eventuelt til den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte.

Den foreslåede ordning vil alene gælde for personer dømt for overtrædelse af de i straffelovens §§ 114-114 j nævnte forbrydelser. Den almindeligt gældende formodning for, at der ved anbringelse og overførsel af personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, er behov for at tage særlige forholdsregler, jf. nærmere herom under punkt 3.1.1.1, vil imidlertid fortsat være gældende. Sådanne forholdsregler kan bl.a. indebære, at terrordømte placeres i den institution, som kriminalforsorgen finder mest hensigtsmæssig, f.eks. i et lukket fængsel, hvorved der kan ske en fravigelse af nærhedsprincippet ved valg af afsoningsinstitution.

Det forudsættes, at personer dømt for overtrædelse af de i straffelovens §§ 114-114 j nævnte forbrydelser vil blive anbragt i lukket fængsel efter den foreslåede bestemmelse i § 22 b, uden at der skal foretages en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, uanset at den pågældende også er omfattet af ovennævnte formodningsregel og straffuldbyrdelseslovens § 22, stk. 3, sidste led.

Det bemærkes, at personer, som dømmes for overtrædelse af de øvrige bestemmelser i straffelovens 12. eller 13. kapitel, fortsat efter en konkret vurdering vil kunne anmeldes til af-

soning i lukket fængsel som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, jf. § 22, stk. 3, sidste led.

Det foreslås i *stk. 2*, at *stk. 1* ikke gælder for 15-17-årige, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold taler herfor.

Bestemmelsen indebærer, at udgangspunktet om anbringelse i lukket fængsel ikke gælder for personer, der er under 18 år og dømmes for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j.

Anbringelse af en person under 18 år vil som udgangspunkt fortsat skulle ske i institution mv. uden for kriminalforsorgen i medfør af straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, og § 4 i ugebekendtgørelsen, som omtalt under pkt. 3.1.2 i de almindelige bemærkninger.

Taler afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold imidlertid for, at den 15-17-årige skal anbringes i lukket fængsel, vil den dømte være omfattet af hovedreglen i den foreslåede bestemmelse i § 22 b, stk. 1. Undtagelsen om hensynet til retshåndhævelsen eller den unges forhold vil eksempelvis kunne finde anvendelse i tilfælde, hvor kriminalforsorgen under henvisning til karakteren af den pådømte kriminalitet eller grundet forhold under en eventuel varetægtsfængsling vurderer, at den unge dømte har et særligt behov for at blive anbragt i lukket fængsel. I den forbindelse vil det kunne have betydning, om den dømte inden for kort tid fylder 18 år.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 22 b, *stk. 3*, hvorefter kriminalforsorgen undtagelsesvis kan bestemme, at *stk. 1* (anbringelse af terrordømte i lukket fængsel) ikke skal finde anvendelse, hvis hensyn til den indsattes helbred eller andre særlige omstændigheder taler herfor.

Træffer kriminalforsorgen bestemmelse herom, vil bestemmelse om anbringelse i åbent eller lukket fængsel finde sted efter de gældende regler i straffuldbyrdslovens §§ 22 og 22 a.

For så vidt angår hensynet til den indsattes helbred forudsættes det, at der skal foreligge lægelig dokumentation for, at den indsattes påbegyndelse af afsoning i lukket fængsel er skadeligt for dennes helbred. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis den indsatte har demenssygdom eller andre former for mental sygdom. Det vil ligeledes kunne være tilfældet, hvis den dømte har eller får fysiske handicaps, som medfører, at det ikke vil kunne lade sig gøre at afsone i lukket fængsel.

Andre særlige omstændigheder kan bl.a. foreligge, hvor det ud fra oplysninger om den dømtes konkrete forhold, kriminalitetens art eller sagen i øvrigt findes sikkerhedsmæssigt forsvarligt at placere den pågældende til afsoning under lempeligere forhold i et åbent fængsel.

Det bemærkes, at ovennævnte eksempel ikke udgør en udtømmende beskrivelse af de tilfælde, der kan være omfattet

af undtagelsen i den foreslåede § 22 b, stk. 3. Bestemmelsen forudsættes dog anvendt i begrænset omfang, idet udgangspunktet for personer dømt for overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens §§ 114-114 j med den foreslåede indførelse af § 22 b, stk. 1, vil være, at den pågældende anmeldes til afsoning i vurderingsafdelingen for terrordømte i et lukket fængsel.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Ifølge straffuldbyrdslovens § 23, stk. 1, skal fuldbyrdelse af fængselsstraf så vidt muligt ske i nærheden af den dømtes hjemsted. Der skal ved afgørelse af, i hvilket åbent eller lukket fængsel den dømte skal anbringes, endvidere tages hensyn til den dømtes egne ønsker, navnlig vedrørende arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssige forhold.

I medfør af bestemmelsen er udgangspunktet for valg af afsoningsinstitution det såkaldte geografiske nærhedsprincip.

Det geografiske nærhedsprincip kan fraviges i en række nærmere oplyste tilfælde. Efter de gældende regler i straffuldbyrdslovens § 23, stk. 2, nr. 5, kan nærhedsprincippet bl.a. fraviges, for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen eller som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 23 a, *stk. 1*, hvorefter fuldbyrdelse af straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j – uanset § 23, stk. 1, 1. pkt. – skal ske ved anbringelse i en afdeling målrettet terrordømte.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at udgangspunktet om det geografiske nærhedsprincip i § 23, stk. 1, vil kunne fraviges i tilfælde, hvor den dømte er kendt skyldig i overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j. Bestemmelsen vil derved muliggøre, at terrordømte som altovervejende udgangspunkt vil skulle anmeldes til afsoning i vurderingsafdelingen målrettet terrordømte.

Hvorvidt den indsatte efter et indledende ophold på vurderingsafdelingen skal overføres til afsoning i en almindelig afdeling i et fængsel i et af de to kriminalforsorgsområder eller eventuelt skal overgå til fortsat afsoning på den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, afgøres konkret i hver enkelt sag ud fra en samlet vurdering. I denne vurdering kan bl.a. indgå oplysninger om den pådømte kriminalitet og kriminalforsorgens observationer under afsoningen, herunder observationer relateret til den indsattes adfærd, udtalelser, brug af litteratur, effekter, symboler og besøgende. Også oplysninger modtaget fra andre myndigheder vil kunne inddrages i vurderingen. Overførsel til almindeligt fængsel bør kun ske, hvis den terrordømte samarbejder og vurderes egnet til rehabilitering og integration med den øvrige fængselspopulation.

Den foreslåede ordning vil alene gælde for personer dømt for overtrædelse af en eller flere af bestemmelserne i straffelovens §§ 114-114 j. Den almindeligt gældende formodning for, at der ved anbringelse og overførsel af personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, er behov for at tage særlige forholdsregler, jf. nærmere herom under punkt 3.1.1.1, vil imidlertid fortsat være gældende. Sådanne forholdsregler kan bl.a. indebære, at terrordømte placeres i den institution, som kriminalforsorgen finder mest hensigtsmæssig, f.eks. i et lukket fængsel, hvorved der kan ske en fravigelse af nærhedsprincippet ved valg af afsoningsinstitution.

Det forudsættes, at personer dømt for overtrædelse af de i straffelovens §§ 114-114 j nævnte forbrydelser kan anbringes i lukket fængsel efter den foreslåede bestemmelse i § 22 b, uden at der skal foretages en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, uanset at den pågældende også er omfattet af ovennævnte formodningsregel og straffuldbyrdslovens § 23, stk. 2, nr. 5.

Personer, som dømmes for overtrædelse af de øvrige bestemmelser i straffelovens 12. eller 13. kapitel, vil desuden fortsat efter en konkret vurdering kunne anmeldes til afsoning afdelingen målrettet terrordømte som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme, jf. § 23, stk. 2, nr. 5.

Det foreslås i *stk. 2*, at *stk. 1* ikke gælder for 15-17-årige, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler herfor.

Bestemmelsen indebærer, at udgangspunktet om anbringelse på en vurderingsafdeling målrettet terrordømte ikke gælder for personer, der er under 18 år og dømmes for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j.

Anbringelse af en person under 18 år vil som udgangspunkt fortsat skulle ske i institution mv. uden for kriminalforsorgen i medfør af straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, og § 4 i ugebekendtgørelsen, som omtalt under pkt. 3.1.2 i de almindelige bemærkninger.

Taler afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold imidlertid for, at den 15-17-årige skal anbringes på vurderingsafdelingen, vil den dømte være omfattet af hovedreglen i den foreslåede bestemmelse i § 23 a, stk. 1. Undtagelsen om hensynet til retshåndhævelsen eller den unges forhold vil eksempelvis kunne finde anvendelse i tilfælde, hvor kriminalforsorgen under henvisning til karakteren af den pådømte kriminalitet eller grundet forhold under en eventuel varetægtsfængsling vurderer, at den unge dømte har et særligt behov for at blive anbragt på vurderingsafdelingen. I den forbindelse vil det kunne have betydning, om den dømte inden for kort tid fylder 18 år.

Det foreslås desuden at indsætte en ny bestemmelse i § 23 a, *stk. 3*, hvorefter kriminalforsorgen undtagelsesvis kan bestemme, at anbringelse af terrordømte ikke skal ske i en afdeling målrettet terrordømte, hvis hensyn til den indsattes helbred eller andre særlige omstændigheder taler herfor.

Træffer kriminalforsorgen bestemmelse herom, vil valg af afsoningsinstitution finde sted efter de almindeligt gældende regler i straffuldbyrdslovens § 23.

For så vidt angår hensynet til den indsattes helbred forudsættes det, at der skal foreligge lægelig dokumentation for, at den indsattes påbegyndelse af afsoning under de forhold, der gælder i en afdeling målrettet terrordømte er skadeligt for dennes helbred. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis den indsatte har demenssygdom eller andre former for mental sygdom. Det vil ligeledes kunne være tilfældet, hvis den dømte har eller får fysiske handicaps, som medfører, at det ikke vil kunne lade sig gøre at afsone i lukket fængsel.

Andre særlige omstændigheder kan bl.a. foreligge når den enkelte indsattes farlighed eller konkrete forhold taler for, at den pågældende ikke er egnet til placering på vurderingsafdelingen. Dette vil bl.a. kunne være i tilfælde, hvor der i en periode er få terrordømte placeret på afdelingen og disse personer er fra samme sagskompleks, og hvor det ikke vil være muligt at sektionere afdelingen til mindre grupper, uden at de pågældende bliver de facto udelukket fra fællesskab med de øvrige indsatte. Det vil ligeledes kunne være tilfældet, hvor kriminalforsorgen på baggrund af oplysninger fra øvrige myndigheder om en konkret indsat vurderer, at den pågældende grundet f.eks. risiko for yderligere radikaliserings eller mistanke om vold med ekstremistisk motiv i samspil med øvrige terrordømte på afdelingen, bør anmeldes direkte til afsoning på den specialiserede afdeling målrettet særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte eller på en særligt sikret afdeling.

Det bemærkes, at ovennævnte eksempler ikke udgør en udtømmende beskrivelse af de tilfælde, der kan være omfattet af undtagelsen i den foreslåede § 23 a, stk. 3. Bestemmelsen forudsættes dog anvendt i meget begrænset omfang, idet udgangspunktet for personer dømt for overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens §§ 114-114 j med den foreslåede indførelse af § 23 a, stk. 1, vil være, at den pågældende skal anmeldes til afsoning i vurderingsafdelingen målrettet terrordømte i et lukket fængsel.

Hvis lovforslaget vedtages, vil de administrative regler på området, nærmere bestemt ugebekendtgørelsen, blive ændret med henblik på at tilvejebringe mulighed for, at kriminalforsorgen efter en konkret vurdering kan anbringe de 15-17-årige på afdelingen målrettet terrordømte eller overføre dem til den specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter straffuldbyrdslovens § 24, stk. 1, nr. 1 og 2, skal en indsat overføres til et åbent fængsel, hvis betingelserne for anbringelse i eller overførsel til lukket fængsel ikke længere er opfyldt, eller hvis overførsel i øvrigt ikke anses for

betænkelig. Overførsel til åbent fængsel kan dog undlades, hvis den resterende straffetid er ganske kort, jf. stk. 2.

Det foreslås, at der i straffuldbyrdeslovens § 24 indføres et nyt *stk. 3*, hvorefter overførsel til åbent fængsel kan undlades, hvis den dømte er anbragt i medfør af § 22, stk. 3, eller § 23 a, stk. 1, eller er overført i medfør af bestemmelserne i § 25, stk. 2, § 26, stk. 1, nr. 4, eller § 27, stk. 2, nr. 2.

Efter disse bestemmelser kan indsatte overføres hhv. fra åbent til lukket fængsel, mellem ensartede afsoningsinstitutioner eller fra arresthus til fængsel, bl.a. hvis der sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Den foreslåede ordning vil medføre, at udgangspunktet om, at en indsat i lukket fængsel skal overføres til åbent fængsel, når betingelserne i § 22, stk. 3-6, eller § 25, stk. 2-4, eller 6, ikke længere er opfyldt, eller når overførsel til åbent fængsel i øvrigt ikke anses for betænkeligt, jf. § 24, stk. 1, kan fraviges, såfremt den dømte er anbragt efter § 22, stk. 3, eller § 23 a, stk. 1, eller er overført som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme i medfør af § 25, stk. 2, § 26, stk. 1, nr. 4, eller § 27, stk. 2, nr. 2.

Ændringen vil indebære at dømte, der er anbragt til indledende vurdering på en afdeling målrettet terrordømte, ikke skal overføres til åbent fængsel, selvom betingelserne for anbringelse i lukket fængsel ikke længere er opfyldt.

Ændringen vil desuden indebære, at kriminalforsorgsområdet ikke er forpligtet til af egen drift løbende at vurdere, om betingelserne for placeringen på afdelingen målrettet terrordømte fortsat er opfyldt i løbet af de første seks måneders ophold i afdelingen.

Den foreslåede ordning forudsættes som udgangspunkt alene at gælde i løbet af de første seks måneder af den indsatte ophold på vurderingsafdelingen. Når indsatte har været placeret på vurderingsafdelingen i seks måneder, bør kriminalforsorgen således løbende vurdere, om den enkelte terrordømte er egnet til overførsel.

Det bemærkes, at kriminalforsorgsområdet efter den foreslåede ordning vil kunne træffe bestemmelse om at overføre en indsat fra afdelingen målrettet terrordømte til åbent fængsel inden udløbet af den indledende periode på seks måneder, såfremt det vurderes mest hensigtsmæssigt og ikke i øvrigt anses for betænkeligt.

Der lægges med den foreslåede ordning ikke i øvrigt op til ændringer i anvendelsen af den gældende bestemmelse i § 24.

Endelig bemærkes, at den foreslåede ordning vil blive suppleret af ændringer i anbringelses- og overførselsbekendtgørelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Straffuldbyrdeslovens § 33 regulerer indsatte adgang til fællesskab.

Det fremgår af § 33, stk. 1, i straffuldbyrdesloven, at indsatte så vidt muligt skal have adgang til fællesskab med andre indsatte.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan justitsministeren, eller den, der bemyndiges dertil, bestemme, at fællesskab i fængselsafdelinger eller arresthuse, som er udpeget til anbringelse af indsatte, hvis tilstedeværelse skaber en særlig risiko for overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, skal gennemføres som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse.

Såfremt den indsatte selv ønsker det og forholdene tillader det, fuldbyrdes fængselsstraf uden eller med begrænset fællesskab, jf. bestemmelsens stk. 3, samt uden fællesskab med indsatte af modsat køn, bortset fra fællesskab i arbejdstiden, jf. stk. 4.

Fængselsstraf kan i øvrigt kun fuldbyrdes uden fællesskab efter reglerne i §§ 63 og 64 om udelukkelse fra fællesskab, jf. stk. 5.

Det bemærkes derudover, at udtrykket »fællesskab« ikke omfatter en adgang for de indsatte til selv at vælge, hvilke andre indsatte de vil være sammen med, eller ret til samvær med alle øvrige indsatte. Der kan desuden træffes afgørelse om, på hvilken af institutionens forskellige afdelinger de enkelte indsatte skal placeres. Det gælder også placering på særlige afdelinger for bestemte kategorier af indsatte, f.eks. stofmisbrugere, indsatte med tilknytning til visse organiserede grupper, herunder bander og rockergupper, eller indsatte med særlig lange eller særlig korte straffe.

Det foreslås i § 33, *stk. 2*, at der efter »institutionen,« indsættes: »eller til anbringelse af særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte,«.

Den foreslåede ændring vil indføre adgang til, at justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at fællesskab i fængselsafdelinger eller arresthuse, som er udpeget til anbringelse af særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, skal gennemføres som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse.

Den foreslåede ændring vil indebære en udvidelse i adgangen til at gennemføre fællesskab som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse.

Udvidelsen vil blive anvendt til at gennemføre fællesskab som cellefællesskab på den kommende specialiserede afdeling for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte, hvis særlige klientel skaber et behov for at muliggøre

afskærmning fra andre indsatte, bl.a. på grund af risikoen for radikalisering af medindsatte. Den foreslåede bestemmelse vil dog også gøre det muligt at træffe bestemmelse om at gennemføre fællesskab som cellefællesskab på andre afdelinger, der er udpeget til anbringelse af særligt farlige terror-dømte og radikaliserede indsatte.

Det bemærkes, at der med den foreslåede ordning ikke lægges op til at gennemføre fællesskab på den kommende vurderingsafdeling som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum. På vurderingsafdelingen vil fællesskab således gennemføres efter de i øvrigt gældende regler herom.

Det bemærkes, at der med den foreslåede ændring af § 33, stk. 2, ikke lægges op til øvrige ændringer i anvendelsesområdet for bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Ifølge den gældende § 50 a, stk. 1, i straffuldbyrdelsesloven bestemmer kriminalforsorgen, om indsatte, der er idømt tidsbestemt fængselsstraf i mere end 6 måneder, kan udstationeres til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol (såkaldt ”back door”-fodlænke) eller til udslusningsfængsel, når en tredjedel af straffen er udstået, der ikke skønnes at være risiko for misbrug af udstationeringen og hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udstationering.

Det foreslås, at der i straffuldbyrdelseslovens § 50 a, stk. 1, indsættes efter »jf. dog stk. 5«: »og 6«.

Dette skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvor det foreslås at indsatte et nyt stykke i straffuldbyrdelseslovens § 50 a som stk. 6.

Til nr. 6

Ifølge den gældende § 50 a, stk. 1, i straffuldbyrdelsesloven bestemmer kriminalforsorgen, om indsatte, der er idømt tidsbestemt fængselsstraf i mere end 6 måneder, kan udstationeres til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol (såkaldt ”back door”-fodlænke) eller til udslusningsfængsel, når en tredjedel af straffen er udstået, der ikke skønnes at være risiko for misbrug af udstationeringen og hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udstationering.

Misbrugsvurderingen baseres på den indsatte aktuelle forhold og forhold under eventuel tidligere afsoning.

Udstationering er en udgangsform, hvor den indsatte opholder sig uden for fængsel og arrest i arbejds- eller undervisningstiden og i fritiden, herunder om natten. Ophold kan f.eks. finde sted i kriminalforsorgens udslusningsfængsler eller på egen bopæl, evt. med fodlænke.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 50 a, stk. 5, kan indsatte, der er dømt for seksualforbrydelser i medfør af straffelovens § 216, eller § 225, jf. § 216, ikke udstationeres til egen bo-

pæl under intensiv overvågning og kontrol i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 50 a. Ligeledes gælder det, at indsatte som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben, knive eller blankvåben m.v. eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180 heller ikke kan udstationeres efter straffuldbyrdelseslovens § 50 a.

Efter gældende ret skal kriminalforsorgen i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 50 a, stk. 1, af egen drift vurdere, om øvrige indsatte, der er idømt en tidsbestemt fængselsstraf på 6 måneder eller derover, kan udstationeres til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol eller til udslusningsfængsel, når de tidsmæssige betingelser er opfyldt, herunder også indsatte, som er dømt til udvisning.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 50 a, stk. 6, hvorefter sager vedrørende udstationering af indsatte, der er udvist af landet, alene skal behandles efter ansøgning.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgen ikke vil være forpligtet til af egen drift at behandle sager for så vidt angår denne gruppe af indsatte, uagtet at de pågældende indsatte opfylder de tidsmæssige betingelser herfor.

Det er ikke hensigten med den foreslåede ordning at afskære disse indsatte ret til at få prøvet, om betingelserne for udstationering i det konkrete tilfælde er opfyldt. Forslaget vil således alene indebære, at sagsbehandlingsproceduren ændres, således at kriminalforsorgens behandling af spørgsmålet om udstationering i disse sager fremover vil ske på baggrund af ansøgning.

Det forudsættes i den forbindelse, at personalet i fængslerne skal vejlede de indsatte om hvilke omstændigheder, der skal være til stede, for at den indsatte kan opnå tilladelse til udstationering efter reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 50 a.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Ifølge straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 1, har indsatte ret til brevveksling.

Kriminalforsorgsområdet kan uden retskendelse åbne og lukke breve til og fra den indsatte. Det sker i den indsatte påsyn bortset fra de tilfælde, der er omfattet af § 55, stk. 3-5, jf. § 55, stk. 2.

Efter § 55, stk. 3, kan gennemlæsning af breve til og fra den indsatte alene ske, hvis dette af kriminalforsorgsområdet skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hen-

syn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, af hensyn til at forebygge kriminalitet, af hensyn til overholdelse af § 55 a eller for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen.

I tilfælde, hvor gennemlæsning har fundet sted, kan et brev efter kriminalforsorgens bestemmelse tilbageholdes, hvis det af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, af hensyn til at forebygge kriminalitet eller af hensyn til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædelsen ikke bør afsendes, jf. § 55, stk. 6.

Når der træffes afgørelse om gennemlæsning af breve efter straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 3-5, skal der gøres notat om grunden hertil og resultatet af gennemlæsningen, jf. brevbekendtgørelsen § 6, 1. pkt.

Efter § 7 i brevbekendtgørelsen skal breve, der tilbageholdes, opbevares af kriminalforsorgsområdet. Hvis indholdet af et tilbageholdt brev må antages at give politiet eller en anden af kriminalforsorgens myndigheder anledning til videre foranstaltning, skal brevet afleveres til vedkommende myndighed.

Det foreslås i § 55, stk. 3, at ændre »Gennemlæsning af breve« til: »Gennemlæsning og optagelse af foto af breve«.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgen i forbindelse med gennemlæsning af et brev til og fra indsatte kan optage foto af brevet, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, af hensyn til at forebygge kriminalitet, af hensyn til overholdelse af § 55 a eller for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen.

Kriminalforsorgen vil således fremover kunne optage foto af indhold, der isoleret set eller i sammenhæng med andre oplysninger udgør materiale, der giver anledning til bekymring blandt andet i forhold til indsatte ekstremistiske overbevisning, radikale, ideologiske tilhørsforhold eller bandetilhørsforhold.

Muligheden for optagelse af foto forudsættes i praksis navnlig at finde anvendelse, hvis dette af kriminalforsorgen skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet, hvor kriminalforsorgen træffer afgørelse om gennemlæsning efter straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 3.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at fotografier som udgangspunkt slettes efter seks måneder. Dette kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter, f.eks. hvis fotografierne indgår i en efterretningsanalyse eller som dokumentation i en afgørelsessag. Fotografierne slettes, når de ikke længere er nødvendige at anvende af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter. Det forudsættes i den forbindelse, at fotodokumentationen kan anvendes som led i kriminal-

forsorgens almindelige sagsbehandling, herunder som led i kriminalforsorgens klagesagsbehandling.

Den foreslåede ændring medfører ikke ændringer i forhold til gældende regler og praksis vedrørende indsatte almindelige ret til brevveksling. Dette indebærer bl.a., at breve, der tilbageholdes, som hidtil kan videregives til politiet eller andre myndigheder, hvis indholdet af det pågældende brev må antages at give vedkommende myndighed anledning til videre foranstaltning. Den foreslåede ordning medfører desuden heller ingen ændringer af indsatte adgang til ukontrolleret brevveksling med visse personer eller offentlige myndigheder efter § 56.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Ifølge straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 1, har indsatte ret til brevveksling.

Kriminalforsorgsområdet kan uden retskendelse åbne og lukke breve til og fra den indsatte. Det sker i den indsatte påsyn bortset fra de tilfælde, der er omfattet af stk. 3-5, jf. § 55, stk. 2.

Det fremgår af § 55, stk. 4, at breve til og fra en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal gennemlæses, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Det foreslås i § 55, stk. 4, at der indsættes et nyt 2. pkt., hvorefter der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af 1. pkt., hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Forslaget indebærer, at når kriminalforsorgen foretager gennemlæsning af breve til og fra indsatte, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet vil der kunne optages foto af brevet, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Ved vurderingen heraf vil kriminalforsorgen – afhængigt af omstændighederne i den konkrete sag – enten kunne lægge egne oplysninger til grund eller indhente en udtalelse fra politiet eller andre myndigheder.

Med udtrykket »ordensmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i bred forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forhold til personalet i kriminalforsorgens institutioner.

Med udtrykket »sikkerhedsmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger, og at forebygge kriminalitet ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personalet eller medindsatte, fængselsoptøjer samt handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg.

Med begrebet »hensyn til at forebygge kriminalitet« sigtes til kriminalitetsbekæmpelse og kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner.

Indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme kan i denne forbindelse omfatte enhver form for resocialiserende påvirkning af den nævnte gruppe af indsatte i bredeste forstand, dvs. enhver indsats, der tager sigte på at anspre og understøtte den indsatte i at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

Begreberne »radikaliserings« og »ekstremisme« er ikke entydige begreber, men dækker over varierende grader af tilslutning til radikale og ekstreme synspunkter og handlinger.

Radikaliserings er en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske over kortere eller længere tid. Der er ingen simple årsagssammenhænge, og radikaliserings kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål. Radikaliserings kan komme til udtryk ved støtte til radikale synspunkter eller en ekstremistisk ideologi og kan også medføre accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk eller religiøst mål.

Ekstremisme er bl.a. kendetegnet ved forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, samt intolerance og manglende respekt for andre menneskers synspunkter, frihed og rettigheder.

Begrebet omfatter endvidere afvisning af grundlæggende demokratiske værdier og normer, manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser og anvendelse af ulovlige og eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk eller religiøst ideologisk mål.

Spørgsmålet om, hvorvidt det er påkrævet at optage foto af indsatte brevveksling af ovennævnte hensyn må i øvrigt afgøres konkret i hver enkelt sag ud fra en samlet vurdering af de tilgængelige oplysninger om den indsatte. I denne vurdering kan bl.a. indgå oplysninger om den pådømte kriminalitet og kriminalforsorgens egne observationer under afsoning eller varetægtsfængsling, herunder observationer relateret til den indsatte adfærd, udtalelser, brug af litteratur, effekter, symboler og besøgende.

Kriminalforsorgen vil således fremover ved gennemlæsning af breve af de ovennævnte hensyn kunne optage foto af et helt brev eller indhold heri, der isoleret set eller i sammenhæng med andre oplysninger udgør materiale, der giver

anledning til bekymring blandt andet i forhold til ny kriminalitet begået af indsatte, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at fotografier som udgangspunkt slettes efter seks måneder. Dette kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter, f.eks. hvis fotografierne indgår i en efterretningsanalyse eller som dokumentation i en afgørelsessag. Fotografierne slettes, når de ikke længere er nødvendige at anvende af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter. Det forudsættes i den forbindelse, at fotodokumentationen kan anvendes som led i kriminalforsorgens almindelige sagsbehandling, herunder som led i kriminalforsorgens klagesagsbehandling.

Den foreslåede ændring medfører ikke ændringer i forhold til gældende regler og praksis vedrørende indsatte almindelige ret til brevveksling. Dette indebærer bl.a., at breve, der tilbageholdes, som hidtil kan videregives til politiet eller andre myndigheder, hvis indholdet af det pågældende brev må antages at give vedkommende myndighed anledning til videre foranstaltning. Den foreslåede ordning medfører desuden heller ingen ændringer af indsatte adgang til ukontrolleret brevveksling med visse personer eller offentlige myndigheder efter § 56.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Ifølge straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 1, har indsatte ret til brevveksling.

Kriminalforsorgsområdet kan uden retskendelse åbne og lukke breve til og fra den indsatte. Det sker i den indsatte påsyn bortset fra de tilfælde, der er omfattet af stk. 3-5, jf. § 55, stk. 2.

Det fremgår af § 55, stk. 5, at breve til og fra en indsat, som er dømt for overtrædelse af en af de forbrydelser, der er nævnt i straffelovens 12. eller 13. kapitel, eller som kriminalforsorgen skønner at være radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det, skal gennemlæses, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Det foreslås i § 55, stk. 5, at der indsættes et nyt 2. pkt., hvorefter der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af 1. pkt., hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgen i forbindelse med gennemlæsning af breve til og fra indsatte, som er dømt for

overtrædelse af en af de forbrydelser, der er nævnt i straffelovens 12. eller 13. kapitel, eller som kriminalforsorgens skønner at være radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det kan optage foto af brevet, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme, eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Ved vurderingen heraf vil kriminalforsorgen – afhængigt af omstændighederne i den konkrete sag – enten kunne lægge egne oplysninger til grund eller indhente en udtalelse fra politiet eller andre myndigheder.

Med udtrykket »ordensmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i bred forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forhold til personalet i kriminalforsorgens institutioner.

Med udtrykket »sikkerhedsmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger, og at forebygge kriminalitet ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personalet eller medindsatte, fængselsoptøjer samt handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg.

Med begrebet »hensyn til at forebygge kriminalitet« sigtes til kriminalitetsbekæmpelse og kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner.

Indsatsen mod radikalisering og ekstremisme kan i denne forbindelse omfatte enhver form for resocialiserende påvirkning af den nævnte gruppe af indsatte i bredeste forstand, dvs. enhver indsats, der tager sigte på at anspore og understøtte den indsatte i at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

Begreberne »radikalisering« og »ekstremisme« er ikke entydige begreber, men dækker over varierende grader af tilslutning til radikale og ekstreme synspunkter og handlinger.

Radikalisering er en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske over kortere eller længere tid. Der er ingen simple årsagssammenhænge, og radikaliseringsen kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål. Radikaliseringsen kan komme til udtryk ved støtte til radikale synspunkter eller en ekstremistisk ideologi og kan også medføre accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk eller religiøst mål.

Ekstremisme er bl.a. kendetegnet ved forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, samt intolerance og manglende respekt for andre menneskers synspunkter, frihed og rettigheder.

Begrebet omfatter endvidere afvisning af grundlæggende

demokratiske værdier og normer, manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser og anvendelse af ulovlige og eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk eller religiøst ideologisk mål.

Spørgsmålet om, hvorvidt det er påkrævet at optage foto af indsatte brevveksling af ovennævnte hensyn må i øvrigt afgøres konkret i hver enkelt sag ud fra en samlet vurdering af de tilgængelige oplysninger om den indsatte. I denne vurdering kan bl.a. indgå oplysninger om den pådømte kriminalitet og kriminalforsorgens egne observationer under afsoning eller varetægtsfængsling, herunder observationer relateret til den indsatte adfærd, udtalelser, brug af litteratur, effekter, symboler og besøgende.

Den foreslåede ordning vil kunne finde anvendelse både i forhold til personer, der har - eller er i risiko for at udvikle - radikale eller ekstremistiske holdninger, men som ikke nødvendigvis søger at fremme disse gennem ulovlige midler, og i forhold til personer, der søger at fremme radikale og ekstreme holdninger gennem vold eller andre ulovlige midler.

Kriminalforsorgen vil således fremover kunne optage foto af et helt brev eller indhold heri, der isoleret set eller i sammenhæng med andre oplysninger udgør materiale, der giver anledning til bekymring blandt andet i forhold til indsatte ekstremistiske overbevisning, radikale, ideologiske tilhørsforhold eller bandetilhørsforhold.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at fotografier som udgangspunkt slettes efter seks måneder. Dette kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter, f.eks. hvis fotografierne indgår i en efterretningsanalyse eller som dokumentation i en afgørelsessag. Fotografierne slettes, når de ikke længere er nødvendige at anvende af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter. Det forudsættes i den forbindelse, at fotodokumentationen kan anvendes som led i kriminalforsorgens almindelige sagsbehandling, herunder som led i kriminalforsorgens klagesagsbehandling.

Den foreslåede ændring medfører ikke ændringer i forhold til gældende regler og praksis vedrørende indsatte almindelige ret til brevveksling. Dette indebærer bl.a., at breve, der tilbageholdes, som hidtil kan videregives til politiet eller andre myndigheder, hvis indholdet af det pågældende brev må antages at give vedkommende myndighed anledning til videre foranstaltning. Den foreslåede ordning medfører desuden heller ingen ændringer af indsatte adgang til ukontrolleret brevveksling med visse personer eller offentlige myndigheder efter § 56.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10 og 11

Det fremgår af § 55, stk. 8, 1. pkt., at afsenderen skal gøres bekendt med tilbageholdelsen af brevet. Orienteringen af afsenderen kan dog undlades i indtil fire uger, i det omfang

formålet med tilbageholdelsen ellers ville forspildes, jf. 2. pkt.

Det foreslås i § 55, stk. 8, 1. pkt., efter »tilbageholdelsen« at indsætte: »eller fotooptagelsen«.

Det vil medføre, at afsenderen skal gøres bekendt med tilbageholdelsen eller fotooptagelsen af brevet.

Derudover foreslås det at indsætte et nyt 3. pkt., hvorefter orientering om fotooptagelse kan undlades af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvor det foreslås at etablere hjemmel til, at kriminalforsorgen kan optage foto af indsatte brevveksling af hensyn til orden og sikkerhed, indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme eller for at forebygge kriminalitet i straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 3. Forslaget skal derudover ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 8 og 9, hvor det foreslås at etablere hjemmel til, at kriminalforsorgen kan optage foto af indsatte brevveksling af hensyn til orden og sikkerhed, indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme eller for at forebygge kriminalitet i straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 4 og 5.

Det foreslåede medfører, at kriminalforsorgen som udgangspunkt er forpligtet til at underrette afsenderen af brevet om, at der er sket fotooptagelse. Med henblik på at understøtte indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme bedst muligt vil kriminalforsorgen med den foreslåede ordning have mulighed for at undlade at orientere afsenderen af brevet om, at der er sket fotooptagelse af brevvekslingen efter stk. 3, 4 og 5, når fotooptagelsen er foretaget af hensyn til indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Ifølge § 60, stk. 1, i straffuldbyrdelsesloven kan Direktoratet for Kriminalforsorgen og det relevante kriminalforsorgsområde uden retskendelse undersøge hvilke effekter, en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder 1) når den indsatte indsættes i institutionen, 2) hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter, 3) før og efter besøg eller 4) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen.

Det foreslås i § 60, stk. 1, at der efter »iagttages« indsættes: », eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme«.

Den foreslåede ændring vil udvide kriminalforsorgens mulighed for at foretage undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum til at omfatte tilfælde, hvor det sker som led i

kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme.

Heri ligger, at der vil kunne foretages cellevisitationer og personundersøgelser bl.a. med det formål at indsamle oplysninger om den indsatte ideologiske overbevisning, gruppetilhørsforhold og netværk. Undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum vil ligeledes kunne finde sted med henblik på at tilvejebringe eventuelt materiale af ekstremistisk art.

Sådanne undersøgelser kan bl.a. finde sted på baggrund af en Request for Information (RFI) fra andre myndigheder, oplysninger tilgået kriminalforsorgens sikkerhedsorganisation eller en konkret indsats iværksat af kriminalforsorgens sikkerhedsenhed.

Den foreslåede ændring tænkes navnlig anvendt til at gennemføre cellevisitationer og personundersøgelser på afdelinger for særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte. Det vil dog med ændringen ligeledes være muligt at foretage undersøgelse af indsatte person og opholdsrum på andre fængsels- eller arrestafdelinger, hvis der foreligger en konkret mistanke om, at en indsat har et terrorrelateret gruppetilhørsforhold, netværk eller lignende.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Ifølge den gældende bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 8, kan kriminalforsorgsområdet træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Det foreslås i § 60, stk. 8, at der efter »hensyn« indsættes: », eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme«.

Den foreslåede ændring vil udvide kriminalforsorgens mulighed for at træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, som kriminalforsorgen finder i forbindelse med undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum foretaget som led i kriminalforsorgens indsat mod radikaliserings og ekstremisme.

Heri ligger, at kriminalforsorgen vil kunne tilbageholde effekter bl.a. med det formål at indsamle oplysninger om den indsatte ideologiske overbevisning, gruppetilhørsforhold og netværk, eller med henblik på at tilvejebringe eventuelt materiale af ekstremistisk art.

Bestemmelsen vil bl.a. blive anvendt til tilbageholdelse af effekter fundet ved undersøgelser foretaget i de kommande afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte. Det vil dog med ændringen ligeledes være muligt at træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter på andre fængsels- eller arrestafdelinger, hvis der foreligger en kon-

kret mistanke om, at en indsat er radikaliseret, har tilhørsforhold til radikaliserede netværk eller lignende.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Kriminalforsorgen kan uden retskendelse gennemlæse og træffe bestemmelse om tilbageholdelse af breve og andre optegnelser, som findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, jf. straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 9.

Det foreslås i § 60, stk. 9, at der efter »gennemlæse« indsættes: », optage foto af«.

Det foreslås desuden i § 60, stk. 9, at der efter »hensyn« indsættes: », hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet«.

De foreslåede ændringer vil udvide kriminalforsorgens mulighed for at træffe bestemmelse om tilbageholdelse og gennemlæsning af breve og andre optegnelser, som kriminalforsorgen finder i forbindelse med undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum foretaget som led i bl.a. kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Heri ligger, at kriminalforsorgen vil kunne tilbageholde effekter bl.a. med det formål at indsamle oplysninger om den indsatte ideologiske overbevisning, gruppetilhørsforhold og netværk, eller med henblik på at tilvejebringe eventuelt materiale af ekstremistisk art.

Bestemmelsen vil bl.a. blive anvendt til at træffe bestemmelse om gennemlæsning og tilbageholdelse af breve mv. fundet ved undersøgelser foretaget i de kommende afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte. Det vil dog med ændringen ligeledes være muligt at træffe bestemmelse om gennemlæsning og tilbageholdelse af breve mv. på andre fængsels- eller arrestafdelinger, hvis der foreligger en konkret mistanke om, at en indsat er radikaliseret, har tilhørsforhold til radikaliserede netværk eller lignende.

Med henblik på at understøtte indsatsen mod radikalisering og ekstremisme bedst muligt vil kriminalforsorgen med den foreslåede ordning have mulighed for at undlade at orientere den indsatte om gennemlæsning af breve eller andre optegnelser fundet i den indsatte besiddelse, når dette sker af hensyn til indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

Muligheden for optagelse af foto forudsættes at finde anvendelse, når kriminalforsorgen vurderer, at det er påkrævet af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, hvis det sker som led i indsatsen mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet i de tilfælde, hvor kriminalforsorgen træffer afgørelse om gennemlæsning efter straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 9.

Kriminalforsorgen vil således fremover kunne optage foto af

indhold, der isoleret set eller i sammenhæng med andre oplysninger udgør materiale, der giver anledning til bekymring blandt andet i forhold til indsatte ekstremistiske overbevisning, radikale, ideologiske tilhørsforhold eller bandetilhørsforhold.

Med begrebet »hensyn til at forebygge kriminalitet« sigtes til kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner.

Med henblik på at understøtte indsatsen mod radikalisering og ekstremisme bedst muligt vil kriminalforsorgen med den foreslåede ordning have mulighed for at undlade at orientere den indsatte om fotooptagelse af breve eller andre optegnelser fundet i den indsatte besiddelse, når dette sker af hensyn til indsatsen mod radikalisering og ekstremisme.

Med den foreslåede ordning forudsættes det, at fotografier af breve til eller fra indsatte som udgangspunkt slettes efter seks måneder. Dette kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter, f.eks. hvis fotografierne indgår i en efterretningsanalyse eller som dokumentation i en afgørelsessag. Fotografierne slettes, når de ikke længere er nødvendige at anvende af hensyn til kriminalforsorgens behandlingsaktiviteter. Det forudsættes i den forbindelse, at fotodokumentationen kan anvendes som led i kriminalforsorgens almindelige sagsbehandling, herunder som led i Direktoratet for Kriminalforsorgens klagesagsbehandling.

Den foreslåede ordning om optagelse af foto medfører ikke ændringer i forhold til gældende regler og praksis vedrørende fund af breve og andre optegnelser fundet i indsatte besiddelse eller indsatte almindelige ret til brevveksling. Dette indebærer bl.a., at breve, der tilbageholdes, som hidtil kan videregives til politiet eller andre myndigheder, hvis indholdet af det pågældende brev må antages at give vedkommende myndighed anledning til videre foranstaltning. Den foreslåede ordning medfører desuden heller ingen ændringer af indsatte adgang til ukontrolleret brevveksling med visse personer eller offentlige myndigheder efter straffuldbyrdelseslovens § 56.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 og 3.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Reglerne om anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner findes i straffuldbyrdelseslovens § 62.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 62, stk. 1, kan Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet anvende magt over for en indsat, hvis det er nødvendigt 1) for at afværge truende vold, overvinde voldsom modstand eller for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse, 2) for at hindre undvigelse eller standse undvegne eller 3) for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig

gennemførelse af denne er nødvendig og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

Magtanvendelse kan ske ved greb, skjold, stav, peberspray og tåregas, jf. § 62, stk. 2.

Efter bestemmelsens stk. 3 og 4, skal magtanvendelse foretages i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og skånsomhedsprincippet.

Endelig følger det af straffuldbyrdelseslovens § 62, stk. 5, at justitsministeren fastsætter regler om bæring af magtmidler og anvendelse af magt over for indsatte. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 1026 af 30. juni 2023 om anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner (magtanvendelsesbekendtgørelsen).

Det foreslås i § 62, stk. 1, at ordlyden af straffuldbyrdelseslovens regler om magtanvendelse ændres, så ordlyden af bestemmelsen ensrettes med den formulering, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol anvender i sin praksis, herunder i dommen *El-Asmar mod Danmark*, hvorefter enhver fysisk magtanvendelse over for frihedsberøvede personer skal være strengt nødvendigt.

Baggrunden for den foreslåede ændring er Menneskerettighedsdomstolens praksis vedrørende tærsklen for anvendelse af peberspray som magtanvendelsesmiddel, herunder sagen *El-Asmar mod Danmark* (27753/19), hvor Menneskerettighedsdomstolen forholdt sig til fængselsbetjentenes brug af peberspray mod en indsat i en observationscelle i Enner Mark Fængsel.

Menneskerettighedsdomstolen fandt, at Danmark har krænket EMRK artikel 3 om bl.a. umenneskelig eller nedværdigende behandling ved, at myndighederne havde foretaget en ineffektiv efterforskning af fængselsbetjentenes brug af peberspray i en observationscelle uden en forudgående advarsel, og det derved ikke kunne påvises, at anvendelsen af peberspray i den konkrete situation havde været strengt nødvendigt.

Det foreslås således i § 62, stk. 1, at ændre »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

Den foreslåede ændring vil indebære, at det af ordlyden af bestemmelsen fremgår, at anvendelse af magt over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner skal være strengt nødvendigt.

Formålet med ændringen er at ensrette ordlyden af straffuldbyrdelseslovens § 62 om magtanvendelse med den formulering, som Menneskerettighedsdomstolen anvender i sin praksis, herunder i dommen *El-Asmar mod Danmark*. Ændringen er af sproglig karakter og vil ikke medføre ændringer i retstilstanden. Der ændres dermed ikke på, at kriminalforsorgens magtanvendelse efter § 62, skal være strengt nødvendig og i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens praksis.

Kriminalforsorgens betjente vil således fortsat kunne anvende magt over for en indsat, hvis det er strengt nødvendigt for at afværge truende vold, overvinde voldsom modstand eller for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse. Der vil desuden kunne anvendes magt, når det er strengt nødvendigt for at hindre undvigelse eller standse undvegne eller for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig, og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

Kravet om, at anvendelsen af magt skal være strengt nødvendig, vil fortsat gælde for alle magtmidler, dvs. greb, skjold, stav, peberspray og tåregas.

Hvilket magtmiddel, der i en konkret situation er mindst indgribende og dermed skal anvendes, vil fortsat bero på en konkret vurdering af, hvad der i den pågældende situation er strengt nødvendigt, jf. straffuldbyrdelseslovens § 62, stk. 1, samt under hensyntagen til proportionalitets- og skånsomhedsprincippet, jf. § 62, stk. 3 og 4.

Den foreslåede ændring medfører ikke et absolut forbud mod anvendelse af peberspray i kriminalforsorgens institutioner. Det bemærkes dog, at peberspray – i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens udtalelser i bl.a. dommen *El-Asmar mod Danmark* – er et magtmiddel med en særlig farlighed. Et magtmiddels farlighed har betydning for vurderingen af, hvornår en magtanvendelse kan anses for at have været strengt nødvendigt. Derfor er kravene til, hvornår anvendelse af peberspray er strengt nødvendigt, skærpet i forhold til andre magtmidler, der ikke har samme farlighed.

Pebersprays potentielt alvorlige virkning bør bl.a. indgå i vurderingen af, om anvendelse af peberspray i det konkrete tilfælde er strengt nødvendigt, og om det udgør det mindst indgribende magtmiddel i overensstemmelse med proportionalitets- og skånsomhedsprincippet, jf. § 62, stk. 3 og 4. En strengt nødvendig anvendelse af peberspray vil desuden som udgangspunkt forudsætte, at der er givet en forudgående advarsel, og at anvendelsen ikke kunne have været undgået ved bedre forberedelse og planlægning. I en akut situation vil anvendelse af peberspray fortsat kunne være strengt nødvendigt uden forudgående advarsel, hvis en farlig situation tilsiger det.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16 og 17

Straffuldbyrdelseslovens §§ 65 og 66 regulerer adgangen til at anvende sikringsmidler i form af håndjern og sikringsceller over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 65, stk. 1, kan håndjern anvendes, hvis det er nødvendigt 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand, 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse eller 3) for at hindre undvigelse.

Straffuldbyrdslovens § 65, stk. 2, indeholder et almindeligt proportionalitetsprincip, hvorefter håndjern ikke må anvendes, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Håndjern skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. § 65, stk. 3, og der skal gennemføres lægetilsyn, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af håndjern, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Efter straffuldbyrdslovens § 65, stk. 4, fastsætter justitsministeren regler om anvendelsen af håndjern, herunder om lægetilsyn og andet tilsyn. Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 175 af 31. januar 2022 om anvendelse af sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner. Straffuldbyrdslovens § 65 a fastsætter desuden regler om anvendelse af håndjern ved den indsatte fravær fra lukkede fængsler og arrester, samt ved ophold uden for cellen.

Det følger af straffuldbyrdslovens § 66, stk. 1, at en indsat efter bestemmelse af kriminalforsorgsområdet kan anbringes i sikringscelle og herunder tvangsfikseres ved anvendelse af bælte, hånd- og fodremme samt handsker, hvis det er nødvendigt 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand eller 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse.

Straffuldbyrdslovens § 66, stk. 2, indeholder et almindeligt proportionalitetsprincip, hvorefter anbringelse i sikringscelle og tvangsfiksering ikke må foretages, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Anbringelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. bestemmelsens stk. 3, og en indsat, der er tvangsfikseret, skal have fast vagt, jf. stk. 4.

Ved tvangsfiksering af en indsat i sikringscelle skal institutionen straks anmode en læge om at foretage tilsyn med den indsatte, jf. straffuldbyrdslovens § 66, stk. 5. Lægen skal desuden tilse den pågældende, medmindre lægen skønner sådant tilsyn åbenbart unødvendigt.

Ved anbringelse i sikringscelle uden tvangsfiksering skal der tilkaldes læge, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp, jf. straffuldbyrdslovens § 66, stk. 6.

Endelig følger det af straffuldbyrdslovens § 66, stk. 7, at justitsministeren fastsætter regler om godkendelse af sikringsceller og om anvendelsen af sikringsceller og tvangsfiksering, herunder lægetilsyn og andet tilsyn. Reglerne herom findes i bekendtgørelse nr. 175 af 31. januar 2022 om

anvendelse af sikringsmidler i kriminalforsorgens institutioner.

Det foreslås i § 65, stk. 1, og § 66, stk. 1, at ordlyden af straffuldbyrdslovens regler om sikringsmidler i form af håndjern og sikringsceller, herunder tvangsfiksering, ændres, så ordlyden af bestemmelsen ensrettes med den formulering, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol anvender i sin praksis, herunder i dommen *El-Asmar mod Danmark*, hvorefter enhver fysisk magtanvendelse over for frihedsberøvede personer skal være strengt nødvendigt.

Det foreslås således i § 65, stk. 1, og § 66, stk. 1, at ændre »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

De foreslåede ændringer vil indebære, at det af ordlyden af bestemmelserne fremgår, at anvendelse af hhv. håndjern og sikringsceller i kriminalforsorgens institutioner skal være strengt nødvendigt.

Ændringerne er af sproglig karakter og vil ikke medføre ændringer i retstilstanden. Der ændres dermed ikke på, at kriminalforsorgens anvendelse af hhv. håndjern og sikringsmidler efter straffuldbyrdslovens § 65, stk. 1, og § 66, stk. 1, skal være strengt nødvendigt og i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens praksis.

Om der kan ske anvendelse af håndjern og sikringsceller, vil fortsat bero på en konkret vurdering af, hvad der i den pågældende situation er strengt nødvendigt, jf. straffuldbyrdslovens § 65, stk. 1, og § 66, stk. 1, samt under hensyntagen til proportionalitets- og skånsomhedsprincippet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 18

Efter straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 1, kan kriminalforsorgen indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og personer, som indsatte har kontakt til, til andre myndigheder, hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet taler herfor. Bestemmelsen medfører derfor, at kriminalforsorgen af egen drift kan iværksætte efterretnings- og sikkerhedsarbejde med henblik på indsamling samt videregivelse af oplysninger til andre myndigheder, herunder politiet.

Det bemærkes, at indgreb over for indsatte, hvor der sker indsamling af oplysninger, skal gennemføres inden for de eksisterende lovgivningsmæssige rammer, herunder straffuldbyrdsloven, og lovens § 66 b, stk. 1, giver således ikke adgang til at foretage yderligere eller mere intensive indgreb over for indsatte eller personer, som indsatte har kontakt til.

Efter straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 1, er der alene

hjemmel til, at kriminalforsorgen kan indsamle og behandle oplysninger om indsatte samt personer, som indsatte har kontakt til. Der er således ikke i dag udtrykkelig hjemmel i straffuldbyrdsloven til indsamling og behandling af oplysninger om personer, som indsatte ikke har direkte kontakt til.

Kriminalforsorgen skal løbende kunne udarbejde nationale og lokale trusselsvurderinger og efterretningsanalyser på kriminalforsorgens område, herunder vedrørende enkelte indsatte og konkrete grupper af indsatte som f.eks. bandemedlemmer og personer, som af kriminalforsorgen skønnes at være radikaliserede, ekstremistiske eller i risiko for at blive det.

Kriminalforsorgens erfaringer med arbejdet med en styrkelse af efterretnings- og sikkerhedsarbejdet viser dog, at der i visse tilfælde er behov for, at kriminalforsorgen kan behandle og anvende oplysninger om andre personer end indsatte eller personer, som indsatte har kontakt til. Det kan eksempelvis være tilfælde, hvor oplysninger tilvejebragt via aflytning af telefonsamtaler om et formodet strafbart forhold involverer andre personer end dem, som den indsatte har kontakt til. Oplysninger om andre personer end indsatte og personer som indsatte har kontakt til kan således bidrage betydeligt til kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde.

Det foreslås derfor at nyaffatte § 66 b, stk. 1. Med 1. pkt. foreslås det, at kriminalforsorgen kan indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og andre personer, når det vurderes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet.

Den foreslåede ordning vil indebære, at indsamling, behandling og videregivelse af oplysninger, når det vurderes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet, fremover også vil omfatte oplysninger om personer, som indsatte ikke har direkte kontakt til.

Med udtrykket »ordensmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i bred forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forhold til personalet i kriminalforsorgens institutioner.

Med udtrykket »sikkerhedsmæssige hensyn« sigtes navnlig til hensyn til opretholdelse af frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger og at forebygge kriminalitet ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personalet eller medindsatte, fængselsoptøjer samt handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg.

Med begrebet »hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet« sigtes til kriminalitetsbekæmpelse og kriminalitetsforebyggelse i bredeste forstand såvel i som uden for kriminalforsorgens institutioner.

Begreberne »radikalisering« og »ekstremisme« er ikke entydige begreber, men dækker over varierende grader af tilslutning til radikale og ekstreme synspunkter og handlinger.

Radikalisering er en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske over kortere eller længere tid. Der er ingen simple årsagssammenhænge, og radikaliseringsprocessen kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål.

Radikaliseringsprocessen kan komme til udtryk ved støtte til radikale synspunkter eller en ekstremistisk ideologi og kan også medføre accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk eller religiøst mål.

Ekstremisme er bl.a. kendetegnet ved forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, samt intolerance og manglende respekt for andre menneskers synspunkter, frihed og rettigheder.

Begrebet omfatter endvidere afvisning af grundlæggende demokratiske værdier og normer, manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser og anvendelse af ulovlige og eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk eller religiøst ideologisk mål.

Derudover ændres der ikke på den gældende retstilstand efter bestemmelsen, som derved videreføres.

Kriminalforsorgen har i dag mulighed for at indsamle personoplysninger efter reglerne i straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 1, og de almindelige regler i retshåndhævelsesloven, eksempelvis ved at fremsøge oplysninger på internettet. Det er imidlertid usikkert i hvilket omfang kriminalforsorgen, der som myndighed ikke foretager efterforskning, kan benytte fiktive profiler (f.eks. på sociale medieplatforme) og dermed videregive urigtige og vildledende oplysninger, eksempelvis ved behandling af oplysninger om indsatte og andre personer.

Det foreslås derfor i § 66 b, stk. 1, 2. pkt., at kriminalforsorgen som led i opgavevaretagelsen efter 1. pkt. kan gøre brug af fiktive profiler på sociale medieplatforme.

Den foreslåede ordning vil supplere den nuværende adgang i straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 1, og retshåndhævelsesloven til at behandle oplysninger om indsatte og andre personer fra internettet og har til formål at give kriminalforsorgen udtrykkelig lovhjemmel til at kriminalforsorgens personale kan indsamle oplysninger ved brug af fiktive profiler på sociale medieplatforme, når det vurderes nødvendigt af hensyn til kriminalforsorgens efterretnings- og sikkerhedsarbejde.

Det forudsættes, at kriminalforsorgen via den fiktive profil kan tilføje venner og forbindelser på sociale medieplatforme (og således skabe en såkaldt "persona" om den fiktive profil, som får profilen til at fremstå mere troværdig). Det forudsættes, at kriminalforsorgen via den fiktive profil kan søge om medlemskab af lukkede og hemmelige grupper på de sociale medieplatforme, som kræver tilkendegivelse eller anmodning fra profilen.

En fiktiv profil vil blandt andet kunne anvendes i tilfælde, hvor kriminalforsorgen kommer i besiddelse af oplysninger, der kan have betydning for vurdering af sikkerheden i kriminalforsorgens institutioner, eller oplysninger der kan have betydning for andre myndigheders arbejde, og som kriminalforsorgen ikke har mulighed for at verificere via egne systemer. Det kan eksempelvis vedrøre oplysninger, som stammer fra en telefonsamtale mellem indsatte og pårørende om, at den pårørende skal foretage bestemte aktiviteter, eller kommunikere til bestemte personer på sociale medieplatforme på vegne af den indsatte. Derudover kan anvendelse af fiktive profiler på sociale medieplatforme være nødvendigt ved fund af billedmateriale på en celle hos en indsat, som formodes at være radikaliseret, og hvor billedmaterialet bærer en tydelig symbolik for indforståede.

Ved hjælp af søgninger på sociale medieplatforme ved brug af fiktive profiler vil kriminalforsorgen kunne verificere sådanne oplysninger og finde ud af bl.a. hvilke navngivne personer oplysningerne omhandler. Dette vil kunne anvendes til at fastslå, om den indsatte måtte være i kontakt med eller ønsker kontakt til organiserede kriminelle personer på fri fod, til at forebygge indsmugling i fængslerne eller afværge planlægning af undvigelse eller vold og trusler mod indsatte og ansatte.

Det forudsættes, at kriminalforsorgen alene kan anvende fiktive profiler på sociale medieplatforme, når det vurderes nødvendigt af hensyn til orden og sikkerhed, indsatsen mod radikalisering og ekstremisme og for at forebygge kriminalitet.

Det bemærkes, at kriminalforsorgens søgninger på internet, herunder ved brug af fiktive profiler, skal leve op til de almindelige forvaltningsretlige principper om bl.a. saglighed og proportionalitet. Der bør ved brug af fiktive profiler foretages en konkret vurdering af, i hvilke situationer og i hvilket omfang, det er nødvendigt for kriminalforsorgen at anvende fiktive profiler af hensyn til efterretnings- og sikkerhedsarbejdet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For nærmere om forholdet til databeskyttelsesreglerne henvises til pkt. 5.1.

Til nr. 19 og 20

Det fremgår af straffuldbydelseslovens § 91, stk. 1, at ubetalte bødekra-
v inddrives af restanceinddrivelsesmyndighe-

den, medmindre inddrivelsesmyndigheden skønner, at inddrivelse vil forringe den pågældendes levevilkår.

Det følger af forarbejderne, at det er politiet, der skal opkræve det skyldige beløb hos skyldneren samt forestå en eventuel rykkerprocedure. Først i det øjeblik hvor betalingsfristen er overskredet, og hvor der ikke på skyldnerens anmodning er indgået en afdragsordning eller bevilget henstand med betalingen, overgår fordringen til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden (Gældsstyrelsen). Der henvises til Folketingstidende 2004-05 (2. samling), Tillæg A, s. 4693.

Efter § 5 i bødebekendtgørelsen oversender politiet bødekra-
vet til Gældsstyrelsen med henblik på inddrivelse, hvis skyldneren ikke betaler det samlede beløb inden den frist, der er fastsat og meddelt af politiet eller i forbindelse med en tilladelse om henstand. Det er en forudsætning for oversendelse til restanceinddrivelsesmyndigheden, at politiet forinden skriftligt har anmodet skyldneren om inden 10 dage at indbetale det skyldige beløb, og skyldneren ikke har efterkommet dette, jf. stk. 3, 1. pkt.

Det foreslås i § 91, stk. 1, at indsætte en henvisning til den undtagelse, der med lovforslagets § 1, nr. 20, foreslås indsat som nyt stykke 2, som vil være en undtagelse til, at restanceinddrivelsesmyndigheden inddriver bøden, når den ikke betales, medmindre restanceinddrivelsesmyndigheden skønner, at inddrivelse vil forringe den pågældendes levevilkår.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 91, stk. 2, hvorefter oversendelse til restanceinddrivelsesmyndigheden af bødestraf, som er idømt eller vedtaget her i landet mod fysiske eller juridiske personer, der har fast bopæl eller hjemsted i udlandet, uanset stk. 1 kan undlades med henblik på, at myndighederne i det pågældende land anmodes om at fuldbyrde bødestrafen.

Med den foreslåede ordning vil politiet ikke være forpligtet til at oversende bøder til inddrivelse hos Gældsstyrelsen i de sager, hvor politiet ikke lykkes med at opkræve bøden.

Den foreslåede ordning vil indebære, at hvis eksempelvis en tysk turist bliver registreret for en færdselslovsovertrædelse i Danmark, vil kravet kunne sendes til de kompetente myndigheder i Tyskland med henblik på, at de tyske myndigheder forestår fuldbyrdelsen af bøden efter, at politiet selv har forsøgt at opkræve bøden. Politiet er således ikke længere forpligtet til at oversende sagen til Gældsstyrelsen med henblik på inddrivelse af bøden.

I visse tilfælde kan det dog være hensigtsmæssigt, at bødekra-
vet oversendes til Gældsstyrelsen til inddrivelse, når politiet ikke lykkes med at opkræve bøden. Hvis det af politiet konstateres, at skyldneren undtagelsesvist har væsentlige aktiver i Danmark, som Gældsstyrelsen vil kunne gøre udlæg i, skal politiet have mulighed for at overdrage bødekra-
v til Gældsstyrelsen, såfremt det vurderes af politiet, at Gældsstyrelsen i den konkrete situation vil kunne foretage

inddrivelse. Efter den foreslåede ordning vil politiet således fortsat have mulighed for at oversende bødekravet til Gældsstyrelsen til inddrivelse i disse tilfælde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Efter den gældende § 23 i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. kan justitsministeren bestemme, at de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren, kan udøves af rigsadvokaten, statsadvokaterne eller politiet.

Det foreslås at nyaffatte § 23, stk. 1, således at beføjelser efter loven udøves af justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil.

Den foreslåede nyaffattelse i § 23, stk. 1, vil medføre, at ministeren fortsat vil kunne bemyndige underliggende myndigheder til at udøve beføjelse efter lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v.

Nyaffattelsen er en sproglig opdatering af bemyndigelsen, så bemyndigelsens ordlyd afspejler den generelle adgang for justitsministeren til at uddelegere kompetence efter loven til underliggende myndigheder. Der er dermed ikke tilsigtet materielle ændringer som følge af nyaffattelsen af bestemmelsen.

Det foreslås i § 23, stk. 2, at justitsministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet efter §§ 17 og 22, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om klagefrist, behandling af klagesager og opsættende virkning af klager.

Bestemmelsen indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser efter §§ 17 og 22, herunder om, at afgørelser ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. Bestemmelse til at afskære klageadgang til højere administrativ myndighed omfatter såvel afgørelser, der er truffet af Direktoratet for Kriminalforsorgen, som afgørelser, der er truffet af de lokale kriminalforsorgsområder.

Det forudsættes i den forbindelse, at der udarbejdes en ny bekendtgørelse om klageadgang i sager om samarbejde med Finland, Island, Norge, og Sverige angående fuldbyrdelse af straf. Det forudsættes, at der i den nye bekendtgørelse bl.a. vil blive fastsat regler om at afskære administrativ klageadgang for de typer af afgørelser, som Direktoratet for Kriminalforsorgen i dag kan træffe efter cirkulærets § 13, stk. 3, § 19 og § 30, stk. 1.

Endelig forudsættes det, at cirkulære nr. 220 af 16. december 1963 med efterfølgende ændringer, om samarbejde med

Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. som følge af udarbejdelsen af den nye bekendtgørelse tilsvarende konsekvensrettes.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at justitsministeren administrativt kan fastsætte nærmere regler om klagefrist, behandling af klagesager og opsættende virkning af klager.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Det fremgår af offererstatningslovens § 14 a, at Erstatningsnævnet kan få terminaladgang til de oplysninger i indkomstregisteret, der er nødvendige til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.9.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at offererstatningslovens § 14 a nyaffattes, hvorefter Erstatningsnævnet til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov har terminaladgang til de nødvendige skatteoplysninger, herunder oplysninger i indkomstregisteret, hos Skatteforvaltningen.

Den foreslåede ændring vil medføre, at Erstatningsnævnet f.eks. kan få terminaladgang til personlige skatteoplysninger, såfremt oplysningerne er nødvendige til brug for behandlingen af ansøgninger om erstatning. Det vil indebære, at Erstatningsnævnet – uden at skulle indhente forudgående samtykke fra ansøgeren – kan indhente alle nødvendige oplysninger hos Skatteforvaltningen til brug for behandlingen af offererstatningssager. Erstatningsnævnet vil fortsat kunne få terminaladgang til oplysninger i indkomstregisteret.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse i situationer, hvor der søges om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, erhvervsevnetab og/eller forsørgertab. Ved dette forstås tilfælde, hvor det er nødvendigt for Erstatningsnævnet at indhente oplysninger om f.eks. ansøgerens indkomstforhold for at kunne træffe en afgørelse om ansøgerens ret til tabt arbejdsfortjeneste og/eller erhvervsevnetab. Det vil eksempelvis være nødvendigt for nævnet at kunne tilgå detaljerede oplysninger om tidligere og senere ansættelsesforhold, indtægter, timeantal, sygeperioder m.v., hvis der søges om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Endvidere vil det være nødvendigt at indhente disse oplysninger for at kunne vurdere, hvorvidt der f.eks. foreligger årsagssammenhæng (kausalitet) mellem den strafbare handling og ansøgerens indtægtstab.

Erstatningsnævnet vil kun være berettiget til at få adgang til oplysningerne i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt.

Der tilsigtes ikke i øvrigt nogen ændring af, hvornår Erstat-

ningsnævnet er berettiget til at indhente relevante oplysninger fra Skatteforvaltningen. For nærmere om ordningens databeskyttelsesretlige elementer henvises der til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af offererstatningslovens § 15, stk. 1, at udgifterne ved sagens behandling ved nævnet, herunder udgifter til de undersøgelser, der er omtalt i § 14, stk. 1, betales af staten. Erstatningsnævnet kan dog i særlige tilfælde bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket udgifter, som han har afholdt i anledning af sagen, jf. bestemmelsens stk. 2.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.10.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at det i § 15, stk. 2, indsættes som 2. pkt., at Erstatningsnævnet, når ansøgeren er mindreårig eller under værgemål, kan bestemme, at ansøgerens forældre eller værger helt eller delvist skal have dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen.

Den foreslåede ændring vil medføre, at forældre og/eller værger for en mindreårig ansøger eller en ansøger under værgemål kan få dækning for udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen på vegne af den mindreårige eller personen under værgemål. Det vil indebære, at forældre og/eller værger i disse situationer vil kunne få dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen, i samme omfang som ansøgere, der selv har afholdt sådanne udgifter.

Bestemmelsen vil finde anvendelse i situationer, hvor en mindreårig f.eks. søger om erstatning efter offererstatningsloven, og hvor ansøgerens forældre og/eller værger har afholdt udgifter i anledning af sagen. Det er en forudsætning, at ansøgerens forældre og/eller værger f.eks. har antaget en advokat på et tidspunkt, hvor ansøgeren var under 18 år eller under værgemål, og hvor ansøgeren således ikke selv kunne eller burde antage en advokat.

Det forudsættes, at udgifterne navnlig vil bestå af udgifter til advokatbistand, men også andre udgifter vil være omfattet af bestemmelsen. Der er således ikke med ændringen ud over ovennævnte tilføjelse i øvrigt tilsigtet ændringer af, hvornår Erstatningsnævnet helt eller delvis kan bestemme at dække udgifter, som er afholdt i anledning af sagen.

Erstatningsnævnet kan herved alene i særlige tilfælde bestemme, at forældre og/eller værger helt eller delvis skal have dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen på vegne af den mindreårige eller personen under værgemål. Som det fremgår af pkt. 3.10.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger kan der foreligge særlige tilfælde, hvis erstatningsopgørelsen er særligt kompliceret. Der vil endvidere kunne foreligge særlige tilfælde, hvor der i øvrigt

skønnes at være et særligt behov for advokatbistand. Sidstnævnte vil særligt være gældende for forældre, der har et barn, der har været udsat for en straffelovsovertrædelse, og hvor forældrene i sagens natur også vil være ramt af hændelsen.

Der er i øvrigt ikke tilsigtet nogen ændring af Erstatningsnævnets praksis for tilkendelse af erstatning for udgifter til advokatbistand.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det fremgår af offererstatningslovens § 17, at staten, i det omfang der ydes erstatning, indtræder i skadelidtes krav mod skadevolderen. Offererstatningslovens §§ 6 b og 6 c finder ligeledes anvendelse ved opgørelse af statens krav mod skadevolder.

Det er Civilstyrelsen, der på baggrund af en afgørelse om erstatning eller godtgørelse fra Erstatningsnævnet, udbetaler erstatning eller godtgørelse til skadelidte. Det beløb, der udbetales til skadelidte, består af selve erstatningskravet (hovedstolen) og renter efter offererstatningslovens § 6 c, stk. 1 og 2, jf. erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.11.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at det i lovens § 17 indsættes som stk. 2, at statens krav mod skadevolder tidligst forrentes, når kravet er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden. Ved dette forstås, når Gældsstyrelsen har modtaget kravet.

Ændringen vil indebære, at skadevolder ikke skal betale rente af regreskrav efter rentelovens § 3, stk. 2, og rente af eventuelle sagsomkostninger efter rentelovens § 8 a, fordi statens krav mod skadevolder tidligst forrentes, når kravet er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden.

Der er ikke tilsigtet nogen ændring af reglerne om rentetilskrivning efter øvrige regelsæt, herunder gældsinddrivelseslovens regler om inddrivelsesrente.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.11 i lovforslagets almindelige bemærkninger

Til § 4

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Det indebærer, for så vidt angår lovens § 3, at loven finder anvendelse på afgørelser, der træffes efter den 1. juli 2025, uanset hvornår ansøgningen er indgivet.

Det foreslås i stk. 2, at § 3, nr. 3, har virkning i forhold til

statens ubetalte krav mod skadevoldere, der er opstået før den 1. juli 2025.

Det foreslåede vil indebære, at § 3, nr. 3, finder anvendelse på statens ubetalte eksisterende krav, der er opstået før lovens ikrafttræden. Det vil medføre, at Civilstyrelsen ikke vil kunne opkræve renter efter rentelovens § 3, stk. 2, og § 8 a, for krav mod skadevolder i regresssager på offererstatningsområdet, fordi statens krav mod skadevolder tidligst forrentes, når kravet er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden. Det gælder både i forhold til krav, der eksisterede inden lovens ikrafttræden, og i forhold til fremtidige krav.

I det omfang Civilstyrelsen eller politiet og anklagemyndigheden har rentekrav liggende, der relaterer sig til en hovedfordring, der er betalt, bortfalder disse.

Den foreslåede virkningsbestemmelse har ikke en bebyrden-de karakter.

Det foreslås i *stk. 3*, at regler udstedt i medfør af § 91, stk. 3, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som senest ændret ved § 11 i lov nr. 1656 af 30. december 2024 forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 91, stk. 4, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. denne lovs § 1, nr. 20.

Den bemyndigelsesbestemmelse der følger af straffuldbyr-delseslovens § 91, stk. 3, ændres til § 91, stk. 4, som følge af den foreslåede bestemmelse i § 91, stk. 2. Bestemmelsen er medtaget af ordenshensyn med henblik på at reglerne i bekendtgørelse nr. 1110 af 25. oktober 2024 om inddrivelse af gæld til det offentlige forbliver i kraft.

Til § 5

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesom-råde.

Det foreslås, at lovens § 1, ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Det vil indebære, at de foreslåede ændringer af straffuldbyr-delsesloven, jf. lovforslagets § 1, ikke vil gælde for Færøer-ne og Grønland. Dette skyldes, at der for Færøerne gælder en særlig straffuldbyrdelseslov, mens de gældende regler om fuldbyrdelse af straf i Grønland er reguleret af kriminallov for Grønland.

Lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v., gælder for Færøerne og for Grønland med de afvigelser, som følger af kriminal-lov for Grønland, jf. lovens § 24. Det foreslås derfor, at lovforslagets § 2 ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Det foreslås endvidere, at lovens § 3 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskom-petencen på det strafferetlige område, som også omfatter offererstatningsloven. Lovforslaget skal derfor ikke gælde for Færøerne.

For Grønland gælder lov nr. 277 af 26. maj 1976 om er-statning fra staten til ofre for forbrydelser, som er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 472 af 25. september 1984 med senere ændringer. Det foreslås derfor, at lovforslaget ved kongelig anordning helt eller delvist skal kunne sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som ændret ved lov nr. 893 af 21. juni 2022, lov nr. 1552 af 12. december 2023 og senest ved § 7 i lov nr. 665 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 22 a indsættes før overskriften før § 23:

»§ 22 b. Fuldbyrdelse af en straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, skal uanset § 22, stk. 1, ske i lukket fængsel, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for 15-17-årige, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold taler herfor.

Stk. 3. Kriminalforsorgen kan undtagelsesvis bestemme, at stk. 1 ikke skal finde anvendelse, hvis hensyn til den indsattes helbred eller andre særlige omstændigheder taler herfor.«

2. Efter § 23 indsættes før overskriften før § 24:

»§ 23 a. Fuldbyrdelse af en straf af fængsel eller forvaring for overtrædelse af straffelovens §§ 114-114 j, skal uanset § 23, stk. 1, 1. pkt., ske ved anbringelse i en afdeling målrettet terrordømte, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for 15-17-årige, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen eller den unges forhold taler herfor.

Stk. 3. Kriminalforsorgen kan undtagelsesvis bestemme, at stk. 1 ikke skal finde anvendelse, hvis hensyn til den indsattes helbred eller andre særlige omstændigheder taler herfor.«

§ 24. ---

Stk. 2. ---

3. I § 24 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Overførsel til åbent fængsel kan desuden undlades, hvis den indsatte er anbragt på en afdeling målrettet terrordømte i medfør af § 22, stk. 3, eller § 23 a, stk. 1, eller er overført til en afdeling målrettet terrordømte i medfør af § 25, stk. 2, § 26, stk. 1, nr. 4, eller § 27, stk. 2, nr. 2.«

§ 33. ---

Stk. 2. Justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at fællesskab i fængselsafdelinger eller arresthuse, som er udpeget til anbringelse af indsatte, hvis tilstedeværelse skaber en særlig risiko for overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, skal gennemføres som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse.

4. I § 33, *stk. 2*, indsættes efter »institutionen,«: »eller til anbringelse af særligt farlige terrordømte og radikaliserede indsatte,«:

Stk. 3-6. ---

§ 50 a. Kriminalforsorgen bestemmer, om indsatte, der er idømt tidsbestemt fængselsstraf i mere end 6 måneder, kan udstationeres til egen bopæl under intensiv overvågning og kontrol eller til udslusningsfængsel, jf. dog stk. 5, når

1)-3) ---

Stk. 2-6. ---

§ 50 a. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. § 46, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 55. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Gennemlæsning af breve til og fra den indsatte kan alene ske, hvis dette af kriminalforsorgsområdet skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme, af hensyn til at forebygge kriminalitet, af hensyn til overholdelse af § 55 a eller for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen.

§ 55. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Breve til og fra en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal gennemlæses, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Stk. 5-9. ---

§ 55. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Breve til og fra en indsat, som er dømt for overtrædelse af en af de forbrydelser, der er nævnt i straffelovens 12. eller 13. kapitel, eller som kriminalforsorgen skønner at være radikaliseret, ekstremistisk eller i risiko for at blive det, skal gennemlæses, hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Stk. 6-9. ---

§ 55. ---

Stk. 2-7. ---

Stk. 8. Afsenderen skal gøres bekendt med tilbageholdelsen af brevet. Orientering af afsenderen kan dog undlades i indtil 4 uger, i det omfang formålet med tilbageholdelsen ellers ville forspildes.

Stk. 9. ---

5. I § 50 a, stk. 1, indsættes efter »jf. dog stk. 5«: »og 6«.

6. I § 50 a indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Sager efter stk. 1 vedrørende udstationering af indsatte, der er udvist af landet ved dom, behandles efter ansøgning fra den pågældende indsatte.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

7. I § 55, stk. 3, ændres »Gennemlæsning af breve« til: »Gennemlæsning og optagelse af foto af breve«.

8. I § 55, stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

»Der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af 1. pkt., hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.«

9. I § 55, stk. 5, indsættes som 2. pkt.:

»Der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af 1. pkt., hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.«

10. I § 55, stk. 8, 1. pkt., indsættes efter »tilbageholdelsen«: »eller fotooptagelsen«.

11. I § 55, stk. 8, indsættes som 3. pkt.:

§ 60. Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan uden retskendelse undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder,

1)-4) ---

§ 60. ---

Stk. 2-7. ---

Stk. 8. Kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

§ 60. ---

Stk. 2-8. ---

Stk. 9. Endvidere kan kriminalforsorgsområdet uden retskendelse gennemlæse og træffe bestemmelse om tilbageholdelse af breve og andre optegnelser, som findes i den indsatte besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. § 56 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 10-11. ---

§ 62. Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan anvende magt over for en indsat, hvis det er nødvendigt

1)-3) ---

Stk. 2-5. ---

§ 65. Håndjern kan anvendes, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand,
- 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse eller
- 3) for at hindre undvigelse

Stk. 2-4. ---

§ 66. Efter bestemmelse af kriminalforsorgsområdet kan en indsat anbringes i sikringscelle og herunder tvangsfikseres ved anvendelse af bælte, hånd- og fodremme samt handsker, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand eller
- 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse.

Stk. 2-7. ---

»Orientering om fotooptagelse kan undlades af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings- og ekstremisme.«

12. I § 60, stk. 1, indsættes efter »iagttages«: », eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings- og ekstremisme.«

13. I § 60, stk. 8, indsættes efter »hensyn«: », eller hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings- og ekstremisme.«

14. I § 60, stk. 9, 1. pkt., indsættes efter »gennemlæse«: », optage foto af« og efter »hensyn« indsættes: », hvis det sker som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings- og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.«

15. I § 62, stk. 1, ændres »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

16. I § 65, stk. 1, ændres »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

17. I § 66, stk. 1, ændres »hvis det er nødvendigt« til: »hvis det er strengt nødvendigt«.

§ 66 b. Kriminalforsorgen kan indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og personer, som indsatte har kontakt til, til andre myndigheder, hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet taler herfor.

Stk. 2-3. ---

§ 91. Betales en bøde ikke, inddrives den af restanceinddrivelsesmyndigheden, medmindre inddrivelsesmyndigheden skønner, at inddrivelse ikke er mulig eller væsentligt vil forringe den pågældendes levevilkår.

Stk. 2-3. ---

§ 23. Justitsministeren kan bestemme, at de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren, kan udøves af rigsadvokaten, statsadvokaterne eller politiet.

§ 14 a. Nævnet kan få terminaladgang til de oplysninger i indkomstregisteret, der er nødvendige til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov.

18. § 66 b, stk. 1, affattes således:

»Kriminalforsorgen kan indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og andre personer, til andre myndigheder, når det vurderes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller af hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet. Kriminalforsorgen kan som led i opgavevaretagelsen efter 1. pkt. gøre brug af fiktive profiler på sociale medieplatforme.«

19. I § 91, stk. 1, indsættes efter »levevilkår«: », jf. dog stk. 2«.

20. I § 91 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Oversendelse kan til restanceinddrivelsesmyndigheden kan dog undlades, når bødestraf er idømt eller vedtaget her i landet mod fysiske eller juridiske personer, der har fast bopæl eller hjemsted i udlandet med henblik på, at myndighederne i det pågældende land anmodes om at fuldbyrde bødestraffen.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 2

I lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 555 af 25. maj 2011, foretages følgende ændring:

1. § 23 affattes således:

»**§ 23.** Beføjelser efter denne lov udøves af justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet efter §§ 17 og 22, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om klagefrist, behandling af klagesager og opsættende virkning af klager.«

§ 3

I lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18. november 2014, som ændret bl.a. ved lov nr. 486 af 30. april 2019 og senest ved § 5 i lov nr. 665 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. § 14 a affattes således:

»**§ 14 a.** Nævnet har til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov terminaladgang til de nødvendige skatteoplysninger, herunder oplysninger i indkomstregisteret, hos Skatteforvaltningen.«

§ 15.

Stk. 1. ---

Stk. 2. Nævnet kan i særlige tilfælde bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket udgifter, som han har afholdt i anledning af sagen.

2. I § 15, *stk. 2*, indsættes som *2. pkt.*:

»Er ansøgeren mindreårig eller under værgemål, kan nævnet bestemme, at ansøgerens forældre eller værger helt eller delvist skal have dækket udgifter, som de har afholdt i anledning af sagen.«

§ 17.

Stk. 1. ---

3. I § 17 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Statens krav mod skadevolder forrentes tidligst, når kravet er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden.«